

BİRLEŞTİRİCİ GÜÇ; DOĞA, SU, KÜLTÜR

TRAKYA KÜLTÜR ÖNCELİKLİ BÖLGESEL YOL HARİTASI

03.05.2012

Bu taslak rapor, 21 Mart 2012 tarihinde Kırklareli'nde gerçekleştirilen 1. Trakya Bölge alıştayı'nın sonuçları dikkate alınarak ve 5 Mayıs 2012 tarihinde Tekirdağ' da düzenlenecek 2. Trakya Bölge alıştayı için bir tartişma metni olarak hazırlanmıştır. Trakya Yol Haritası raporunun son şekli, Tekirdağ alıştayı'ndan elde edilecek sonuçlar doğrultusunda verilecektir.

İÇERİK

BÖLÜM 1

YAKLAŞIMLAR, PROGRAMLAR VE KAVRAMLAR

Kültürel Miras	1
Bölgesel Kalkınma	2
Yönetim Planı	4
Havza Yönetimi	9
Kültürel Haritalama	11
Yaklaşım Örnekleri	12
Örneklerden Alınan ¹⁰ Ders	24

BÖLÜM 2

ÜÇLÜ BAKIŞ; GEÇİŞ COĞRAFYASI

Sınırsız Sınırlar; Bölge İçinde Bölge	28
Geçmişten Geleceğe Bakmak; Dün, Bugün, Yarın	35
Birleştirici Güç: Doğa, Su, Kültür	46

BÖLÜM 3

STRATEJİK ÇERÇEVE

Dün; Değerler	62
Bugün; Beklentiler	64
Yarın; Potansiyeller	68

BÖLÜM 4

BEK ANALİZİ

BEK Analizi	72
E Analizi	74
K Analizi	82

STRATEJİ, HEDEF VE EYLEMLER

BÖLÜM 5

- 91 Temel Strateji 1: Sınırsız Sınırlar
- 101 Temel Strateji 2: Bölgesel Ağlar
- 111 Temel Strateji 3: Bölgeye Ait Olmak
- 118 Temel Strateji 4: Gücün Yönetimi

ÇARPAN ETKİLEŞİM STRATEJİK ÇERÇEVESİ BİRLEŞTİRİCİ GÜCÜN YÖNETİMİ

BÖLÜM 6

- 131 Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesinin Yapısı
- 135 Trakya Birleştirici Güç Yönetim Planı
- 162 Bölge Kalkınma Planı

EYLEM PLANI, PROGRAMLAR VE PROJELER

BÖLÜM 7

- 164 Eylem Planı
- 165 4 Temel Strateji Eylem Planı
- 167 Öneri Program ve Projeler

SÖZLÜK

BÖLÜM 1

Yaklaşımlar, Programlar ve Kavramlar

1.1. KÜLTÜREL MİRAS

Kültürel mirasın bölgesel ölçekte korunması kapsamında yürütülen ulusal ve uluslararası programlar, geniş kapsamlı kalkınma programlarının bir alt başlığı olarak yürütülmüştür. Söz konusu programların ana hedefi, ortak değerleri paylaşan kentleri ve paydaşları, ortak hedefler doğrultusunda işbirliği yapmaya teşvik etmek ve bölgesel ölçekte sürdürülebilir kalkınmayı elde etmektir. Ortak doğal ve kültürel değerlerin etrafında kurulan işbirlikleri, ekolojik çeşitliliğin korunması, ekolojik ve kültürel değerlerin kalkınmayla entegrasyonunu sağlayacak projeleri hayata geçirmek için işbirliği ağı kurmaktadır.

GAP Bölgesi'nde Kültürel Mirası Geliştirme Programı

AB tarafından finanse edilen "Güneydoğu Anadolu Kültürel Mirasın Korunması ve Turizmin Geliştirilmesi Planı" (2005-2015)'nin genel amacı, **kültürel miras geliştirme girişimlerinin teşvik edilmesi** yoluyla, Türkiye'nin GAP Bölgesi'nde yaşayan nüfusun **ekonomik ve sosyal koşullarının iyileştirilmesidir**. Programın özel hedefi ise, sağlanan fonların AB esaslarına göre kullanımı konusunda Türk yetkililerinin **proje geliştirme ve yönetme kapasitesini geliştirmektir**. GAP Bölgesi'nde yer alan 9 ilin (*Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin, Kilis, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak*) kamu - yerel - sivil - özel kesimleri ve üniversitelerini kapsayan program çerçevesinde, aşağıdaki beş amaç altında belirlenen hedefler, stratejiler ve eylemler tanımlanmıştır:

→ **Amaç 1:** Kültürel mirası sürdürülebilir koruma politikaları ile entegre bir şekilde **korumak ve değerlendirmek**.

→ **Amaç 2:** Bölge'nin kültürel miras açısından taşıdığı önemi hakkında, Bölge insanlarını ve ziyaretçilerini **eğitmek ve bilgilendirmek**.

→ **Amaç 3:** Benzersiz kültürel mirası **tanıtmak** ve insanları bunları **paylaşmaya** davet etmek.

→ **Amaç 4:** Kamu ve özel sektörü Bölge'nin mevcut değerlerini **güçlendirmeye**, fiziksel ve insan kaynaklarına yatırım yapmaya **teşvik etmek**.

→ **Amaç 5:** Bu amaçlara ulaşmak için geçerli tüm ortaklıkları **koordine ve teşvik etmek**.

→ **Amaç 6:** Bölge ve İl seviyesinde kültürel mirası **sürdürülebilir koruma** ve **turizm politikaları** kapsamında **yönetmek** için **mali mekanizmaları** belirlemek.

Programın "hibe programı" kapsamında, yerel girişimlerin sunduğu projelere 12 milyon avro tutarında hibe yardımı sağlanmış, ayrıca kültürel mirasın geliştirilmesine yönelik çabaların sürdürülebilirliğine yönelik olarak bölge içindeki ve dışındaki tüm paydaşların katıldığı katılımcı bir yaklaşımla, Entegre Stratejik Eylem Planı oluşturulmuştur. Plan, **sürdürülebilir kalkınma, bölgesel farklılıkların azaltılması ve istihdamın artırılması** gibi ulusal hedeflerin gerçekleşmesini desteklemeyi öngörmüştür.

1.2. BÖLGESEL KALKINMA

a. Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi (DATUR)

Doğu Anadolu Turizm Geliştirme Projesi (DATUR), 2007 yılının Mart ayında yürütülmeye başlanan bir bölgesel kalkınma projesidir. Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı (UNDP), Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Efes Pilsen işbirliği ile Çoruh Vadisi'ni bir **turizm destinasyonu** haline getirmek ve bölgede yaşayan **insanların yaşam düzeylerinin yükseltilmesine** katkı sağlamayı amaçlayan program kapsamında, Doğu Anadolu Bölgesi'nin kuzeyinde yer alan Çoruh Vadisi'nde **tarıma alternatif** ve aynı zamanda **tarımın katma-değerini artıracak bir iktisadi faaliyet olarak topluluk-temelli turizm geliştirilerek**, bölgesel eşitsizliklerin azaltılması ve üretilecek gelirden yöre halkının azami derecede yararlanması hedeflenmiştir.

DATUR'un bölgesel turizmin geliştirilmesi ve yönetilmesinde gözettiği öncelikli ilkeler; **sürdürülebilirlik** ve **katılımcılıktır**. Projenin önemli sonuçları arasında, bölgenin sahip olduğu tüm turizm zenginliklerinin bilimsel olarak belirlenmiş olması, turizm zenginliklerinin turizm tanıtım materyallerine dönüştürülmüş olması ve hedef kitle ile paylaşılması, tur operatörlerinin bölge hakkında bilgilendirilmiş olması ve bölgenin alternatif tur programlarına dahil edilmiş olması, yerel halkta turizm bilincinin gelişmesi, çok sayıda yerel insanın turizm ürünleri ve turizm becerileri konusunda eğitilmiş olması gibi başlıklar sayılabilir.

Projenin devam etmekte olan ana faaliyetlerinin başlıkları şunlardır:

- Çoruh Vadisi'nin Turizm Ürünleri'nin

Geliştirilmesi ve Tanıtılması

- Bölgenin ve Projenin Hedef Kitleye Tanıtılması

- Yerelde Kapasite Geliştirme Çalışmaları

b. URBACT – “Kentler Arası Bağlar Kurarak Başarı Elde Etmek”

URBACT, AB'nin “Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu” tarafından finanse edilen ve **sürdürülebilir kentsel gelişmeyi** destekleyen bir paylaşım ve eğitim programıdır.

Program kapsamında işbirliği yapan **29 ülkede bulunan 300 kent**, kentsel sorunların çözümüne yönelik **yeni ve sürdürülebilir çözümler** geliştirirken, **ekonomik, toplumsal ve çevresel boyutları bütünsel** bir yaklaşımla ele almayı temel ilke olarak benimsemiştir.

Program kapsamında yürütülen projeler, 9 ana tematik küme altında yürütülmektedir. Bunlar:

- Toplumsal entegrasyon
- Kültürel miras ve kentsel gelişme
- Yoksul mahalleler
- İnsan gücü ve girişimcilik
- Yenilikçilik ve yaratıcılık
- Düşük karbonlu kentsel çevreler
- Metropolitan yönetişim
- Liman kentleri
- Kaliteli sürdürülebilir yaşam

Bu başlıklar altında yürütülen her bir proje, 10'ar tane kenti bir bir araya getirerek, kentler arası tematik işbirliği ağları kurmaktadır.

c. AB'nin Bölgesel İşbirliği Programları

AB çerçevesinde bölgesel işbirliklerini teşvik eden programlar olan INTERREG, Güney Doğu Avrupa Sınır ötesi İşbirliği Programı (SEE), Katılım Öncesi Yardım Aracı (IPA) kapsamında, bölgesel işbirliği program ve projeleri teşvik edilmiştir.

INTERREG - IPA

Interreg, Avrupa Bölgesel Kalkınma Fonu çerçevesinde Avrupa Birliği bölgeleri arasındaki işbirliğini güçlendirmeye yönelik olarak başlatılmış ve hibe yardımlarından oluşan bir girişimdir. Türkiye'yi kapsayan fonlar 2007 yılı itibariyle Katılım Öncesi Yardım Aracı IPA programı kapsamına alınmıştır.

IPA Programının ana eksenleri aşağıdaki gibidir:

- Geçiş Dönemi Desteği ve Kurumsal Yapılanma
- Sınır Ötesi İşbirliği
- Bölgesel Kalkınma
- İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi
- Kırsal Kalkınma

INTERREG kapsamında başlayan ve 2007 yılı itibariyle IPA kapsamına aktarılan "*Bulgaristan ile Sınır Ötesi İşbirliği Programı*", her iki ülke sınırında yer alan yerleşimler arasındaki yerel işbirliğini kapsamaktadır. Programın genel amacı;

- Türkiye-Bulgaristan arasındaki sınır bölgesinin, **yerel/bölgesel kalkınma** alanında **sürdürülebilirlik ilkeleri** çerçevesinde desteklenmesi,

- Sınırın her iki tarafında işbirliği ağlarının oluşturulması ve geliştirilmesi, bu ağlar ile Avrupa Birliği ağları arasında bağlantı kurulmasının teşvik edilmesidir.

Programın öncelikleri **sınır ötesi altyapı, çevrenin korunması, geliştirilmesi ve yönetimi, kişisel/toplumsal faaliyetlerin desteklenmesidir.**

d. Güney Doğu Avrupa Sınır Ötesi İşbirliği Programı SEE

Program, çok **karmaşık** olduğu kadar içinde **çeşitliliği** de barındıran bir bölgenin **entegrasyonunu** arttırmak ve **rekabet edebilirliğini güçlendirmek** üzere kurgulanmıştır. Bu bağlamda, programın dört ana öncelik eksenine;

- Yenilikçilik
- Çevre
- Ulaşılabilirlik
- Sürdürülebilir Büyüme'dir.

"*Ortak geleceğimiz için birlik*" sloganı altında, program katılımcısı 16 ülke, ortak projeler etrafında bir araya gelmektedir.

e. AB "Leader" Kırsal Kalkınma Programı

AB'nin kırsal kalkınmayı desteklemek amacıyla oluşturulmuş Leader programları, kırsal kalkınmaya yönelik **bütünleşik** ve **katılımcı** yeni bir yaklaşım önermiştir. Program süreç içerisinde projelerin **yenilikçilik** boyutuna daha fazla önem vermiştir.

AB'nin ortaya koyduğu öncelik temaları:

- Doğal ve kültürel değerlerin en iyi şekilde **değerlendirilmesi**
- Kırsal alanlarda **yaşam kalitesinin** artırılması
- Yerel ürünlerin **değerinin artması**, özellikle de ortak hareket grupları sayesinde küçük üreticinin **pazara ulaşmasının sağlanması**
- Yeni teknolojiler sayesinde kırsal alanlardaki ürünlerin ve hizmetlerin daha rekabetçi olması

Programın 2007'de tamamlanan son aşaması olan Leader+, üç genel eylem üzerinde kurgulanmıştır:

1. Bütünleşik arazi geliştirme stratejileri için, "aşağıdan yukarı" pilot uygulamaların desteklenmesi:

Yerel Eylem Grupları aracılığıyla, projelerdeki katılımcıların en az yarısının **özel sektör** ve **sivil birliklerinden** oluşması kriteri gözetilmiştir.

2. Kırsal alanlar arasında işbirliği desteklemek: Koordinasyondan sorumlu yerel Eylem Grupları'nın yönetiminde **bölgeler arası ve sınır ötesi kırsal alan işbirliği projeleri desteklenmiştir.**

3. İşbirliği ağları kurmak: Her üye ülkede bulunan Ulusal Ağ Birimi, **başarılı uygulamalarla** ilgili verileri toplamak ve dağıtmaktan sorumludur. Ayrıca **deneyim** ve **teknik destek paylaşımının** organizasyonunu da yürütmüşlerdir.

1.3. YÖNETİM PLANI

a. Bölge Yönetim Planı

Bölge yönetim planı, en genel anlamıyla, bir bölgenin geleceğine dair yönleri, stratejileri ve eylem önceliklerini, belirli bir zaman çerçevesi içerisinde ve bölgesel aktörleri atayarak, sunan stratejik bir çerçevedir. Plan, bölgesel ölçekte, ilgi alanı konunun tüm yönlerinin yönetimiyle ilgili çözüm üretmek için çeşitli aktörleri bir araya getirir ve farklı bakış açılarını, beklentileri saptamayı ve ortak bir akıl yaratmayı amaçlar.

Bölgesel ölçekli yönetim planları, söz konusu bölgenin niteliklerine bağlı olarak farklı amaç ve odaklarla hazırlanabilir. Ekosistemler ve biyolojik çeşitliliğin korunması, yerel yönetimlerin ortaklığı ve kaynak paylaşımı, ekonomik kalkınma, su kaynakları yönetimi, ekonomik ve çevresel sürdürülebilirlik gibi bazı başlıklar bölge yönetim planı odaklarına örnek olarak gösterilebilir. Bölge yönetim planlarının mekansal kapsamına ilişkin ise, havzalar, kıyı alanları, bölgesel parklar gibi farklı nitelikteki bölgeler için yönetim planı hazırlanabilir. Bu tematik odak başlıkları ve mekansal kapsamaların tümü için genel bir yönetim planı çerçevesinin ana bileşenleri;

- Planlama yaklaşımı,
- Yerel, sivil, kamu ve özel kesimden aktörlerin tanımı,
- Temel yönetim hedefleri,
- Mevcut durum araştırması (fiziksel özellikler, idari durum, yasal araçlar vb. konularda),
- Olanaklar, kısıtlar ve tehdit unsurlarının tespiti,
- Amaç ve hedeflere yönelik ilke

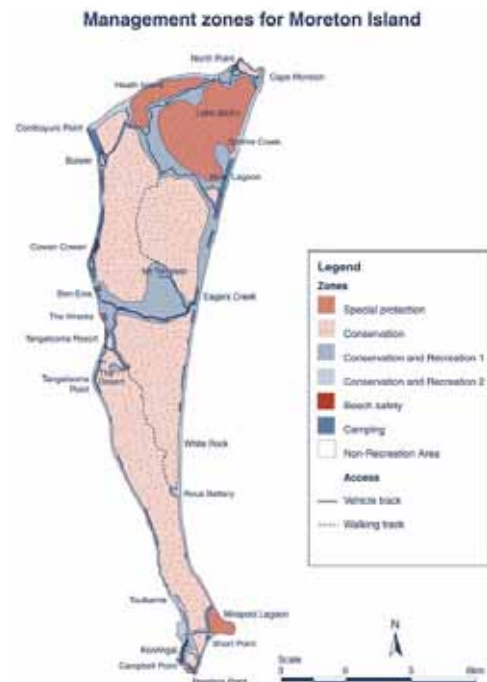
tanımları,

- Bölgesel politika, strateji ve proje tanımları,
- Bölgesel ölçekte öncelikli müdahale alanları,
- Uzun erim ve kısa erimli eylem önerilerinden oluşan etaplama,
- Proje aktörleri ve finansman tanımlarıdır.

Bölge yönetim planının odağına bağlı olarak, örneğin kıyı bölgesi yönetim planı veya kültür odaklı yönetim planı gibi, şekillenecek bu çerçevede öncelikle ele alınması gereken konu yönetim planını yönlendirmesi beklenen bir planlama yaklaşımının geliştirilmesi ve bu doğrultudaki aktörlerin tanımlanmasıdır. Yönetim süreci aktörlerinin katılımıyla plana ilişkin temel hedefler ortaya koyulur ve buna bağlı olarak mevcut durumun araştırılması gerekir. Bölgenin mevcut durumu, yönetim

konusu ve başlıklarına bağlı olarak veri toplama yöntemiyle araştırılır ve buradan çıkan sonuçlar değerlendirilerek, olanaklar ve tehdit unsurları tespit edilir. Yönetim planının ikinci aşamasında ise bölgesel bir vizyon etrafında politika, strateji ve proje alanları belirlenir. Uzun erim ve kısa erimli eylem önerilerinden oluşan etaplama çalışması ise proje aktörleri ve finansman tanımlarını içerir.

Kültürel, doğal, sosyal ve ekonomik kaynakları açısından öne çıkan bir bölgenin nasıl yönetileceğine ilişkin esas çerçeveyi çizen bölge yönetim planlarının genel hedefleri arasında bölgedeki yerel yönetimler arasında işbirliği mekanizmalarının kurulması ile kaynak ve bilgi paylaşımının sağlanması bulunur. Bunun yanında, doğal çevrenin ve kültürel mirasın korunması, eğitim yoluyla bilinçlendirme, kaynakların etkin ve sürdürülebilir kullanımı ile katılımçılık bölge

Yönetim bölgelemesi örnekleri: Moreton Island Yönetim Planı, yönetim bölgeleri (sol), North Coast Yönetim Planı, havza yönetim bölgeleri

yönetimindeki diğer temel unsurlardır.

Yönetim bölgelemesi (*management zoning*) bölge yönetim planları için geçerli bir yöntemdir. Bu bölgeleme koruma bölgesi, sektörel gelişim bölgesi gibi tematik başlıklarla yapılabildiği gibi, idari sınırlara bağlı olarak da yapılabilmektedir. Bu sistemde, ayrı bölgeler için alt yönetim kurguları yapılır ve aktörler de bu kurguya göre yeniden belirlenir.

b. Havza Yönetim Planı

Havza yönetim planının temel bileşenleri; bir havzadaki ilgili tüm kesimlerin katılımıyla, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik ortak bir yönetim anlayışına ulaşılması ve bu yönde yapılacak faaliyetleri belirleyerek sorumlulukların tanımlanmasıdır. Aynı zamanda, havzaların fiziksel kapsamının genişliğine bağlı olarak, havza yönetim planı için doğal kaynak vurgusu oldukça yüksek bir bölgesel yönetim planı da denebilir. Planın benimsenmesi gereken esas amaçlar;

- Doğal ve kültürel kaynakların sürdürülebilir kullanımı,
- Biyolojik çeşitlilik ve yaban hayatın korunması,
- Su yönetimi,
- Atık yönetimi,
- Alan kullanım ölçütlerinin belirlenmesi,
- Sektörel müdahale ve etkilerin kontrol altına alınmasıdır.

Bu etkenlerin belirli ve etkin bir düzen içinde geliştirilmesi ve geleceğe taşınması

ise bir havza yönetim planı için önkoşuldur. Bahsedilen etkin düzen, havzanın mevcut durumu ve gereksinimleri doğrultusunda kaynakların akılcı kullanımına ve aktörler arası işbirliği ve eşgüdümüne temel oluşturur. Plan, sürekli izleme ve değerlendirme ile süreç içinde değişen önceliklere göre revize edilmeyi gerektirir. Aynı zamanda, havza yönetim sınırları içerisinde kalan idari birimlerin planlama çalışmaları ve ulusal/uluslararası kalkınma planlarıyla uyumluluk göstermelidir.

Implementation Zones

Rocky River Watershed

Rocky River Havza Yönetim Planı; uygulama bölgeleri

Havza eko-sistemleri ve dolayısıyla doğanın kendini yenileme süreci, insan faaliyetleri, tarım, madencilik, turizm, sanayi gibi sektörel faaliyetler, kentleşme ve arazi kullanımları gibi çeşitli dış etkenlerin olumsuz etkileri nedeniyle gerilemektedir. Bu durumda, bir havza yönetim planının, koruma-kullanma dengesini optimize ederek, doğal kaynaklar üzerindeki baskı ve tahribatı en aza indirmesi gerekmektedir.

Havza yönetiminde söz konusu olan hassas ve öncelikli sistemler olduğundan, genel planlama ve yönetim süreçlerinden farklı bir anlayışın geliştirilmesi önemlidir. Yönetim süreci mutlaka katılımcı bir ortamda sürdürülmeli, gerekli etki değerlendirmelerinin yapılması sonucunda zaman temelli strateji ve eylem alanlarının belirlenmesi gereklidir. Havza yönetim sürecinin temel aşamaları;

- Havza ölçeğinde ortak bir vizyon geliştirilmesi,
- Entegre havza yönetimine ilişkin hedeflerin belirlenmesi,
- Mevcut durumun araştırılması ve doğal kaynaklara ilişkin etki değerlendirmesi,
- Kişiler ve kurumlar arasındaki işbirliği ve eşgüdüm mekanizmalarının geliştirilmesi,
- Havza örgütlenme modellerinin geliştirilmesi,
- Eylem ve projelerin gerçekleştirilmesine yönelik parasal kaynak stratejilerinin tanımlanması ve,
- Uygulama ve izleme süreçleridir.

Havza yönetiminde ilgili aktörlerin işbirliği ve eşgüdümünün gerekliliği en önemli unsurlardan biridir. Bu durum, ulusal ve yerel ölçekteki protokoller, proje komiteleri ve havza birlikleri

yoluyla sağlanabilir. İlgili yerel birimler, bu yapılar içerisinde planlama, uygulama ve izleme süreçlerini devam ettirmek amacıyla finansal ve teknik güçlerini birleştirmeli, havza ölçeğinde bir görev dağılımıyla yönetimi etkin kılmalıdır.

c. Alan Yönetim Planı

“Yönetim alanı”; sit alanları, ören yerleri gibi doğa ve kültür varlıkları açısından zengin alanların çevreleriyle bütünlük içinde ve belirli bir vizyon çerçevesinde korunması ve yaşatılması amacıyla, merkezi ve yerel yönetim birimleri ile sivil toplumun eşgüdümünü sağlamak üzere belirlenen alanlardır. “Alan yönetim planı” ise yönetim alanının korunması, değerlendirilmesi ve yaşatılması amacıyla katılımcı bir ortamda, mevcut planlama ve koruma çalışmalarını da dikkate alarak hazırlanan, önerilen projelere dair uygulama etapları ve bütçe öngörülerini yapan bir stratejik çerçeve şeklinde tanımlanabilir. Alan yönetim planının temel bileşenleri;

- Alan verisi,
- Değerler sistematığı,
- Gelecek vizyonu,
- Temel yönetim hedefleri,
- Alan stratejileri, ve
- Uygulama araçlarının (eylemler, etaplama, aktörler ve bütçe) belirlenmesidir.

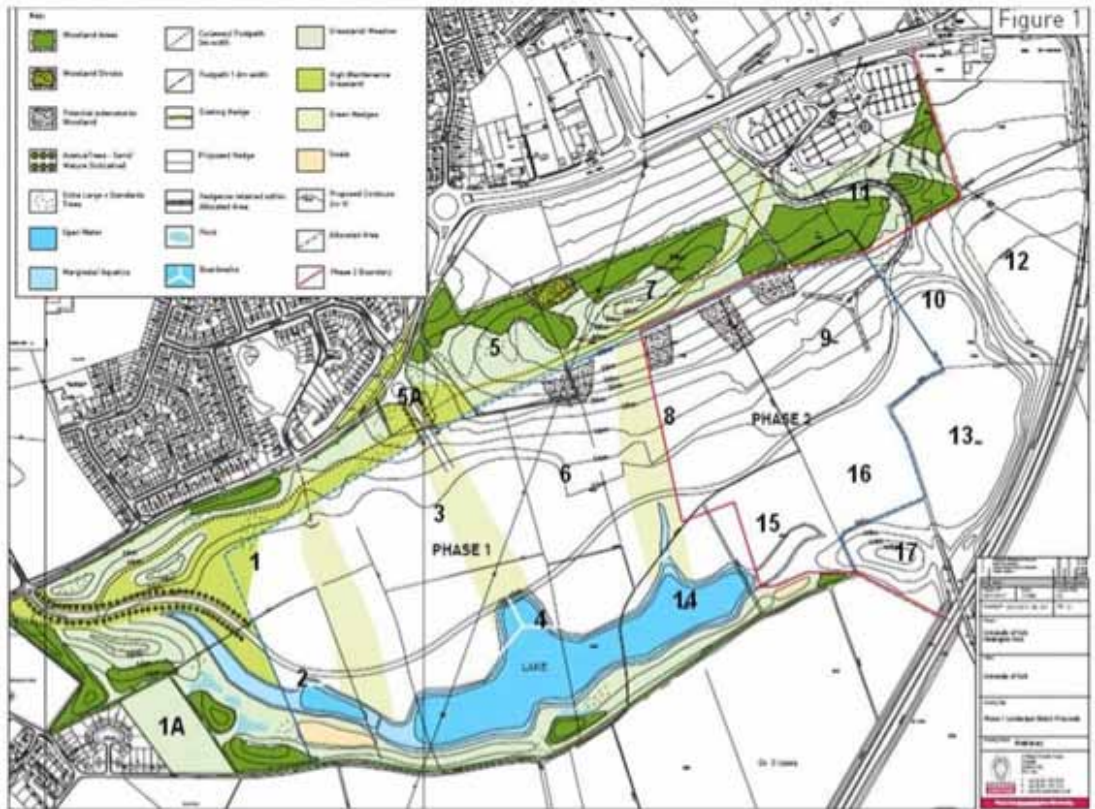
Plan kapsamında, çalışma temalarının belirlenmesi (kültür varlıklarının tipolojisi, doğal varlık envanteri gibi) ve eylem programlarının oluşturulması yönetim planlaması sürecine dair önemli iki bileşendir. Bunun yanında, sorumlulukların tanımlanması, kaynakların dağıtımı ve

ekonomik yatırımların düzenlenmesi de önemli unsurlar olarak görülür. Tüm bu konuların sonunda, alan yönetim planı, koruma ve yaşatma amaçlarına zemin oluşturacak eylem ve proje önerileri sunar. Planın imar planlarından ayrılan ve en önemli niteliklerinden biri de sürekli olarak izleme ve geri beslemelerle, mevcut değişkenlere göre yeniden ele alınmasıdır.

Alan yönetiminin mekansal boyutunda; **kültür varlıklarının yoğun olarak bulunduğu arkeolojik alanlar ve kentsel sit alanları, dünya miras alanları, ekolojik açıdan önem arz eden sulak alanlar ve doğa-insan birlikteliğinin tarihsel evrimini ve onun izlerini sahneleyen kültürel peyzaj alanları** gibi mekansal bileşenler ön plana çıkmaktadır. Bunlar ve benzeri alanlar için

hazırlanan yönetim planlarında, söz konusu alanın kendi özellikleri ve çevresel ilişkileri göz önünde bulundurulmalı ve planın öngöreceği koruma ve kullanım kararları bu çerçevede kurgulanmalıdır. Alan yönetim planının en temel başlıklarından bir olan kullanım, alanın korunması ön koşuluyla nasıl kullanılacağı ve yaşatılacağı öngörülmesidir. Alan kullanımı konusunda; yapılaşma ve arazi kullanım koşullarının belirlenmesi ile ziyaretçi kapasitesi ve çevre düzenleme projelerinin geliştirilmesi öncelikli başlıklardır.

Ancak her koşulda, yönetim planı kapsamında geliştirilen strateji ve eylemlerin, alanın değerlerini koruma ve yaşatma amacıyla paralellik kurması, yani değer temelli bir yaklaşımla ele alınması (*value-based approach*) ve ilgili aktörlerin

Heslington East Çevresel Alan Yönetim Planı örneği

mutlaka tanımlanması gerekir. Bu nedenle alan ölçeğinde bir değerler analizi yapılmalı ve değer öncelikleri tartışılmalıdır. Yönetim alanının taşıdığı değerler, alanın kendine özgü niteliklerine de bağlı olarak, kültürel, arkeolojik, estetik, doğal, eğitsel, sosyal ve ekonomik değerler gibi başlıklarda tanımlanmalı ve bu konuya ilişkin bir sistematik oluşturulmalıdır (*assessment of significance*).

Alan yönetim planlarının tüm alan tipleri için geçerli sayılabilecek genel hedefleri şu şekilde tanımlanabilir;

- Alanın kendine özgü bağlamı ve değerlerini bütünlük içinde yorumlamak ve korumak
- Değerlerin tespiti ile yerel, ulusal ve uluslar arası düzlemlerde alan envanterleri hazırlamak, eğitim ve araştırmayı teşvik etmek
- Yerelin katılımını sağlayarak sahiplenme ve aidiyet hissini güçlendirmek
- Alanı; müze ve sergi düzenlemeleri, dijital medya ürünleri ve basılı kaynaklar gibi araçlarla kamunun kullanımı ve bilgisine açmak, yaşam boyu eğitimi desteklemek
- Risk altındaki alanlarda, yatırımlar ve çevre kaynaklı olumsuz etkileri azaltmak
- Yönetimde kamusal çıkarları gözeterek, etkin kullanım, bütçe düzenlemeleri ve görev tanımlamaları yapmak

1.4. HAVZA YÖNETİMİ

a. Entegre Havza Yönetimi Yaklaşımı ve Havza Örgütlenmesi

Entegre su kaynakları yönetimi yaklaşımı, sürdürülebilir ve dengeli bir yaklaşım çerçevesinde, sosyal, ekonomik ve çevresel çıkarlar göz önünde bulundurularak suyun yönetimi ve su kaynaklarını geliştirilmesini içerir. Bu kapsamda yaklaşım, farklı ve yarışan grup çıkarlarını çevre koruma, su ihtiyacı ve suyun kötüye kullanımı değerlendirir. Entegre su kaynakları yönetimi yaklaşımı, sektörler ve ölçekler arası su yönetim koordinasyonunun sağlanmasını hedefler. Bu koordinasyon ve işlerliğin sağlanması için de ulusal politika ve yasa yapma süreçlerini, iyi yönetişimi, etkin kurumsal yapılanma ve düzenleme mekanizmalarının geliştirilmesini, çevre etki değerlendirme, ekonomik kaynak geliştirme, iletişim, izleme ve değerlendirme sistemlerinin kurulmasını destekler.

Havza örgütlenmesi, havzanın yönetiminde yer alan aktörler ve bunlar arası ilişkileri tarifleyen bir kavramdır. Bu örgütlenme büyük ya da küçük ölçekli devlet kurumları, yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları vb. kurumları içerebilir.

b. Sınırları Aşan Sular için İşbirliği

Bir ülkede suyun kullanma esasları ve su kaynaklarının korunmasına yönelik politikalar hükümetler tarafından belirlenir. Doğal sınırlar olarak havzalar yönetsel sınırları aşmaktadırlar. Bu bakımdan havzaların yönetiminde, nehirler için akış yönleri ve göller ile yeraltı kaynak suları için bölgeler olmak üzere, havzaların oluşturduğu sistemler göz önünde bulundurulmalıdır. Diğer bir deyişle, ulusal politikaların yanı sıra sınır aşan sulara yönelik için uluslararası anlaşmalar ve bölgesel sözleşmeler de havza yönetimi için çerçeve belirlenmesinde söz sahibidir. Sınırları aşan havza yönetimi karmaşık politik ve yasal süreçler ve sivil toplum koordinasyonunun yanı sıra arazi kullanımı, sektörel politikalar ve mekansal politikalar ile de uyumlaştırılmalıdır. Bunun yapılması için dikkat edilmesi gereken hususlar şöyledir:

- **Fayda ve Maliyetlerin Paylaşımı**
Fayda ve maliyetlerin paylaşımı ve çıkarların ortaklaştırılması iyi bir işbirliği için en önemli önkoşullardan biridir.
- **Yasal araçlar**
Sınırları aşan suların yönetimi kapsamında, bir ön şart olarak için sınır ötesi ve bölgesel düzeyde bir kalıcı işbirliğinin sağlanması için kıyıdaş devletlerarası mevcut ya da oluşturulacak ortak kurumlara büyük görevler düşmektedir. Bu kurumlar, koordinasyon ve danışmanlık, ortak politikalar ve stratejiler geliştirme ve uygulama, anlaşmazlıkların çözümü, izleme ve raporlama gibi faaliyetleri

üstlenmelidirler. Bu anlamda bu kurumlar için insan kapasitesi çok önemli hale gelmektedir.

- **Entegre bir yaklaşım**
Çeşitlilik ve esneklik prensipleri çerçevesinde farklı senaryoların yönetim süreci içinde değerlendirilmesini ve diğer düzey ve sektör politikalarına duyarlı bir yönetim ve planlama süreci havza yönetim süreçlerinde entegre yaklaşım için temel oluşturmaktadır.
- **Bilgi değişimi ve izleme-değerlendirme**
Su kaynaklarının değerlendirilmesi için ortaklaştırılmış politika ve stratejiler ile bunların uygulamaya konması kadar, sürdürülebilirliklerinin sağlanması için de iyi bir izleme ve değerlendirme süreci şarttır. İyi bir izleme ve değerlendirme süreci veri toplanması ve verinin yönetimi ve düzenli raporlar yoluyla aktarımını gerektirir. Bu bağlamda, kıyıdaş ülkeler arası bilginin ve verinin değişimi yönetim süreçleri için önem arz etmektedir.
- **Katılımcı bir yaklaşım**
Paydaş katılımı, şeffaflık ve sahiplenmenin bir ön koşulu olarak, her ölçekte uyumlaştırmanın sağlanması için esastır.
- **Finansman**
Yukarıda bahsedilen tüm süreçlerin gerçekleştirilmesi uygun finansman kaynaklarının geliştirilmesine

bağlıdır. Bu noktada ulusal finansman kaynaklarının yanı sıra ortak kurumların finansman geliştirme konusunda özel çabaları gereklidir.

Bölgeyi birleştirmek, güçlendirmek, refahı artırmak ve çevreyi korumak stratejik hedefleriyle yola çıkan Danube Ortaklığı kapsamında Tuna Nehri Havza Yönetim Planı hazırlanmıştır. Ortak değer ve ilkeler etrafında örgütlenmeyi planlayan Tuna Nehri Havza Yönetim Planı, önemli su yönetimi sorunlar adı verilen ana sınır ötesi sorunlar üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bunlar:

- Organik maddelerin yarattığı kirlilik
- Besinlerin yarattığı kirlilik
- Tehlikeli maddelerin yarattığı kirlilik
- Hidromorfolojik değişiklikler

Plan, her önemli su yönetimi sorunu için vizyon ve hedefler ve ortak program ölçütleri getirmektedir. Bunun çerçevesi ise aşağıdakiler kapsamında yapılmaktadır:

- Avrupa Birliği Su Çerçeve Direktifinin uygulanmasına yönelik mevcut durum değerlendirmesi
- Su kullanımının ekonomik analizi
- İklim değişikliği ve su miktarı değerlendirmesi
- Katılımlı danışma süreci

Koruma alanlarının envanterlenmesi

1.5. KÜLTÜREL HARİTALAMA

Kültürel Haritalama, kültürel kaynakları tanımlayıcı, sınıflandırıcı bir sistematik yaklaşımdır. Analitik ve sentezleyici bilgilerin toplanması ve bu bilgilerin: örüntülerin kavranması, odaklanan alana özgü farklılıkların ortaya konulması, kültürel kaynakların görselleştirilmesi ve çapraz sorgular için kullanılmasını sağlayan bir süreçtir. Kültürel kaynaklar temelde ikiye ayrılır:

Somut kültürel kaynaklar

Bu tip kültürel kaynakların tanımlanması ve kayıt altına alınması coğrafi bilgi sistemleri ile oluşturulmaktadır.

Somut olmayan kültürel kaynaklar

Keşif, gözlem ve mülakat yolu ile toplumu tanımlayıcı ve farklılıklarını belirleyici niteliklerinin değerlendirilmesi.

a. Kültürel Kaynak Ağı

Kurumlardaki genel problem genellikle bilgiye sahip olunmaması değildir. Kurumlar tarafından toplanan bilgiler farklı amaç ve farklı yöntemler ile oluşturulur. Bu anlamda kültürel haritalama sürecini en önemli noktası kültürel kaynak ağının oluşturulmasıdır.

İlk aşamada farklı kaynaklardan toplanan bilgilerin ortak bir dilde bütünleştirilmesi kodlanması gerekmektedir. Bu bilgiler daha sonra eklentilere açık biçimde sistematize edilmektedir. Yararları şu şekilde sıralanabilir;

- Bilgi kapasitesini geliştirmektedir
- Bilinmeyen enformasyonların ortaya

çıkmasını sağlamaktadır

- Ağların ve Merkezlerin tanımlanmasını sağlamaktadır
- Güncel durum hakkında bilgi sahip olunmasını sağlamaktadır
- Gelecek ile ilgili fikirler vermektedir.

b. Kültürel Kaynak Envanteri

Kültürel haritalama sürecinin temel yapı taşı olan kültür envanterinin belirli bir sistematik düzen içinde kurgulanması gerekmektedir. Aşağıdaki grafikte kültürel değerlerin envanterlerinin oluşturulmasına yönelik temel kavramları içeren bir diyagram oluşturulmuştur.

1.6. YAKLAŞIM ÖRNEKLERİ

a. Niyagara Kültür Planı, "Yaratıcı Niyagara: Ekonomi, Mekan, İnsan ve Kimlik"

Anahtar kelimeler: kültürel kimlik, çeşitlilik, yaratıcılık, kültürel canlılık

Planın hazırlanma nedeni, ekonomik ve sosyal bir dönüşüm yaşayan Niyagara Bölgesi'nin bu değişikliklere karşı dayanıklılığını korumak olarak tanımlanmıştır. Niyagara Ekonomik Büyüme Stratejisi, çeşitlendirilmiş yaratıcı ekonomi ve Niyagara'nın büyüyen kültürel turizm olanaklarını gerçekleştirmek için gerekli temel fırsatların inşa edilmesi üzerine kurulmuştur.

Kültür Planı'nın amacı, yaratıcı ekonomi ve yaratıcı kültür sektörünün gelişimi için Niyagara Bölgesi'ne rehberlik edecek stratejik yön ve eylemleri kapsayıcı bir politika ve planlama çerçevesi oluşturmaktır. Kültür Planı'nın, bölgenin var olan planını, gelecekteki eylem ve girişimlerini desteklemesi ve onlarla sıkı bir entegrasyon içinde olması beklenmektedir. Plan temelde şu başlıklar üzerinden kurgulanmıştır;

- *Planlama yaklaşımları: temel tanımlamalar*
- *Niyagara'nın Kültürel Varlıkları: Kültür haritası*
- *Vizyon ve İlkeler: Bölge için kültür ve yaratıcılığının önemi ve bunun kültürel gelişmeyi desteklemedeki çabalarını yönlendirecek ilkeler*
- *Roller ve Ortaklıklar: Bölgenin rolü ve belediye, iş ve toplum ortaklarıyla kurulacak işbirliği destek mekanizmaları*

- **Stratejik Yön ve Eylemler: Vizyonunu ilerletmek ve kültürel kalkınmayı desteklemek için gerekli somut eylem ve girişimler**
- **Uygulamalar: Öncelikli eylem alanları ve uygulama süreci**

Niyagara'nın kültürel varlıklarıyla ilgili iki temel çalışma yapılmıştır. Bunlardan ilki; somut kültür varlıklarının tanım ve kaydının yapıldığı kaynak haritalaması, ikincisi ise toplumun somut olmayan kültür kaynaklarının keşfedildiği toplum tanımlama haritasıdır.

♣ Vizyon

Plan kapsamındaki yönlendirici ilkeler ulaşılabilirlik, çeşitlilik, işbirliği, taahhüt etme ve hesap sorulabilirlik şeklinde belirlenmiştir. Niyagara Bölgesi'nin kültürel gelişmeyi destekleyen plan ve eylemleri şu vizyonlarla yönlendirilecektir:

- Kültürel canlılık, ekonomik canlılık, sosyal eşitlik ve çevresel sorumluluğu birbirine bağlayan sürdürülebilir entegre bir vizyon geliştirmek,
- Kültürü yaşam kalitesinin temeli olarak ele almak ve Niyagara'yı bu kültürün etkisiyle insanların yaşamak, öğrenmek, çalışmak, oynamak ve yatırım yapmak isteyeceği bir yer olarak görmek,
- Niyagara'nın kültür varlıkları ve yaratıcı kültür endüstrilerini yaratıcı bir ekonomi oluşturma yönünde önemli ekonomik sürücüler olarak ele almak,
- Her birinin kendi özgün kimliği bir araya geldiğinde ortak bir Niyagara kimliğini oluşturan kültürü, kimliğin temeli olarak

görmek,

- Çeşitliliğin önemsenmesi, kapsayıcılığın teşvik edilmesi ve toplumsal refahın korunmasının temeline kültürü koymak

♣ Stratejik Yönler ve Eylemler

Sürdürülebilir bütüncül planlama yaklaşımı (*integrated planning for sustainability*) "kültürel canlılık", "çevresel sorumluluk", "ekonomik refah" ve "sosyal adalet" kavramlarına dayandırılarak kurulmuştur. Kültürel Plan süreci ise birbirine bağlı 4 stratejik yön doğrultusunda düzenlenmiştir:

Yaratıcı Ekonomi: Niyagara'nın güçlü kültürel yanlarının tanınması ve öne çıkarılması, ekonomik kalkınmaya katkısının artırılması için kültürel kaynakları ve yaratıcı kültür sektörünü güçlendirerek çeşitlendirilmiş bir ekonomi oluşturulması.

Yaratıcı Yerler: Arazi kullanım planlarında, altyapı gelişme ve programlanmasında toplulukların bütünlük olarak ele alınan kültürel peyzajlar, binalar, mekanlar ve eylemlerle desteklenmesi

Yaratıcı İnsanlar: Kişi, kurum ve yaratıcı endüstrilerin; yaratıcı kapasiteyi, özgün ve farklı

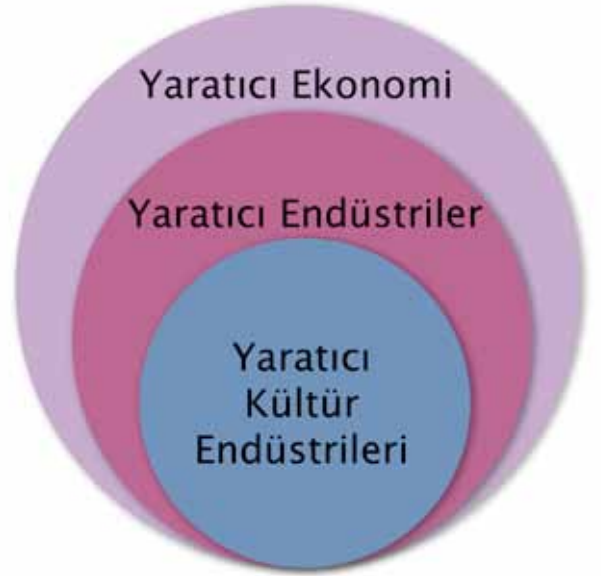
işletmeleri, faaliyet ve ürünleri büyütmek ve geliştirmek için desteklenmesi

Yaratıcı Kimlik: Niyagara tarih, kültür ve özgün kültür mirası yapılarıyla oldukça zengin kültürel varlıklara sahiptir. Kültürel kaynaklar hem toplulukların hem de Niyagara'nın bir bütün olarak paylaşılan özgün kimliklerini tanımlamak için önem taşımaktadır. Burada eylemler; Niyagara'yı insanların yaşadığı, çalıştığı, öğrendiği, oynadığı, ziyaret ettiği ve yatırım yapmak istediği bir yer haline getirmek için ortak bir anlayış oluşturmak ve kültürünü tanıtmayı amaçlar.

♣ İşbirliği ve Katılım

Katılım süreci boyunca, paydaşlar Kültür Planı'nın uygulanmasında işbirliği için bir dizi potansiyel ortak önermiştir. Niyagara Cemaati Vakfı, Niyagara Ekonomik Kalkınma Kurumu, Brock Üniversitesi ve Niyagara Koleji, Niyagara İşgücü Planlama Kurulu, yaratıcı endüstri temsilcileri ve girişimciler, kültürel organizasyonlar ve İş Geliştirme Alanları ve bazı yerel belediyeler gibi kurum ve kuruluşlar sürece dahil edilmiştir. Bu organizasyonların birçoğu Kültür Planı Danışma Kurulu'nda temsil edilmektedir.

Kültür Planı'nın geliştirilmesi için yaratılan katılım süreci fikirlerini bir araya getirmek ve ortak bir Niyagara vizyonu geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu vizyonun oluşturulmasında tüm Niyagara'da bölgesel kadrolardan tüm departman çalışanlarına, yerel yöneticiler, kültür sektörü, iş ve toplum grupları söz sahibi olmaktadır.

b. Kültürel ve Doğal Miras Odaklı Bölgesel Gelişim: Avustralya Murray Bölge Planı

Anahtar kelimeler: kültürel miras, suyun kullanımı, tarımsal faaliyetler, küçülen kentler

Bölgesel stratejik planlama çalışmaları, kültürel ve doğal mirasa sahip bölgelerin bu özelliğini sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde bir bölgesel gelişim yaklaşımıyla ele almaktadır. Murray Bölgesi için hazırlanmış stratejik plan taslağı, Trakya ile çarpıcı benzerliği açısından kültürel ve doğal mirasın sınır ötesi ilişkilerle turizm odaklı kalkınmaya yönelik değerlendirilmesi açısından incelenmiştir.

Murray bölgesi, Avustralya'nın güneybatısında, Murray-Darling Havzası'nda, Murray Nehri'nin, Victoria eyaleti ile sınır çizdiği North South Wales (NSW) eyaletinde bulunur. Havza sınırlarında Aborijin kabilelerinin izlerinin bulunduğu, önemli ekosistemlere sahip bölgenin değerlerini koruyarak kalkınması için bir bölgesel stratejik plan taslağı oluşturulmuştur. Stratejik Plan Taslağı, NSW Yönetimi tarafından 2009'da hazırlanmıştır. Beş yılda bir revize edilen plan, 2009-2036 süreci için yapılmış bir çalışmadır.

♣ Vizyon

- Karşılaştığı değişikliklere adapte olabilen, **başarılı, esnek** bir bölge.
- Geleceğe yatırım yapan **sürdürülebilir** bir bölge
- Yaşam kalitesi yüksek, **yaşanabilir** ve çeşitliliği olan bir ortam sunan bir bölge

♣ Stratejiler

Murray Nehri ve havzası **bütünleştirici güç**, turizm ise **itici güç** olarak belirlenmiştir. Temel ilkeler şu şekilde tanımlanmıştır;

- Kültür ve doğa turizmi odaklı ekonomik kalkınma
- Doğal ve kültürel mirasın birlikte sürdürülebilirliği
- Sınır ötesi koordinasyon

Stratejileri, ekonomik kalkınma ve turizm, çevre ve kültürel mirasın birlikte sürdürülebilirliği ve sınır ötesi işbirliği şeklinde 3 başlık altında tanımlanmıştır.

Ekonomik Kalkınma ve Turizm

- Tarımsal arazileri, üretimi ve endüstrisini korumak ve canlandırmak
- Tarımsal arazi kullanımının yeni üretim biçimleri ve sektörel değişiklikler sürecine adaptasyonunun sağlanması için stratejik bir yaklaşım belirlenmesi
- Yönetimler arası sürdürülebilir su ticareti politikalarının belirlenmesi
- Bölgenin karakteri ve değerleri ile bağlantılı bir sürdürülebilir turizm politikası
- Gelişim sürecinde nüfusun ihtiyaç duyacağı yeni iş imkanlarının yaratılması: iş imkanlarının artması, küçülen kent ve köylerde göç vermeyi engelleyecek; hatta dışarıdan genç nüfusu getirebilecektir.
- Ekonomik gelişimi ve çeşitlenmeyi destekleyecek altyapı ihtiyaçlarının bir çerçeve dahilinde belirlenmesi ve karşılanması
- Küçülen kentleri geliştirmek için

c. Oresund Bölgesinde Kültürel Kimlik, Kültürel Haritalama ve Planlama

Anahtar kelimeler: kültürel planlama, kültürel haritalama, kültürel strateji

Projenin amacı, İsveç ve Danimarka'daki bölgesel paydaşlar ve eğitim kurumları ile birlikte kültürel haritalama ve planlamada Oresund Bölgesi ortak eğitim modeli oluşturmak olarak tanımlanmıştır.

♣ 3 Temel Hedef

1. Oresund bölgesi için kültürel haritalama ve planlama konusunda ortak eğitim çalışması
2. 7 pilot belediyede kültürel haritalamaya ve planlamaya odaklanması

Eylemler;

- "Kültür, Turizm ve Endüstri + Kültürel Çeşitlilik" modeli metot olarak test edilecek
 - Oresund bölgesindeki belediyelerde minimum 4 adet kültürel haritalama ve planlama çalışmaları uygulanacak
 - Kültürel haritalama ve planlama yapılan belediyelerde kültürel projeler uygulanacak
 - Uygulama süresince sürekli denetlenme ve düzenlenme gerçekleştirilecek
 - Diğer bir proje çıktısı; en iyi tutarlı pratik bölgede ve komşu bölgelerde kullanılacak
3. Oresund bölgesinde network ve kültürel kimlik; Kültürel haritalama yöntemleri, web platformu ve envanter geliştirme.

Kültürel planlama; karar vericilerin bölgedeki kültürel kaynakların tanınmasını ve bu kaynakları stratejik yollarla önemli kalkınma hedefleri için kullanılmasının sağlanmasıdır.

Kültürel Haritalama; Belirli bir coğrafi alanda üretim zincirlerinin; insan ve kurumsal ilişkilerinde içerisinde olduğu değer zincirlerinin açık bir fotoğrafının oluşturmayı sağlar. Bölgedeki yaşayanların ve kuruluşların haritalama sürecinde etkin katılımı gerçekleştirilecektir.

Kültürel Strateji; Vatandaşların yerel topluma aktif katılımını teşvik etmek ve güçlendirmek için belirli bölgede büyümeyi ve sosyal kaynaşmayı gözeterek yapılan kalkınma stratejileri ile ilgilidir.

İşbirliği; Projenin daha etkin çalışması için eğitim konuları üç tema altında toplanmıştır; kültürel çeşitlilik/göçmenler, turizm, iş yeniliği. Her tema için proje koordinatörleri ve bu koordinatörlerden sorumlu proje liderleri görevlendirilmiştir.

Proje yönetim kurulu proje lideri ve proje koordinatörlerinden oluşur. Harici danışmanların proje süreçlerine dahil edilmesi ve onlarla iletişim içerisinde projelerin etkili bir şekilde yürütülmesinden sorumludur.

Projeler yürütme kurulu, proje paydaşlarından gelen temsilcilerden oluşur. Proje paydaşları arasındaki bilgi alışverişlerinden ve projelerin stratejik hatlarının oluşturulmasında sorumludur.

Bunların dışında proje paydaşlarına doğrudan bağlı olmayan üyelerden ya da proje uygulamalarından dolayı etkilenen paydaşlardan oluşan referans grubu vardır. Bilgi ve becerilerini paylaşmak için kısa ve uzun dönemli olarak yürütme kuruluna katılırlar.

d. Yunanistan Kültürel Operasyonel Programı

Anahtar kelimeler: Bilgi toplumu, kültür sektörü, bilişim teknolojileri, dijitalleşme

♣ Vizyon

Bilgi toplumu gelişiminin bir parçası olarak dijital içerik ve erişimi desteklerken, büyük kültürel varlıkları iyileştirmek ve bölgeler arasında daha dengeli bir tesis yelpazesi yaratmak.

Kültürel Operasyonel Program'ın doğrudan yatırım yaptığı üç odak noktaları şöyledir; müzeler, arkeolojik sit alanları ve anıtlar, ve çağdaş kültür. Proje bütçesinin büyük bir kısmı yeni ve yenilenmiş altyapı; Müzeler, arkeolojik sit alanları, anıt heykeller ve çağdaş kültür tesisleri alanlarında kullanılmıştır.

♣ Stratejiler

- Kültürel mirasın korunması ve teşvik edilmesi.
- Çağdaş kültürün geliştirilmesi.
- Kültürün, kalkınmanın ve istihdamın bir aracı olarak güçlendirilmesi.
- Bölgeler arasında daha dengeli kültürel tesisler oluşturulması.

Ek olarak, bilgi toplumu gelişiminin uzun vadede iş rekabetini ve kamu sektöründe etkinliği arttırıcı bir kilit faktör olarak görülürken, kültürün rolü içerik kaynağı ve bilişim teknolojileri becerileri geliştirmede bir odak olarak görülmüştür. Destek dolayısıyla kültürel sektördeki bir dizi dijitalleşme, koleksiyon yönetimi web hizmetleri ve interaktif medya alanlarında verilmiştir.

Projeler, büyük ulusal müzeler ve bir dizi bölgesel müzeler için yeni bina ve sergileri, ziyaretçisi fazla olan veya ulaşımı zor olan arkeolojik sit alanları için tesisleri, çok amaçlı kültürel merkezleri, kitap fuarı ve festival benzeri etkinlikleri de içermektedir.

e. Kuzey İrlanda Bölgesel Kalkınma Stratejisi

Anahtar kelimeler: insan odaklı gelişim, mekansal kalkınma, entegrasyon

Kuzey İrlanda Bölgesel Kalkınma Stratejisi, kapsamını arazi kullanımı ile sınırlamayı aynı zamanda fiziksel kalkınma politikalarının diğer konular üzerinde önemli etkileri olduğunu da göz önünde bulundurarak tasarlanmıştır. Bundan dolayı Strateji, Kuzey İrlanda'da sürdürülebilir kalkınma ve sosyal kaynaşmanın başarılmasında hedefleri ile ilişkili olan ekonomik, sosyal, çevresel ve toplumsal konularında üzerine eğilmektedir. Bölgesel Kalkınma Stratejisi aktivitelerin bölge içerisindeki dağılımına etki etmektedir. Kuzey İrlanda Bölgesel Kalkınma Stratejisi'nin ana bileşenleri;

- Vizyon ve Kılavuz İlkeler
- Mekansal Kalkınma Stratejisi
- Stratejik Planlama Kılavuzundan oluşmaktadır.

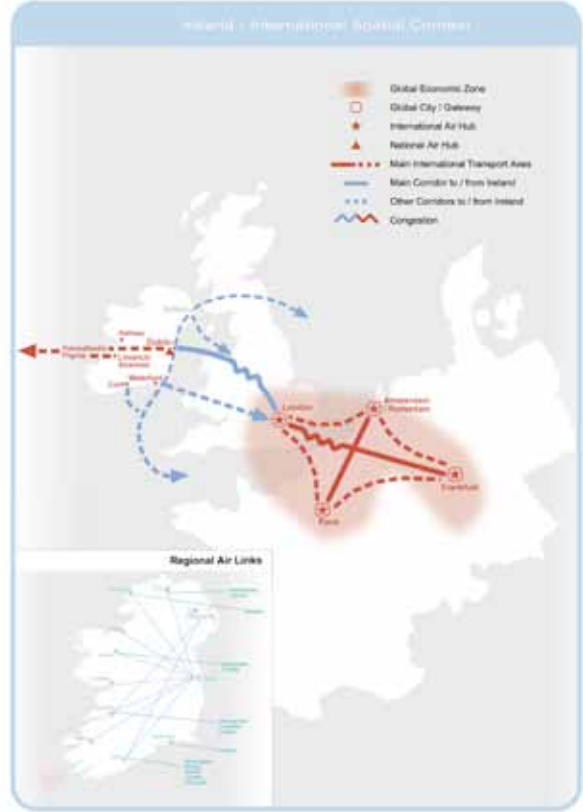
♣ Vizyon

Dışa dönük, dinamik ve yaşanabilir bir bölge ve herkes için yüksek kaliteli bir yaşam.

Kılavuz İlkeler

İnsan ve toplum odaklı bir yaklaşım;

- ◆ Toplumun katılımı strateji oluşturma aşamasının merkezinde olacak
- ◆ Toplumun katılımı Stratejinin uygulama, izleme ve değerlendirme aşamasında devam edecek

- ◆ Yerel halkın ihtiyaçların doğrultusunda oluşan doğrudan bilgi yapıcı yorum olarak daha kaynaşmış bir toplum oluşturmada yardımcı olacaktır.

Çok daha kaynaşmış bir toplum sağlanması;

- ◆ Eşit fırsat ve sosyal ihtiyaçların hedeflenmesi
- ◆ Mekansal eşitlik ve tamamlayıcılık
- ◆ İşbirliği yaklaşımı
- ◆ Bölgedeki sosyal kaynaşmayı güçlendirme
- ◆ Yeni ve daha sürdürülebilir ulaşım yaklaşımı

- ◆ Dışa dönük bir perspektif

Rekabet edebilirliğin sağlanması;

- ◆ Akıllı yatırım
- ◆ Ulaşılabilirliğin ve iletişimin artırılması/güçlendirilmesi
- ◆ Büyümenin ve yaşam kalitesinin kaynaştırılması

Bölgenin gelecekteki gelişimi için entegre bir yaklaşım

- ◆ Sektörler arası bağlantıları güçlendirme
- ◆ Kuzey İrlanda Bölgesindeki kurumların bir çok güçleri üzerinden yola çıkma
- ◆ Çevrenin korunması ve iyileştirilmesi

Mekansal Kalkınma Stratejisi

Kuzey İrlanda Mekansal Kalkınma Stratejisi;

Kuzey İrlanda için Mekansal Kalkınma Stratejisi

Kentsel **Hublar** ve **Kümelennmeler**, kilit ve bağlayıcı ulaşım **Koridorları**, liman ve hava limanlarının olduğu bölgesel ana **Geçiş Noktaları**'na dayanan bölgenin gelecekteki fiziksel kalkınmaları için bir çerçevedir. Hub, koridor ve geçiş noktası yaklaşımının amacı olan bölgenin gelecekteki gelişimi ve bölgedeki dengeli büyümeyi;

- kilit ve bağlayıcı ulaşım koridorları
- Belfast kent merkezli kompakt ve dinamik metropolitan çekirdeği
- Londonderry kenti odaklı güçlü bir Kuzey-Batı bölgesel merkezi
- Canlı bir Kuzey İrlanda kırsalının gelişimleri ile sağlanacaktır.

f. Karadeniz Kültür Canlandırma Programı

Anahtar kelimeler: kültürel canlandırma, toplumsal ortaklık, yerel kültür,

“Karadeniz Kültür Canlandırma Programı, Karadeniz Havzası’nda Yaratıcı Hedef Yönetimi İçin Ortak Kültürel Özellikleri Harekete Geçirilmesi Pilot Modeli- BS CAP” projesi, havzada ortak kültürel çevrenin kurulması için kültürel ve eğitimsel teşebbüslerin desteklenmesi ve Karadeniz Havzası toplumlarında kültürel ağ ve eğitimsel değişimin teşvik edilmesi çerçevesinde uygulanmaktadır.

Karadeniz Havzası Programı Avrupa Birliği, (ENPI) Avrupa Komşuluk ve Ortaklık Aracı ve (IPA) Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı tarafından hibelenir.

Proje, havza içinde 5 model bölgenin kültürel mirası üzerinde çalışarak ve bu mirası tanıtarak, bir uluslar arası disiplin yaklaşımı olarak “*kültürel canlandırma*” kavramını tanıtır. Bu bağlamda, sosyal bilimlerde öğrencilerin kapasitelerini arttırmak amacıyla ve bölgedeki yerli mirasa dayalı kültür ve cazibenin yeni ürünlerini geliştirmek için ortak bir eğitim programı geliştirilecek ve tanıtılacaktır. Söz konusu faaliyetin tamamlanması için BS CAP PROJESİ işbirliğini geliştirme amacıyla 5 Karadeniz Bölgesini oluşturan 7 temsilci kuruluşun ortaklığı ile yapılmaktadır.

♣ Vizyon

Yerel kültürel kaynakları ve eğitimi harekete geçirme yolu ile Karadeniz Havzası’nda ortak kültürel bir çevre oluşturmak için toplumsal ortaklığa katkıda bulunmak.

♣ Hedefler

- Kültür ve eğitim kurumlarının deneyim ve başarılı uygulamaların paylaşılmasıyla Karadeniz Havzasındaki 5 bölge içinde bulunan kültürel mirasın ortak özelliklerini belirlenmesi, tanımlanması ve tanıtılması.
- Kültürel Canlandırma Programı çerçevesinde Karadeniz Havzası’nda bulunan soyut ve somut kültürel mirasın tanıtılması için disiplinler arası bir eğitim programının geliştirilmesi ve uygulanması.
- Kültürel Canlandırma Programı tanıtımı için resmi ve resmi olmayan eğitim kurumları arasında ve kültürel yönetimin yerel kapasitesini arttırmak amacıyla bir iletişim ağı oluşturmak.

♣ İşbirliği

Program kapsamında işbirliği çerçevesine alınan ülkeler; Bulgaristan, Türkiye, Romanya, Ermenistan ve Gürcistan’dır.

g. LANCEWADPLAN – INTERREG III

Anahtar kelimeler: ortak sınır ötesi peyzaj, yaşayan peyzaj, ortak strateji, sektörel entegrasyon

Wadden Denizi, Kuzey Denizi'nin Güneydoğusunda yer alan ve İngiltere, Hollanda ve Danimarka'nın sınır verdiği bir gelgit bölgesidir. Çamurlu ve sulak alanlardan oluşan bölge, biyolojik çeşitlilik bakımından çok zengindir. Wadden Denizi Bölgesi, geniş meralar, tarihi deniz surları ve suyolları, çiftlikler kiliseler ve insan yapımı tepelerin de algılandığı eşsiz bir kültürel peyzaja sahiptir. Hızlı bir kentleşmeye sahne olan bölgede, peyzajın ve kültürel mirasının korunması ile ekonomik büyüme arasındaki dengenin bulunması öncelikli konudur. Bölge 2009 yılında UNESCO Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır.

1999-2001 yılları arasında AB'nin de finansman sağladığı Lancewad Projesi çerçevesinde bölgenin peyzaj değerleri ve kültürel varlıklarının envanteri yapılmış ve çeşitli peyzaj değerlerinin tanımlamaları yapılmıştır. Projenin en önemli uzun vadeli sonuçlarından birisi, Wadden Denizi'nin korunmasına yönelik "Üç Taraflı İşbirliği" politikalarına girdi oluşturacak olmasıdır.

♣ Hedef

Lancewad Plan projesinin hedefi, kamu ve sivil kesimlerin işbirliği çerçevesinde, Wadden Denizi Bölgesi'nin **ortak sınır** ötesi peyzajı ve kültürel mirasının gelişimi, yönetimi ve sürdürülebilir kullanımını geliştirmektir.

Faaliyetler ve Sonuçlar:

→ Lancewad Plan projesinin sonucunda,

Wadden Denizi Bölgesi'nin ortak peyzajı ve kültürel mirasına yönelik bütünlük bir yönetim ve gelişim planı ile "Yaşayan Tarihi Peyzaj" ortak stratejisi ortaya çıkmıştır.

- Pilot projeler sayesinde kültürel planların bölgesel ölçeğe taşınması sağlanmıştır.
- Mekânsal Gelişim Kültürel peyzaj ve miras değerlerinin korunması ve geliştirilmesi yolundaki en önemli araçlardan birisinin mekânsal planlama olduğu prensibinden yola çıkarak, Wadden Denizi ortak projesi dışında, bölgesel kültürel miras planlarının da yapımı öngörülmüştür. Bu planlar kapsamında kültürel değerlerin envanteri ve bir kültürel atlas hazırlanmıştır. Bölgesel planların sentezi, Wadden Denizi Bölgesi'nin kültürel karakterine ilişkin bir genel görünüm sunmakta ve potansiyel gelişim alanlarını öne çıkarmaktadır.

→ Proje sonucunda, Wadden Denizi Bölgesi'nin kültürel mirasının yönetimini etkileyen konuların özetini ve bölgenin başarılı uygulamalarını sergileyen projeleri sunan detaylı bir "iyi uygulamalar kılavuzu" hazırlanmıştır. Kılavuz, bölgenin peyzaj ve kültürel değerlerinin korunması ve geliştirilmesine ilişkin tüm ilgili kesimlerin dikkatine sunulmuştur.

♣ Stratejiler

- **Çok Katılımlı ve Çok Disiplinli Süreç:** Planlama süreci esnasında sorumlu kurumlardan, sivil kesimlerden ve koruma, planlama, ziraat ve çevre konularında çalışan uzmanlardan görüş alınmıştır.
- **Ortak Sınır Ötesi Strateji:** Wadden denizi Bölgesi'nin peyzaj ve kültürel miras değerleri üç ülkenin sınırlarına girdiğinden, projenin en önemli odağı sınır ötesi işbirliği boyutudur. Sınır ötesi bütünleşik strateji ve yönetim planının hazırlanması, bölgenin kültürel peyzaj potansiyellerin ve zayıf yönlerin değerlendirilmesi, iyi uygulamalar kılavuzunun hazırlanması ancak sınır ötesi bir çerçevede mümkün olabilmektedir.
- Kültürel peyzaj ve miras değerlerinin mekânsal ve sektörel politikalarla entegrasyonunu sağlamak için, sektörler arası entegrasyonun kaçınılmaz olduğu vurgulanmıştır. Bu bağlamda, proje kapsamında sektörel, bilimsel, idari ve siyasi boyutların arasında köprülerin kurulması projenin önemli stratejilerinin arasında yer almıştır.

1.7. ÖRNEKLERDEN ALINAN 10 DERS

Trakya bölgesi sahip olduğu kültürel ve doğal kaynakları açısından zengin bir çeşitlilik sunmaktadır. Yaklaşım örneklerinin seçiminde, Trakya bölgesi ile benzer özellikler taşıyan bölgesel çalışmalara odaklanılmıştır. Bu örneklerin, kültür ve doğa odaklı yaklaşımları incelenmiş, Trakya'nın geleceği için yapılacak çalışma ve tartışmaları yönlendirebilecek 10 temel kavram belirlenmiştir.

1. Vizyon
2. Tema
3. Planlama stratejileri
4. Kültüre odaklanmak
5. Doğaya odaklanmak
6. Aidiyet
7. Koruma
8. Kalkınma
9. İşbirliği
10. Katılım

→ 1. Vizyon

İncelenen yaklaşım örneklerinde, ortak bir vizyonun geliştirilmesi temel özelliklerden biridir. Bölgenin sahip olduğu kültürel ve doğal mirasın geleceğine ilişkin esas amacı açıklayan ve paydaşlar tarafından benimsenmiş bir vizyon belirlenmesi bölgesel planlama çalışmalarının ön koşuldur. Vizyon ifadeleri genellikle net ve anlaşılabilir şekilde kurgulanmaktadır.

→ 2. Tema

Bölgeler içindeki farklı nitelikli alanlar için stratejik temalar belirlenmesi, bölgesel planlama çalışmalarının hedef ve stratejilerini yönlendirmesi amacıyla önemlidir. Bölge bileşenlerinin farklılıkları ve çeşitliliğin tanımlanmasını sağlayan temalar, esasında kültür kavramı odağında geliştirilmektedir.

→ 3. Planlama Stratejileri

Belirlenen vizyon doğrultusunda ve hedeflerle uyumlu planlama stratejilerinin tanımlanması bölgesel planlama çalışmalarının temel bileşenlerinden biridir. Kültür odaklı planlama çalışmalarında stratejiler öncelikle kültür ve doğa mirasının sürdürülmesi konusunda tanımlanmaktadır. Bunun yanında, ulaşılabilirlik, işbirliği, toplumsal gelişme, yaratıcılık, mekansal kurgu, sektörel yapılanma planlama stratejilerini yönlendiren temel kavramlardır.

→ 4. Kültüre odaklanmak

Kültür varlıkları ve tarihsel derinlik açısından zengin bölgeler için kültür kavramını odak noktası olarak görmek ve planlama stratejilerini bu doğrultuda kurmak itici güçlerden biridir. Bölgesel kalkınmanın, kültürel kaynaklar ve kültürel peyzajın değerlendirilmesi yoluyla elde edilmesi tüm paydaşlar tarafından temel hedeflerden biri olarak benimsenmektedir.

→ 5. Doğaya odaklanmak

Bölgenin sahip olduğu doğal kaynakların korunması ve sürdürülmesi, planlama stratejileri yönlendiren temel konulardan biridir. Yaşanabilir bölgeler ve

mekanlar elde etmek amacıyla, doğaya odaklanmak bölgesel planlamadaki öncelikli yaklaşımlardan biri olarak kabul edilmektedir.

→ 6. Toplumsal gelişim

Bölgede yaşayanların refah düzeylerinin artırılması, yaklaşım örneklerinin ortak hedeflerinden biri olarak görülmektedir. Bilinçlendirme ve eğitim vurgularının yanında, yaşanan mekana ve kültürüne karşı beslenen aidiyet hissinin kuvvetlendirilmesi önem kazanır. Ayrıca, bölgenin geleceğine ilişkin karar süreçlerinde söz hakkı olmak amacıyla yaşayanlarda katılımcılık ruhunun geliştirilmesi de benimsenen hedeflerden biridir.

→ 7. Koruma

Kültürel ve doğal açıdan çeşitlilik sunan bölge planlama örneklerinin tümünde, planlama yaklaşımı koruma ilkesi üzerinde şekillendirilmektedir. Kültürel mirasın korunması, strateji ve hedefler ile eylem alanlarını yönlendiren esas ilkedir. Sektörel gelişim ve faaliyetlerin, kültürel ve doğal kaynakların korunması sürdürülmesi üzerindeki etkilerini dengelemek stratejilerden biri olarak tanımlanmaktadır.

→ 8. Kalkınma

Bölgesel planlamada ekonomik kalkınma ilkesi, bölgenin sahip olduğu kültürel ve doğal kaynakların değerlendirilmesi ve dengeli kullanımı üzerine kurulmaktadır. Bu doğrultuda, yeni stratejik sektörler tanımlanmaktadır.

→ 9. İşbirliği

Planlama çalışmalarının ortak noktalarından biri ilgili aktörlerin katılımı ve işbirliğini sağlamaktır. Yerel yöneticiler ve

kurumlar arası işbirliği mekanizmalarının geliştirilmesi, bölgesel planlamadaki önemli unsurlardan biridir.

→ 10. Katılım

Kültür ve doğa odaklı planlama yaklaşım örneklerinde izlenen ortak noktalardan biri de katılımcılığın artırılması şeklindedir. Program stratejilerinden biri bu yönde tanımlanmakta, söz konusu bölgenin geleceğine dair karar süreçlerinde yaşayanlar ve yöneticilerin etkin katılımı önemsenmektedir.

1. YAKLAŞIMLAR, PROGRAMLAR VE KAVRAMLAR

BÖLÜM 2

Üçlü Bakış;

Geçiş Coğrafyası

2.1-SINIRSIZ SINIRLAR; BÖLGE İÇİNDE BÖLGE

BALKANLAR

Balkanlar, güneybatıda Adriyatik Denizi ve İyon Denizi; güneyde Akdeniz; güneydoğuda Ege Denizi, Marmara Denizi; doğuda Karadeniz ile çevrili bir yarımadadır. Avrupa'nın güneydoğusu, Balkan Yarımadası'nın en doğusunda bulunan Trakya günümüzde Türkiye, Yunanistan ve Bulgaristan sınırları içerisinde. Trakya bir bütün olarak düşünüldüğüne, Bulgaristan'da kalan kısmı Kuzey Trakya, Yunanistan'da kalan kısmı Batı Trakya, Türkiye'de kalan kısmı ise Doğu Trakya olarak adlandırılmaktadır. Türkiye sınırları içinde bulunan doğu Trakya, Balkanlar'ın en doğuda kalan bölümüdür. Bu 3 ülkeye yayılan coğrafyanın doğusunda Karadeniz, güneyinde ise Marmara ve Ege denizleri bulunur. Sınırlar ötesi bütünlük açısından bakıldığında Trakya Anadolu'yu, Balkanlar'ın kuzeyiyle Karadeniz kıyısında Burgas, Varna, Dobrich ve Constanta ile, Ege kıyılarında ise Selanik ile birleştirir. Trakya, Balkanlar ile Anadolu'yu; dolayısıyla Avrupa ve Anadolu'yu, aynı zamanda Karadeniz ve Ege Denizi'ni bağlayan bir geçiş bölgesidir.

Trakya'nın toplam yüzölçümü 76.404 km² olup Türkiye sınırları içinde kalan Doğu Trakya'nın kapladığı 23.764 km²'lik alan, Trakya bölgesinin topraklarının %30'una karşılık gelmektedir. Ancak doğal ve kültürel öğelerin sınırları aşmakta; tek bir bölgeye veya ülkeye ait olmaktan çıkan böylesi bir coğrafyada bölgenin ülkeler arası sınırları keskin çizgiler ile tanımlanamamaktadır. Balkanlar, tarih boyunca birçok uygarlık ve kesintisiz yerleşime sahne olmuştur. Farklı uygarlıkların izleri, tüm Balkan yarımadasına yayılmıştır. Bölgenin özellikle Trakya alt bölgesinde Meriç Nehri ve kolları çevresinde gelişen yerleşimler, kültürün geçmişte

sürekliliğini sağlayarak bölgeyi bir bütün kılmıştır. Balkan Göçleri ile Doğu Trakya'ya gelen nüfus, bölgenin ortak kültürel değerlerinin bütünlüğünü sembolize eden bir değerdir. Istranca Dağları ile geçmişten bu yana Trakya bölgesi yerleşimlerinin çevresinde şekillendiği Meriç Nehri ile havzası, günümüzde Trakya bölgesinin hem mekansal hem de zamansal bağlamda sınırsızlığını en güzel tanımlayan doğal ve kültürel, "birleştirici" değerlerdir.

Trakya'da Cumhuriyet döneminde çizilen Yunanistan ve Bulgaristan sınırları, bölgeyi Doğu, Batı ve Kuzey Trakya olarak ayırda da bölge, Balkanlar tarihinden gelen doğal ve kültürel miras ile ortak kültürel değerlere sahiplik açısından bir bütündür. Günümüzde bunun farkındalığı ile büyüyen dinamiklerle bu bölge, bir bütün olarak dayanışma içinde gelişmelidir.

MARMARA BÖLGESİ

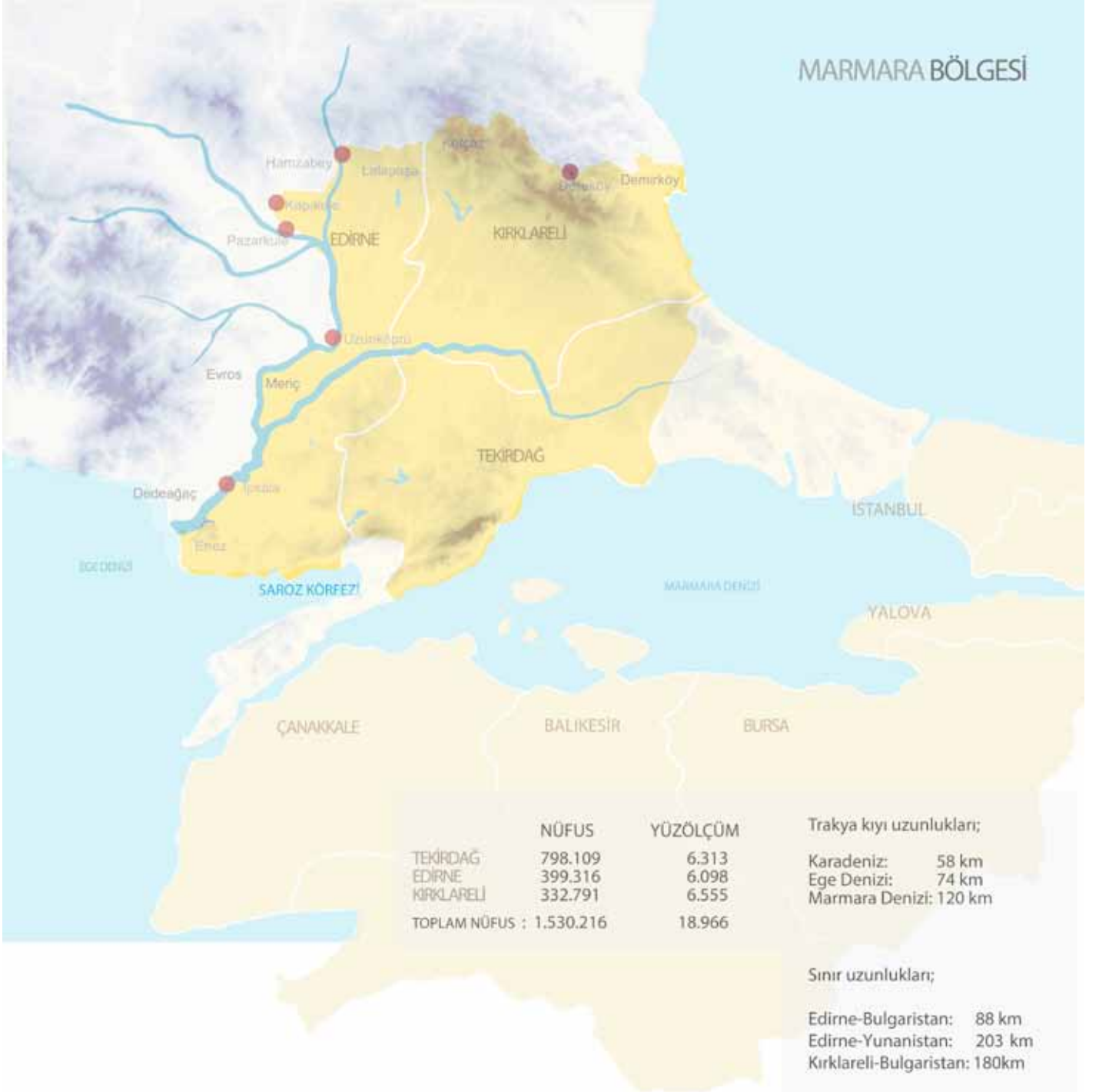
Türkiye'nin kuzeybatısında yer alan Marmara Bölgesi, Karadeniz ile Ege Denizi'ni birleştiren Marmara İç Denizi'ni çevreler. Topraklarının Balkanlar'ın uzantısı olan kısmı Avrupa kıtasında, diğer kısmı ise Asya kıtasında bulunmaktadır.

Marmara Bölgesi içinde kalan iller, Çanakkale, Balıkesir, Bursa, Yalova, Trakya illeri Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ ile Trakya'ya doğusunda komşu olan İstanbul'dur. Marmara Bölgesi, güçlü kentleri ve doğal, ekonomik değerleri açısından Türkiye'nin en gelişmiş bölgesidir. Türkiye'yi Balkanlar'a bağlayan Doğu Trakya, Türkiye'nin kuzeybatısında bulunan Marmara Bölgesi'nde bulunmakta, kuzeybatısındaki Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ ile Çanakkale iline bağlı Gelibolu Yarımadası'ndan oluşmaktadır. Trakya'nın Karadeniz kıyı uzunluğu 58 km, Ege Denizi kıyısının uzunluğu 74 km, Marmara Denizi'ne olan kıyısının uzunluğu ise 120 km'dir.

Türkiye ve Marmara Bölgesi'nin batıdaki sınırları, Trakya'nın Yunanistan ve Bulgaristan ile sınırlarından oluşmaktadır. Trakya bölgesinin Yunanistan ile sınırları Edirne ilinde bulunup uzunluğu 203 km'dir. Bulgaristan ile sınır uzunluğu Edirne'de 110, Kırklareli'nde 159 km'dir. Trakya'nın Yunanistan sınırında bulunan Edirne ilçeleri Enez, İpsala ve Uzunköprü'dür; Bulgaristan sınırında bulunan ilçeler ise Edirne'de Lalapaşa, Kırklareli'nde Kofçaz, Demirköy ve Pınarhisar'dır. Yunanistan'da önemli sınır kentleri olarak öne çıkan Sofulu - Pazarkule ile, Didymoteicho - Uzunköprü ile, Dedeağaç- Enez ile, Bulgaristan'da Svilengrad- Kapıkule ile, MalkoTarnovo - Dereköy ile, Tsarevo -

Pınarhisar ile sınır komşusudur. Karadeniz ve Marmara Bölgesi'nin Yunanistan ve Bulgaristan sınırlarındaki sınır kapıları güneyden kuzeye, sırasıyla; Edirne iline bağlı İpsala, Uzunköprü, Pazarkule, Kapıkule, Hamzabeyli sınır kapıları ve Kırklareli iline bağlı Dereköy sınır kapısıdır. Bu sınır kentleri ve kapıları, bölgenin Trakya'nın bütünü ve Balkanlar ile bütünleşmesinde büyük önem taşımaktadır.

Marmara Bölgesi, konumu nedeniyle stratejik öneme sahiptir. Önemli kara ve demiryolu bağlantıları sayesinde bölge, Çanakkale ve İstanbul boğazları ile Karadeniz – Ege ve Avrupa - Anadolu bağlantılarını sunan bir geçiş bölgesidir. Marmara Bölgesi'nin doğu ve güneyinden Doğu Trakya'ya kara ve denizyolu ile ulaşılabilir.

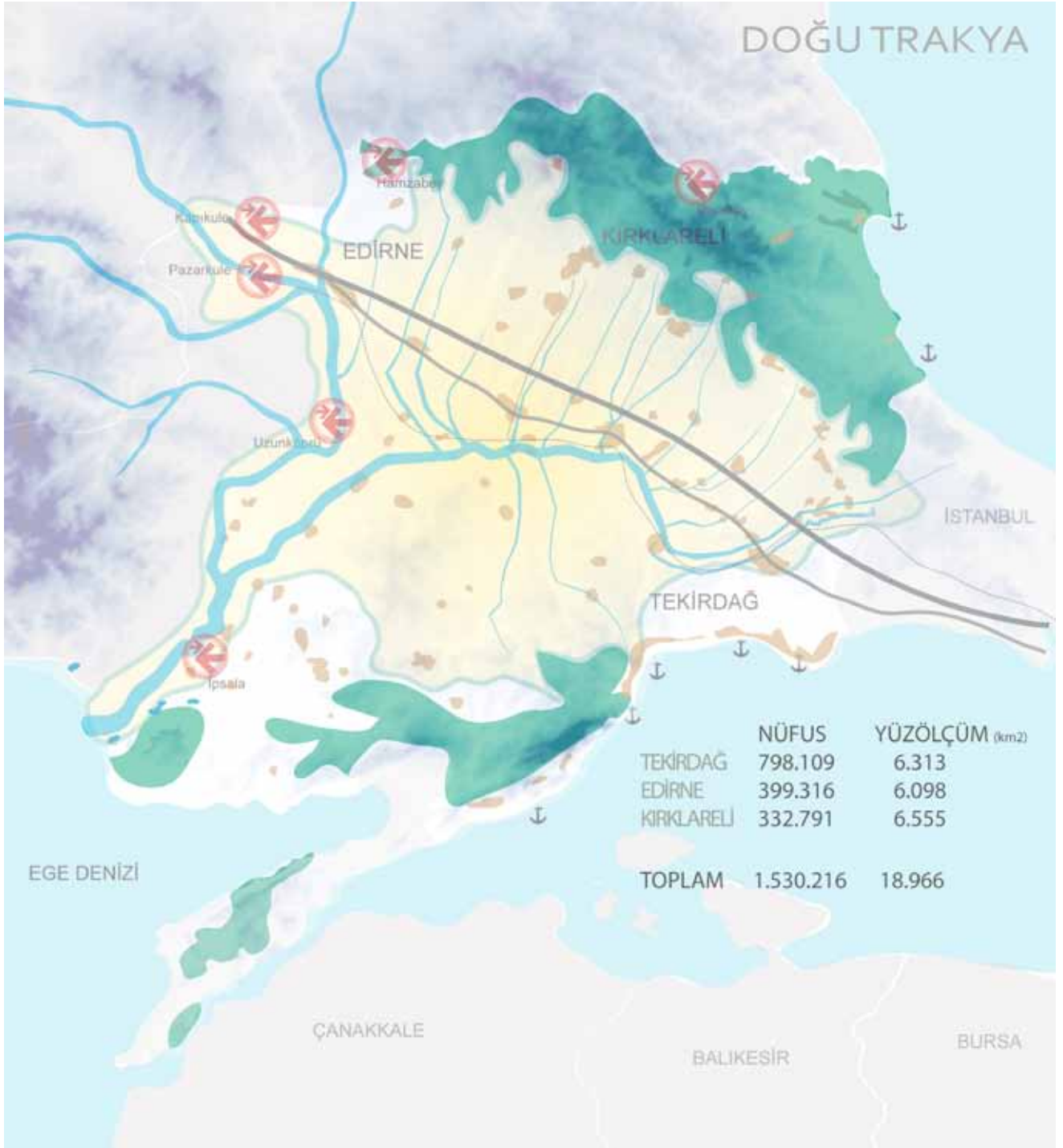

DOĞU TRAKYA

Doğu Trakya; Anadolu, Balkanlar ve Avrupa'ya uzanan bir aksın üzerinde Balkan Yarımadası ile Anadolu; bir başka deyişle doğu ile batı arasında bir geçiş bölgesidir. Bölge Tekirdağ, Edirne ve Kırklareli'ni kapsamakta; bununla beraber Gelibolu Yarımadası, İstanbul'un Batısı Marmara ve Kuzey Ege Adaları Doğu Trakya bölgesi içindeki geçiş coğrafyasıdır.

Bölgedeki en önemli karayolu ulaşım hatları; TEM otoyolu ve D-100 karayoludur. İstanbul – Selanik/ Sofya/ Bükreş, demiryolu hattı, Tekirdağ başta olmak üzere ticari limanlar ve önemli lojistik birimler ile bölge önemli ulaşım ağlarının üzerindedir. Trakya'nın İstanbul'a komşu olması, bölgede metropolün varlığının özellikle güney bölgesinde baskı olarak hissedilmesinin yanı sıra, bir potansiyel olarak da görülebilmektedir.

Bölgenin üç ilinin toplam nüfusu 1.530.216 olup, Tekirdağ 798.109, Edirne 399.316, Kırklareli 332.791 nüfusa sahiptir. Toplam yüz ölçüm 18.966 km² olup bu alanın 6.313 km²'sini Tekirdağ, 6.098 km²'sini Edirne ve 6.555 km²'lik kısmını ise Kırklareli oluşturmaktadır. Üç ilin yüz ölçümleri birbirine çok yakın olmasına rağmen bölge nüfusunun %50'si Tekirdağ'da bulunmaktadır. Bölgede en seyrek yerleşim, bölgenin İstiranca Dağları'nın bulunduğu bölgede görülmektedir. Trakya Bölgesinde Çorlu, Çerkezköy, Muratlı ve Lüleburgaz ilçeleri sanayi gelişiminin yoğun olduğu ilçelerdir. Bu sebeple Trakya Bölgesinde nüfus bu ilçelerde yoğunlaşmaktadır. Trakya bölgesi içinde iç göç yine bu alanlara yönelmiştir. Bunun dışında, bölgede nüfus, su kenarlarında yoğunlaşmıştır. Hızlı sanayi

gelişimi sürecinde Trakya bölgesinde tarım uygulamaları konvansiyonel üretim şekli içine girmiştir.

Trakya bölgesinde dağ sıralarının tanımladığı ova ve platolardan oluşan bir coğrafi yapı mevcuttur. Bölgede küresel ve yerel ölçekte önemli yere sahip doğal değerler göze çarpmaktadır.

- Geçmişte kuzey – güney aksında bir ulaşım koridoru olan, doğu-batı aksında ise Bulgaristan'a uzanan Meriç nehri ve kolları Arda ile Tunca, doğu-batı aksında Ergene Nehri,
- Nehirlerin çevresinde bulunan geniş tabanlı alüvyal vadilerden, verimli tarım topraklarından oluşan Meriç ve Ergene havzaları, Aşağı Meriç Vadisi'nde bulunan ve Gala, Sığırcık ve Pamuklu Gölleri'nin bulunduğu; Enez ve İpsala ilçelerinin ortak değeri Gala Gölü Milli Parkı,
- Kuzeyde Kırklareli'nden Bulgaristan'a uzanan Istranca Dağları ve güneyde Ganos ile Kuru Dağları,
- Bölgenin Karadeniz, Marmara ve Ege Denizi'nde Saros Körfezi'ne kıyıları

Bölgenin temel doğal değerleri olan orman alanları, yeraltı ve yerüstü su kaynakları, Ergene ve Meriç Havzaları, bölgenin eşsiz flora ve faunası, gelişim dinamiklerinin yaşandığı Trakya bölgesinde baskı altında bulunmaktadır. İlçede doğal kaynaklar özellikle bölgedeki sanayi sebebiyle tahribata uğramaktadır. Su kaynakları bu durumdan en çok etkilenen doğal kaynaklar olarak göze çarpmaktadır.

Doğu Trakya'nın kültürel değerleri, geçiş coğrafyasında hem ülke sınırlarının ötesinde, hem de bölge içinde bütünlüklü

bir yapı sergilemektedir. Bölgenin tarihsel derinliği geç kalkolitik, neolitik dönemleri, tunç ve demir çağı, Trak, Yunan, Roma, Bizans, Osmanlı uygarlıkları ve Cumhuriyet döneminin izlerini taşımaktadır. Tüm değerleriyle bir bütün olan bu coğrafya, bölgenin üç ilinin sınırlarının erimesi ve bir bütün olmasını gerektirmektedir.

2.2- GEÇMİŞTEN GELECEĞE BAKMAK

DÜN

Yerleşim gördüğü ilk devirden günümüze dek farklı kültür gruplarının geçiş ve yaşam bölgesi olan Trakya'nın geçmişi, temelde "doğal çevre" ile bu çevre üzerindeki olanak ve kısıtlara bağlı gelişen "kültürel yapı" olarak incelenebilir. Bu bağlamda, ilk olarak "yer" doğal çevre başlığıyla incelenmiş, ardından bu coğrafya üzerinde şekillenen yerleşim katmanları ana hatlarıyla ele alınmıştır. Bunun yanında bölgenin geçmişindeki ekonomik ve sosyal yapı üzerinde durulmuştur.

1. Coğrafyayı Tanımlayan Unsurlar

Trakya, Antik dönemden itibaren güneyde ve doğuda Ege Denizi, Marmara ve Karadeniz kıyılarıyla tanımlanmakta iken, kuzeyde ve batıda bugünün Yunanistan ve Bulgaristan sınırlarına doğru genişler. Günümüzde Trakya olarak andığımız bölge, bu büyük ülkenin doğu kısmıdır.

Bölge bulunduğu konum itibarıyla Antik dönem ve sonrasında da Güneydoğu Avrupa ve Anadolu arasındaki zorunlu geçiş yolu olmuştur. Dolayısıyla göçler, istilalar ve ticaret ilişkileri kültürel ve sosyal yapının sık dönüşümüne neden olmuş etkenlerdir.

2. Doğal Çevre

Trakya bölgesinde dağ sıralarının tanımladığı ova ve platolardan oluşan bir coğrafi yapıyla karşılaşılır. Bu coğrafyanın bulunduğu konum ile sahip olduğu olanak ve kısıtlamalar ise bölge tarihinin şekillenmesindeki esas girdi olarak kabul edilebilir.

→ Dağ sıraları

- ◆ Kuzeyde; Istranca dağları
- ◆ Güneyde; Ganos ve Kuru dağları

→ Meriç Havzası

- ◆ Geçmişte ulaşım koridoru (Ege-Karadeniz)
- ◆ Aşağı Meriç Vadisi'nde taşkın ovası (tarım alanları) ve göller bölgesi (Sığırcık, Pamuklu ve Gala gölleri)

→ Ergene Havzası

- ◆ Geniş tabanlı alüvyal vadiler (tarım alanları)

→ Kıyı bölgeleri

- ◆ Karadeniz: dik falezli kıyı şeridi ve dar kıyı ovaları (İğneada, Midye, Çilingöz)
- ◆ Marmara: dik falezli kıyı şeridi
- ◆ Saros Körfezi: kıyı ovaları (Evreşe Ovası, Meriç Deltası)

→ Doğal çevrenin içerdiği diğer önemli öğeler biyolojik çeşitlilik ve kuş göç yollarıdır.

3. Tarihsel Yerleşim Katmanları ve İzleri

Trakya'nın ilk iskan görmesinden günümüze dek barındırdığı yerleşim katmanları sırasıyla Neolitik Dönem, Traklar, Hellenistik, Roma, Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet dönemleridir. Bu dönemlere ait öne çıkan mekansal özellikler ile günümüzde okunabilen izleri şu şekilde sıralanabilir;

Neolitik dönem ve öncesi

- Yarımburgaz Mağarası (Küçükçekmece / Altınşehir)
- Hocaçeşme Höyüğü (Enez / Yenice Köyü), M.Ö. 5500-4000 arasında iskan edilmiştir.
- Kırklareli / Aşağıpınar kazıları

- Yenikapı kazıları
- "Höyük" tipinde yerleşimler

Traklar ve Trak kabileleri

- Çeşitli yerleşim tipleri: mağaralar, kaleler, çiftlikler, balıkçı köyleri, açık şehirler
- Gömü geleneği ve tümülüsler (Kırkklareli, Vize, Lüleburgaz civarlarında, yaklaşık 1500 tane)
- Kabilelerden oluşan sosyal yapı (Odryslar, Bessalar vb.) ve sürekliliği
- Avrupa ve Balkanlardan Anadolu'ya geçen diğer devlet ve kabilelerin geçiş yolu

Hellenistik dönem

- M.Ö. 8. yüzyılda başlayan Grek kolonizasyonu ile birlikte şehirleşme dönemine geçiş
- Trakya kıyılarında yeni kolonilerin gelişimi: Ainos, Abdera, Maroneia, Selymbria, Byzantion, Apollonia, Mesembria gibi bir kısmı eski Trak yerleşimlerinin üzerine kurulmuş yerleşimler
- Grek yaşam tarzının kıyılarda ve iç kesimlerde yayılmaya başlaması, buna rağmen Trak kültürünün asimile olmaması, Örneğin; Trak dilinin Roma devrine kadar varlığını koruması, Trak Prenslerinin Grekçe isimler almaması vb.
- M.Ö. 5. yüzyıldaki (480) Pers hakimiyetinin 4. yüzyılda sonlanmasından sonra bazı Trak kabilelerinin örgütlenerek feodal bir devlet kurmaları (kuzey sınırı Tuna Nehri, Odrys

kabilesinin önderliğinde bir Trak Devleti - Odrys Krallığı)

- M.Ö. 335'te Büyük İskender'in Trakya seferi ve Hellenizasyon sürecinin başlaması
- Bu dönemde yerleşim dokusunun yaygın ögesi: Hellen kolonileri şeklinde kurulan **köy-kentler** (Apsintos, Koltopia, Abdera, Maronia, Selebria gibi)

Roma İmparatorluğu dönemi

- M.Ö. 190'da Romalıların Trakyayı işgali
- M.Ö. 45'te Trakya'nın bağımsızlığına son verilmesi ve bir Roma Eyaleti olarak imparatorluğa katılması
- Via Egnatia (M.Ö. 146-143 arasında, Makedonya Konsülü Egnatius tarafından inşa edilmiş) ve Via Militaris yollarının inşası; siyasi ve askeri amaçlarla yapılan, doğu-batı, Byzantion-Roma ve Ege/Marmara-Adriyatik bağlantılarını sağlayan ulaşım koridorları
- *Odrysa'*nin (Edirne) bu dönemde Roma İmparatoru Hadrian'a atfen *Hadrianopolis* adını alarak gelişip, güçlenmesi
- Hellenistik dönem kentlerinin gelişmeye devam etmesi

Geç Antik Dönem ve Bizans İmparatorluğu Dönemi

- Roma İmparatorluğu'nun ikiye bölünmesiyle, Byzantion'un Doğu Roma'nın başkenti oluşu
- Via Egnatia'nın işlevselliğini

yitirmesi ve kesintilere uğraması

- Ainos ve Bizye gibi kentlerin gelişip, merkezleşmesi

Osmanlı İmparatorluğu dönemi

- Osmanlı'nın 1354'te Gelibolu Yarımadası üzerinden ilk kez Trakya'ya geçişi
- 1362'de Hadrianopolis (Edirne) fethi, 1365'te Edirne başkent ilan edilmesi
- Anıtsal Osmanlı mimarisi ve geleneksel mimarinin gelişimi:
 - **anıtsal yapılar:** saray, camiler, külliyeler, kervansaraylar, çarşılar, hanlar, bedestenler vb.
 - **sivil mimarlık örnekleri:** kentiçi geleneksel konut dokuları, kırsal alan mimarisi
 - **köprüler:** kentiçi köprüleri, kırsal alan köprüleri
 - **kaleler:** ulaşım bağlantılarını korumakla yükümlü birimler (örneğin Via Egnatia yeni kalelerin inşasıyla yeniden kullanılmaya başlanmıştır)

Cumhuriyet dönemi

- İl sınırlarının değişmesi
- Yeni kamusal yapıların inşası (kamu, endüstri ve ulaşım alanında)
- Demiryolu gelişimi

4. Geçmişin Ekonomik Yapısı ve Dış İlişkiler

Ekonomik merkezler

Ainos (Enez), Odryisia (Edirne), Perinthos (Marmara Ereğlisi), Byzantium (İstanbul),

Bizye (Vize) gibi merkezi yerleşimler.

Üretim alanları ve ürünler

Meriç Havzası, Ergene Havzası ve dar kıyı ovalarında şarap ve zeytinyağı üretimi, madencilik (demir).

Dış ilişkiler

Trak ve Hellenistik dönemde komşu ülkelere paralı asker gönderimi, Roma döneminde Avrupa'ya şarap üretimi, Bizans döneminden itibaren başkent Konstantinopolis'e kaynak sağlama, ticaret yollarının geçiş alanı – mal akışı.

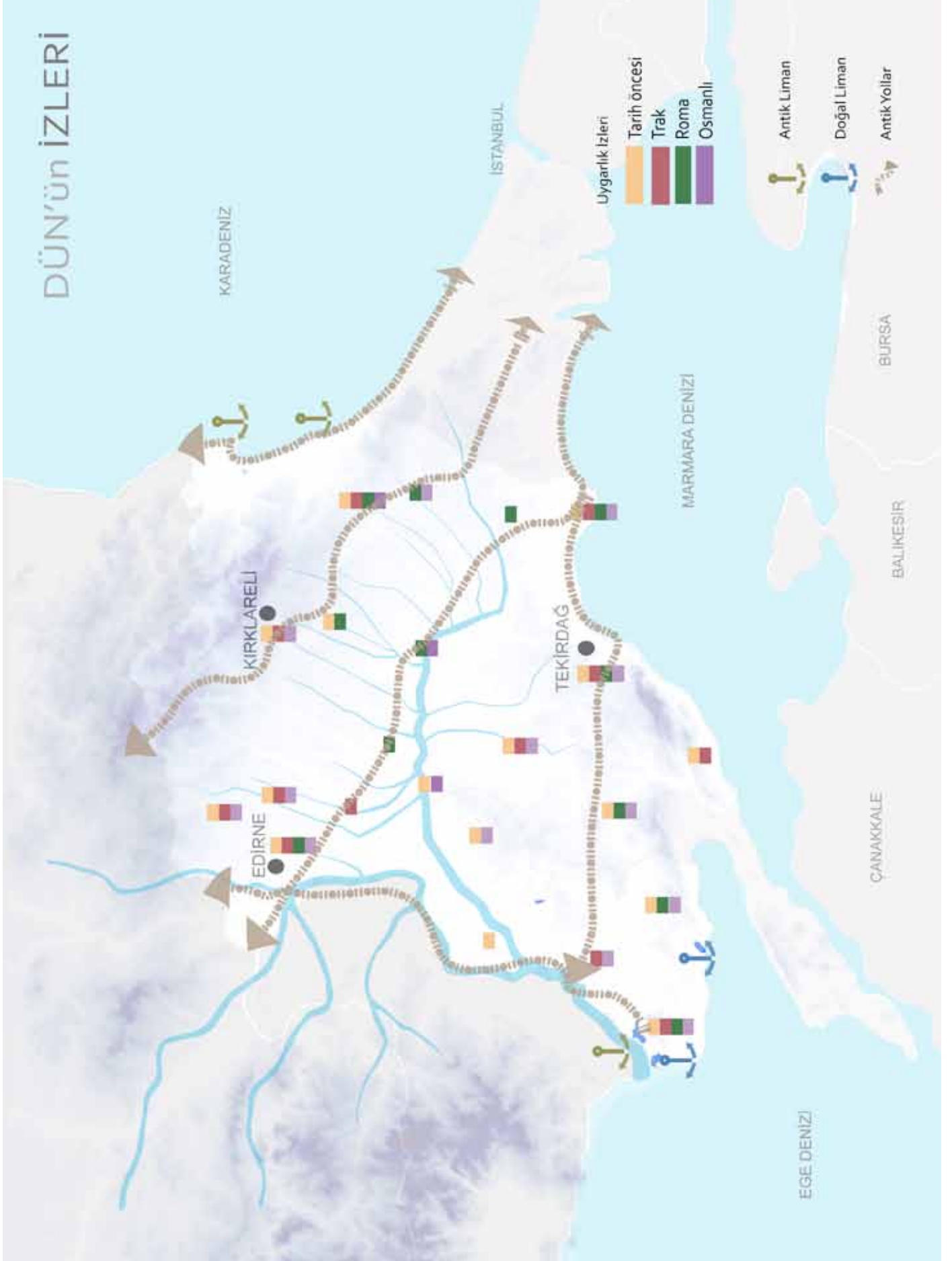
5. Geçmişin Sosyal Yapısı

Kültürel çeşitlilik ve dönüşüm:

- Trak kabilelerinin göçerlik geleneği – toplu yer değiştirme hareketleri
- 1829 ve 1876 Türk-Rus Savaşları sırasında Müslüman nüfusun dışarıya göçü, bölgeye Hristiyan nüfusun yerleştirilmesi
- 1912-13 Balkan Savaşı göçleri

Yerleşim katmanları	Değerler	Örnekler
Neolitik dönem	Höyük Yerleşimleri	Aşağıpınar, Kanlıgeçit
Trak kabileleri	Tümülüsler Dolmenler Menhirler	Vize tümülüsleri Kypsala
Helenistik dönem	Koloni Kentleri	Bizya, Ainos, Perinthos, Selebria
Roma ve Bizans dönemleri	Yerleşimler Kaleler Su kemerleri Yollar	Via Egnatia, Via Militaris Pınarhisar kalesi Çayırdere kalesi
Osmanlı dönemi	<i>Anıtsal yapılar:</i> <ul style="list-style-type: none"> Saraylar Dini yapılar (cami, kilise, sinagog) Hamamlar Külliyeler 	Edirne Sarayı Selimiye Camii Hundi Hatun Camii, Pınarhisar Küçük Ayasofya, Vize Hızır İlyas Kültü,
	<i>Sivil mimarlık örnekleri:</i> <ul style="list-style-type: none"> Konut yapıları Çeşmeler 	Tekirdağ geleneksel evleri Kırklareli, Yayla Mah. evleri
	<i>Endüstri yapıları:</i>	Fatih Demir Dökümhanesi
	<i>Askeri yapılar:</i>	Hıdırbaba Tabyası Seyfioğlu Tabyası
	<i>Köprüler, yollar ve su yolları:</i>	Kazan Köprüsü Sultan Yolu İpek Yolu

DÜN'ÜN İZLERİ

BUGÜN

Trakya bölgesinin geçmişten kalan izlerin günümüzdeki durumlarına bakıldığında, öne çıkan temel öğenin Trak, Roma ve Osmanlı mirası olduğu görülür. Trak döneminin izleri bugün bölge geneline yayılmış tümölüs ve höyükler şeklinde görülebilirken, Roma döneminin izleri ise Enez (Ainos), Vize (Bizya) ve Marmara Ereğlisi (Perinthos) gibi yerleşimlerde görülen başlıca antik kentlerin yanında, Trakya'yı doğu-batı doğrultusunda geçen antik dönem yol izleridir. Osmanlı döneminin esas izlerini ise, Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne kent merkezlerindeki geleneksel konut dokuları ile anıtsal yapılar, askeri yapılar ve endüstri yapıları oluşturur. Kısacası, bölgenin dünden bugüne taşınmış başlıca izleri;

- ◆ Tümölüs ve höyükler,
- ◆ Antik yerleşimler ve yollar,
- ◆ Geleneksel konut dokuları,
- ◆ Anıtsal yapılar,
- ◆ Askeri yapılar; tabyalar
- ◆ Köprülerdir.

Bölgedeki Osmanlı dönemi mirasının öne çıkan özelliklerinden biri de bölge genelinde görülebilen Mimar Sinan eserlerinin varlığıdır. UNESCO Dünya Miras Listesi'ne alınan Selimiye Camii bu konuda bir evrensel değer olarak kabul edilmiştir. Bunun yanında, Avrupa'nın ilk Neolitik dönem kırsal yerleşim izlerini barındıran Trakya'nın bu konuda da bir evrensel değerler sistemi barındırdığı söylenebilir.

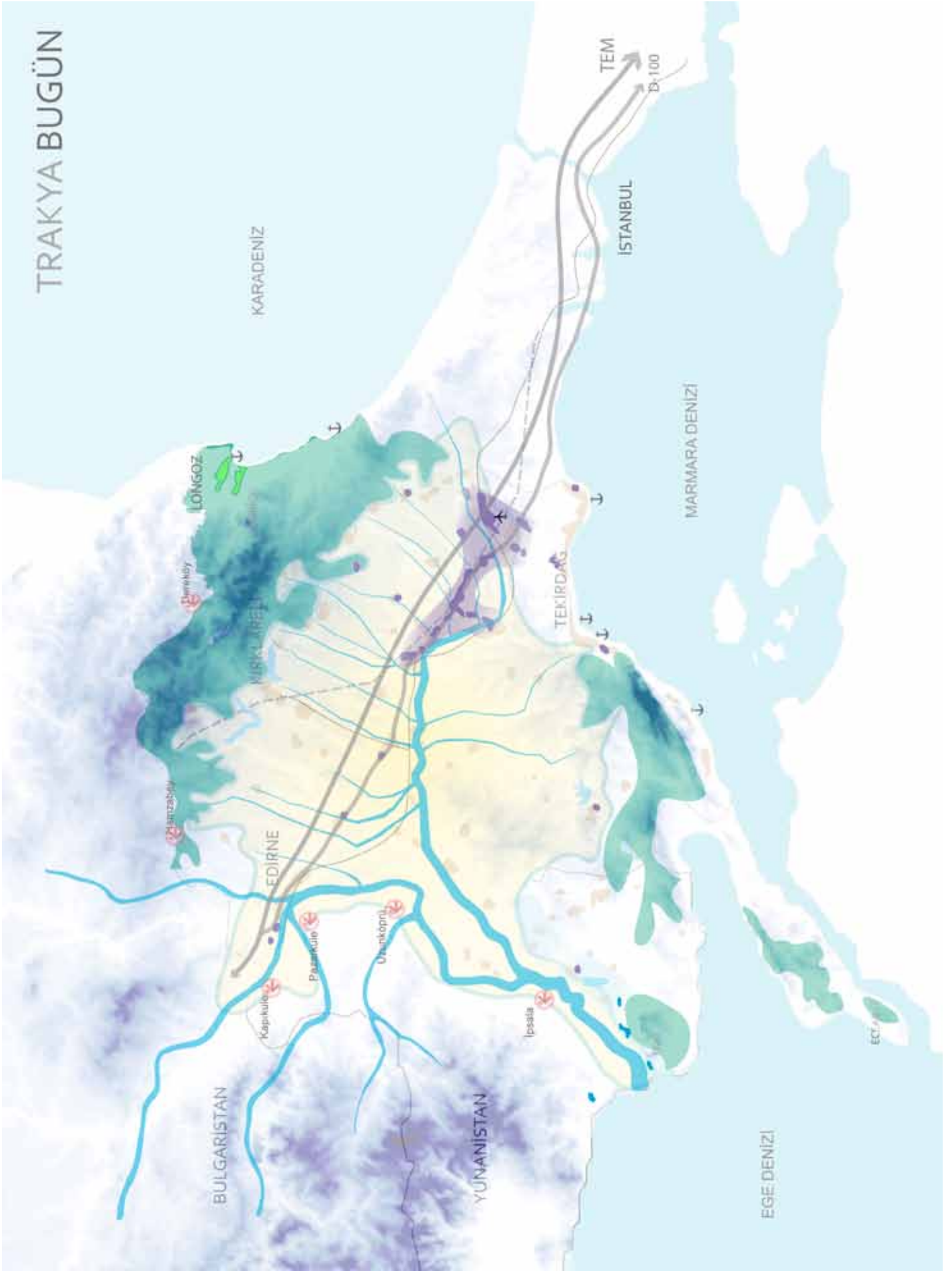
Geçmişin ekonomik ve sosyal yapısının bugüne taşınmış izleri ise geleneksel yaşam

kültürü olarak karşımıza çıkmaktadır. Üretim biçimleri ve onların şekillendirdiği yerel ürün yelpazesi ile geleneklerin oluşturduğu sosyal yaşam bölgedeki yerelliği vurgulamaktadır. Ne var ki, günümüzde değişen sektörel eğilimler ve kısıtlı hale gelen kaynaklar nedeniyle Trakya'nın geleneksel yaşam öğelerinin kaybolmaya yüz tuttuğu bilinmektedir.

Bugün Trakya'nın doğal değerlerinden bahsedildiğinde, öne çıkan konu bu değerlerin karşı karşıya kaldığı kirlilik ve tahribat tehditleridir. Özellikle Ergene Havzası'nda, sanayi uygulamaları ve yanlış arazi kullanımları sonucu yaşanan kirlilik kontrol altına alınması gereken öncelikli tehdit konusudur. Bunun yanında, Istranca Dağları'nda taş ocaklarının kontrolsüz gelişimi su kaynaklarını, orman alanlarını ve biyolojik çeşitliliği tehdit etmektedir.

Geçmişte ekonomik yapının temel bileşeni olan tarım sektörü, günümüzde, özellikle Marmara kıyısında, yerini sanayi sektörüne bırakmıştır. Tekirdağ ve Çorlu çevresinde görülen hızlı sanayileşme bölgenin doğal kaynakları üzerinde tehdit oluşturmakta, aynı zamanda kuzeydeki yerleşimlerden güneye göç çekmektedir.

TRAKYA BUGÜN

YARIN

Trakya'nın bir bölge olarak yarınını şekillendirmede Trakya Strateji Planı ile Kalkınma Ajansının hazırladığı Bölge Planının yanısıra merkezi hükümet tarafından alınan büyük altyapı yatırım kararları ve yine merkezi hükümetin yeni teşvik sistemi gibi etmenler etkili olacaktır. Bu yatırımlar ve plan kararları; bölgenin tarihsel olarak kazandığı ve günümüzde bölge halkının beklentilerini şekillendiren temel farklılık, değer ve fırsatları konumu, ekolojisi, su mirası, kültürel mirası, göç kültürü, somut olmayan kültürel mirası, turizm olanakları ve işbirliği ağlarıyla birlikte dikkate alınması gereken önemli konulardır.

1. MEVCUT PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Trakya Strateji Planı; bölgenin jeo-politik özellikleri, bölge üzerindeki İstanbul kaynaklı sanayi baskısı, bu sanayi işlevlerinin yol açtığı kirlenme, susuzluk ve tarımsal üretimde azalma, göç hususlarını ve katılımlı toplantı çıktılarını göz önünde bulundurarak, Trakya'nın vizyonunu "Yerel potansiyellerin ve doğal varlıkların değerlendirilerek; çevresel, toplumsal ve ekonomik sürdürülebilirlik ilkeleri doğrultusunda; özgün, kültürel ve doğal kimliğini koruyarak gelişen; küresel ekonomide rekabetçi bir odak noktası yaratmak." olarak belirlenmiştir. (1/100000 ölçekli Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Planı, İMP, 2009)

Trakya'nın değerli tarım topraklarının korunması ve tarımın sürdürülmesi ile buna yönelik planlama yaklaşımının kamu yararını gözetir nitelikte olabilmesi amacıyla dört temel planlama ilkesi belirlenmiştir. Bu ilkeler,

- ◆ Sürdürülebilirlik,
- ◆ Kırsal kalkınma ve nüfus kaybının önlenmesi,
- ◆ Sanayi gelişiminin planlarla sınırlandırılması,
- ◆ Entegre ulaşım sistemleri ile desteklenen işlevsel bağlantıların kurulması olarak belirlenmiştir.

TR21 Trakya Bölge Planı 2010-2013 ise 2010 yılında, Trakya Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır. Planda; bölgenin stratejik konumu, tarım toprakları, ekonomisi, kültürel ve tarihi değerlerini, yaşam kültürünü ve katılımlı toplantılarda belirtilen görüşleri göz önünde bulundurarak, bölgenin vizyonunu "Sürdürülebilir kalkınma ilkeleri çerçevesinde, çevreye duyarlı, potansiyellerini değerlendiren, küresel ölçekte rekabet edebilir bir Trakya." olarak belirlenmiştir. Planda, yapılan analizler kapsamında özellikle lojistik ve turizm sektörlerini bölge için potansiyel sektörler olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede bölge,

- rekabet gücünün artırılması
- altyapının planlı gelişiminin sağlanması
- çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması
- sosyal yapı ve beşeri sermayesinin geliştirilmesi

stratejik amaçlar olarak belirlenmiştir.

Planda, rekabet gücünün artırılması stratejik amacı Ar-Ge ve inovasyon kültürü ile markalaşmanın yaygınlaştırılması, girişimciliğin desteklenmesi, tarımsal yapının iyileştirilmesi, ticaretin geliştirilmesi, etkili yatırım promosyonuyla özel kesim yatırımlarının artırılması, turizmin

geliştirilmesi hedefleriyle desteklenmiştir. Altyapının planlı gelişiminin sağlanması stratejik amacı ise ulaşım ve lojistik altyapısının güçlendirilmesi, sanayi altyapısının güçlendirilmesi ve planlı kentsel ve kırsal gelişimin sağlanması hedefleriyle güçlendirilmiştir.

Çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması altında tanımlanan hedefler ise toprak ve su kaynaklarını kirlenici faktörlerin kontrol altına alınması, sürdürülebilir tarım uygulamalarının yaygınlaştırılması, çevre dostu enerji sistemlerinin yaygınlaştırılması ve enerji verimliliğinin artırılması çevre alanında kurumsal yapının geliştirilmesidir.

Sosyal yapı ve beşeri sermayenin geliştirilmesi ise insan kaynaklarının bölge ihtiyaçlarına ve potansiyellerine göre geliştirilmesi, eğitim ve sağlık hizmetlerinin nitelik ve erişilebilirliğinin geliştirilmesi, sosyal dayanışmanın ve örgütlenmenin geliştirilmesi, dezavantajlı grupların yaşam kalitelerinin artırılması ve ekonomik ve sosyal hayata katılımlarının desteklenmesi hedefleriyle desteklenmiştir. (TR21 Trakya Bölge Planı 2010-2013, Trakya Kalkınma Ajansı, 2010)

Bölgenin geleceğinin şekillendirilmesinde ulusal ve küresel büyük ölçekli yatırımlar ve bu yatırımların bölgeye yapacağı sosyo-ekonomik ve mekansal etkilerdir. Bu yatırımlar daha çok enerji ve ulaşım alanlarında projeleri kapsamaktadır:

- Marmara Ringi
- Kuzey Marmara Otoyolu
- Tekirdağ'da yeni liman projesi
- Doğalgaz botu hatları
- Enerji nakil hatları

→ Iğneada Nükleer Santral Projesi

Stratejik yatırım kararları ve bölgeye yapılacak yatırımların geleceğe yönelik stratejik ve mekansal ifadesi iki başlık altında toplanabilir:

1. Modern ulaşım eksenleri
2. Enerji koridorları

2. MODERN ULAŞIM EKSENLERİ VE ODAKLARI

Tarihsel olarak bir geçiş coğrafyası olan Trakya'da ulaşım stratejik önemi olan bir konudur. Ulaşım eksenleri stratejisi, hem Trakya'nın kendi içinde, hem de Avrupa, Kafkaslar ve Ortadoğu ile bütünleşmesi açısından hem de bu yerleşimler arası ilişkilerin sağlanması açısından da oldukça önemlidir. Ulaşım odakları ise hem ulaşım biçimleri/tipleri arası ilişkinin sağlandığı hem de hizmetlerin yoğunlaştığı merkezler olarak yine stratejik öneme sahiptirler. Ulaşım eksenleri ve odaklarının yanı sıra stratejik çerçeve üretilirken gözönünde bulundurulması gerek mevcut ve büyük ölçekli ulaşım yatırımları şöyledir:

- **Kuzey Marmara Otoyolu:** 3. Boğaz Köprüsü geçişinin de dahil olduğu Kuzey Marmara Otoyolu Projesinin sadece İstanbul kent bölgesi için değil, Trakya bölgesi ve hatta ulusal ölçekli etkileri olacaktır.
- **Marmara Ringi:** İstanbul ve İzmir'i bağlayacak olan projenin; Gebze-Dilovası TEM Otoyolu üzerinden İzmit Körfezi'ni köprüyle aşarak Orhangazi'ye ve oradan da Bursa ve Balıkesir üzerinden İzmir'e bağlanması planlanmaktadır.

- **Edirne - İstanbul Hızlı Tren Projesi:** Hızlı tren projesi Edirne-İstanbul arası 230 km'lik yolculuğu yaklaşık bir saate indirecektir. Böylesi hem mekansal hem de zamana dair bir değişimin iki il açısından da önemli sosyal, ekonomik ve mekansal etkileri olacaktır. Bu hızlı tren projesi, Avrupa hızlı tren ağına da bağlanacaktır.
- **Tekirdağ'da yeni liman projesi:** Liman, Rusya ve Orta Asya ile entegre çalışacak önemli bir lojistik ve hizmet merkezi olarak planlanmıştır.
- **Trans-Avrupa Ağları:** Enerji, ulaşım ve haberleşme alanında geliştirilen Trans-Avrupa-Ağları, Avrupa Birliği içindeki ekonomik, sosyal ve kültürel bütünleşmenin hızlandırılması amacıyla tasarlanmıştır. Proje kapsamında Trans-Avrupa Otoyol Projesi Kapıkule'den geçmektedir. Bunun yanı sıra, Avrupa Kafkaslar-Asya Ulaşım Koridoru Projesi'nin de amaçladığı üzere Türkiye'yi Yunanistan üzerinden Avrupa'ya bağlayan karayolu bağlantısının İpsala Sınır Kapısı'na kadar olan kısmı tamamlanmıştır. Yine Trans Avrupa Ağları projesi kapsamında Türkiye ile Bulgaristan, Macaristan ve Avusturya arası petrol ve Avrupa arası doğalgaz taşıma hatları geliştirilmesi tasarlanmış ve bu konuda çalışmalara başlanmıştır. Bu proje kapsamında Türkiye ve özellikle Trakya, enerji ağları için bir geçiş bölgesi olarak planlanmıştır.
- **Avrupa Kafkaslar-Asya Ulaşım Koridoru Projesi:** Türkiye'yi Kafkaslara ve Doğu Avrupa'ya proje; Avrupa Birliği'nden Uzak Doğu ülkelerine pek çok ülkenin desteği ile geliştirilen ve limanların, karayolu ve demiryolu

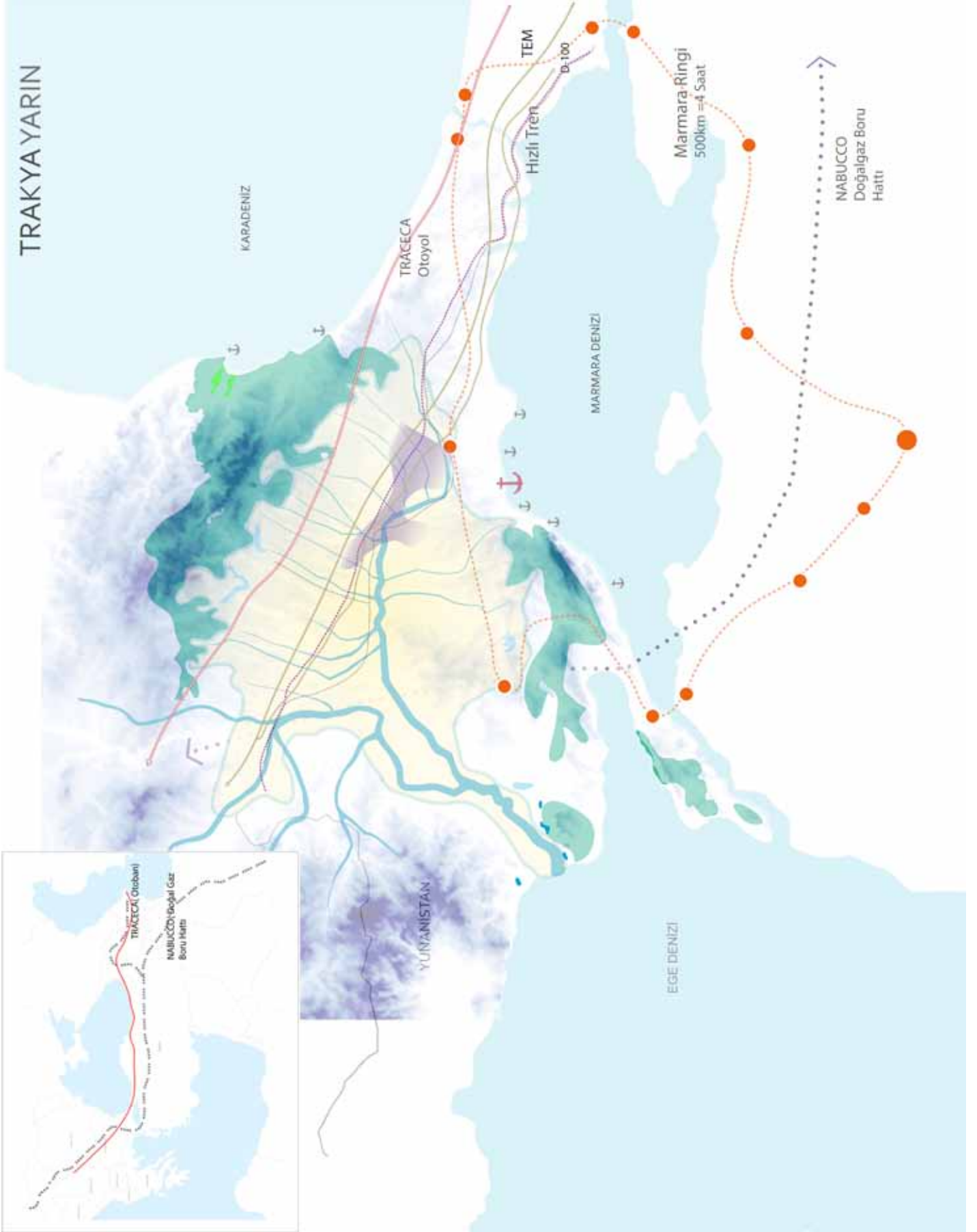
bağlantılarına dair yaklaşımlar da getiren bir projedir. Avrupa Kafkaslar-Asya Ulaşım Koridoru Projesi çerçevesinde Türkiye'nin Avrupa ile karayolu bağlantısı Trakya üzerinden sağlanmaktadır.

3. ENERJİ EKSENLERİ VE ODAKLARI

Enerji nakil eksenleri ve enerji üretim odakları uluslar-arası hem ulusal diplomatik ve ekonomik işbirlikleri için önemli olmalarına karşın çevre ve insan sağlığı açısından oldukça olumsuz sonuçlara yol açabilecek oluşumlardır. Üst ölçekli planlarla kararlaştırılan ve bölgenin yarınının şekillenmesinde rol oynayacak enerji yatırımları şöyledir:

- **Doğalgaz Boru Hatları:** Hazar ve Ortadoğu'dan Avrupa'ya gönderilecek doğalgazın taşınmasında kullanılacak boru hattı Marmara Bölgesi ve dolayısıyla Türkiye Trakyası üzerinden geçecektir.
- **İğneada Nükleer Santral Projesi:** Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın Türkiye'de kurmak istediği üç nükleer santralden birinin İğneada'da kurulması planlanmaktadır.

TRAKYA YARIN

2.3. BİRLEŞTİRİCİ GÜÇ; DOĞA, SU, KÜLTÜR

1. Karakteristik Bölgeler

Bir geçiş coğrafyası olan Trakya'da İstanbul'daki ilk yerleşimlerle aynı döneme denk düşen M.Ö. 6500'lere uzanan ilk yerleşimlerden bu yana birbiri içinde eriyerek bütünleşen doğal ve kültürel değerler, bölgenin temel taşı oluşturmıştır. Trakya, günümüzde sınırlar ile Türkiye'de doğu, Yunanistan'da batı ve Bulgaristan'da kuzey Trakya olarak üçe ayrılmıştır, ancak tarihinden ve doğal değerlerinden gelen güç, Anadolu Trakya'sını Balkanlar'daki parçasıyla bir bütün kılar niteliktedir. Bölgenin önemli doğal değerlerinin uzantıları, Trakya'nın Balkan coğrafyasında kalan kısmındadır. Farklı coğrafyalarda ayırıcı nitelikte olabilen doğal eşikler ve sular Doğu Trakya'nın, Balkan ve Anadolu coğrafyasının kültürünü bütünleştiren bölge içi ve sınırlar ötesinde kavramsal bir çerçeve ile birleştiren gücü olmakla beraber bölgenin dün ile yarını arasına da köprü kurmaktadır.

Tarihte Trakya'da yerleşimler, tarım ve suya erişim kolaylığı sebebiyle denizler, göller ve nehirlerin çevresinde gelişmiş; kültürel değerler de bu çerçevede şekillenmiştir. Trakya'nın sahip olduğu doğal değerler, bölgenin tarihsel gelişimi açısından bakıldığında kültürün ayrılmaz bir parçası olmuştur. Su mirası, tarihte coğrafyanın baskın ögesi olarak üretim biçimlerini, toplumsal yapıyı ve yerleşim düzenini şekillendirmiş ve bölgenin yerleşim ve kültürel yapısı bu şekilde meydana gelmiştir. Bölgenin birleştirici öğelerinin gücünün nereden geldiğini görmek için doğa, su ve kültürün nasıl bir araya geldiğini incelemek gerekmektedir.

Bu amaçla sahip oldukları özellikler ve birleştirici güçleri ile bölgede öne çıkan değerler;

Suyun gücü;

- Meriç Nehri
- Ergene Nehri
- Gala Gölü, Iğneada, Longoz Ormanları
- Marmara Denizi, Ege Denizi ve Karadeniz Kıyıları
- Saros Körfezi
- Doğal ve antik limanlar

Doğal zenginlik;

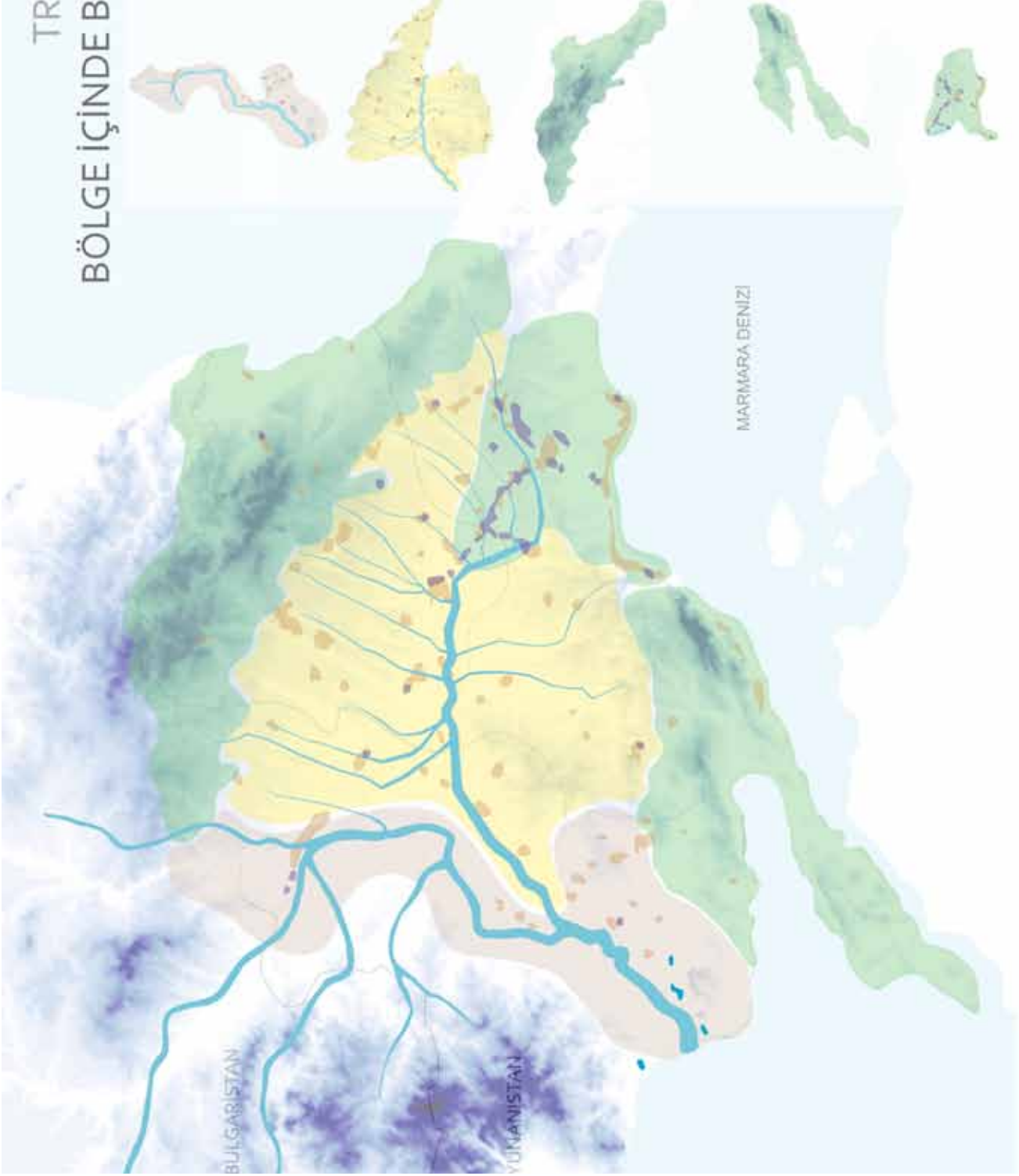
- Meriç Nehri, Havzası ve Deltası - tarım alanları
- Ergene Nehri ve Havzası – tarım alanları
- Yıldız – Istranca Dağları
- Ganos Dağları
- Istranca ve Ganos yamaçları, Longoz Ormanları
- Tüm bu alanların barındırdığı biyolojik çeşitlilik

Tarihsel derinlik;

- Tarih öncesi yerleşim izleri: Höyükler
- Trak izleri: Tümülüs, menhir ve dolmenler
- Roma dönemi izleri: Antik kentler, yollar, kaleler, surlar, su yapıları, ibadet yerleri
- Osmanlı dönemi: Anıtsal yapılar, köprüler, çeşme ve su kemerleri, geleneksel sivil mimarisi

Tarih öncesinden itibaren yerleşimlerin bulunduğu alanlar ve doğal değerler, yerleşimlerin ve sosyal yapının şekillenmesi bağlamında bir arada düşünüldüğünde,

TRAKYA BÖLGE İÇİNDE BÖLGE

MERİÇ		
DÜN	BUGÜN	YARIN
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020

ERGENE		
DÜN	BUGÜN	YARIN
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020

KUZEY BATI KARADENİZ		
DÜN	BUGÜN	YARIN
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020

BATI MARMARA		
DÜN	BUGÜN	YARIN
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020

DOĞU MARMARA		
DÜN	BUGÜN	YARIN
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020
1990-2000	2000-2010	2010-2020

temel kültürel ve doğal ağırlıklı bölgeler ve koridorlar, bunların kesiştiği ve yoğunlaştığı odaklar ortaya çıkmaktadır. Farklı uygarlıkların yerleşim alanları belirli akslar ve koridorlar üzerinde yoğunlaşmakta, bu akslar Roma-Bizans döneminin yolları ile, suya yakın olacak şekilde havza sınırları ile ve kıyı şeritleriyle kesişmekte, güney ve kuzeyde bulunan doğal alanlar ile doğadan gelen kültürel değerler bağlamında bütünleşmekte, ancak bölge içinde beş karakteristik bölge oluşturmaktadır.

Ergene Havzası

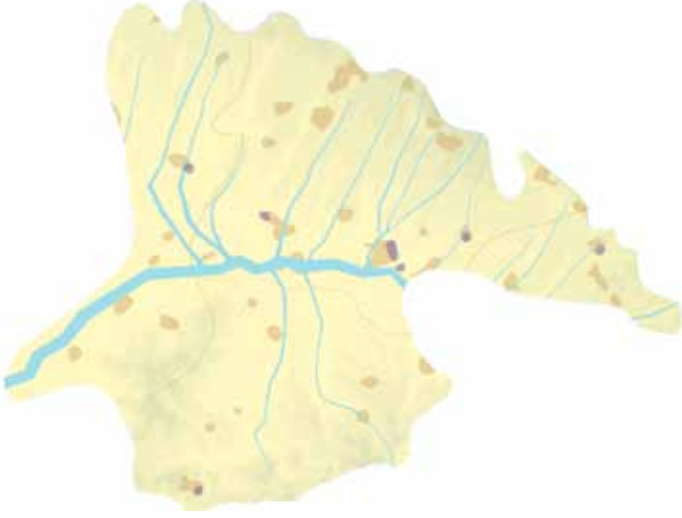
Sahip olduğu verimli tarım arazileriyle Ergene Havzası, Trakya'nın geçmişten bu yana önemli bir üretim ve yerleşim alanıdır. Tarih öncesinden itibaren günümüze ulaşan izler incelendiğinde Ergene Havzasında havza sınırlarında, nehrin kuzey ve güney kısmında kuzey-güney doğrultusunda yer alan kollarının çeperine, havza sınırına yakın verimli tarım topraklarına doğu-batı doğrultusunda yerleşildiği görülmektedir. Yerleşim izleri, yoğunlukla aynı koridor üzerinde, bazı yerleşimlerde de katmanlar halinde bulunmaktadır. Bu özelliğiyle Ergene Havzası, sınırların olmadığı, doğal yapı ile şekillenmiş, doğa-kültür arasında ve medeniyetler-arası bütünlüğü sağlayan bir bölgeyi tanımlar.

Bölgede öne çıkan kültür koridorları, bölgenin farklı doğal değerlerini bir araya getiren, aralarında köprüler kuran bölgelerdir.

Ergene Havzası'nın koridor ve tarihi aksları; bölgenin farklı doğal ve kültürel değerlerinin arasında köprüler kuran, Trakya'nın günümüzdeki üç farklı bölgesini ve yerleşimlerin aynı dönemlerde devamlılığını da göz önünde bulundurursak Anadolu ile Avrupa'yı bir araya getiren özellikleridir. Farklı uygarlık ve imparatorlukların katmanları, bu aks ve koridorların süreç açısından da bütünleştirici özelliğini göz önüne sermektedir.

Ergene Havzası kuzey koridoru

Ergene Havzası'nın kuzey kısmında, havza sınırında bulunan İstanbul ile Balkanlar'ı bağlayan koridor, bölge içinde tarihte en yoğun yerleşim aksıdır. Saray, Vize, Pınarhisar, Kırklareli, Süloğlu ve Kofçaz, bu koridorda yer alan ilçelerdir. Aks, Edirne'de

sonlanmakta ve Meriç Havzası koridoru ile bu noktada kesişmektedir. Avrupa'nın en eski kırsal yerleşimi olarak tanımlanan Aşağıpınar, bu aks üzerinde bulunmaktadır. Tarih öncesi yerleşimler, Pınarhisar, Kırklareli-Süloğlu-Edirne'de, Trak dönemi yerleşimleri Vize, Kırklareli ve Havsa'da yoğunlaşmaktadır.

İstanbul-Büyükçekmece'den başlayarak Vize'den Kofçaz'a, havza sınırını ve İstıranca Dağları'nın eteklerini takip ederek kuzeye, Bulgaristan'a doğru çıkan eski Roma aksı, yoğun yerleşimlerin yanı sıra koridor içinde yer almaktadır. Bizans döneminde bu yol üzerinde, Pazarlı-İstanbul arasında oluşturulan, bir ana galeri ve ona su getiren ikincil galerilerden oluşan isale hattı, İstıranca Dağları'ndan gelen suların 40 adet su kemeri üzerinden geçerek İstanbul'a iletilmesini sağlamıştır. Koridor İstanbul ve Balkanlar'ı bağlamıştır; bu anlamda doğuda İstanbul'a uzanmaktadır. Bu hattın bir ucunun da Lüleburgaz'a su taşıdığı bilinmektedir. Sadece İstanbul için köprü değil, bölgenin kendi içinde de bütünlüğü açısından önemlidir; havza sınırları ve ana yerleşim aksı dışında kalan İstıranca ile havza içinde bulunan yerleşimleri de bir araya getirmektedir. Bu su yolu, "suyla gelen kültür"ün birleştiriciliğinin en güzel örneklerinden biridir.

Via Militaris Aksı

Büyükçekmece'den başlayarak Silivri-Çorlu-Babaeski-Lüleburgaz-Havsa'dan

geçerek Edirne'ye ve Balkanlar'a uzanan; Osmanlı'nın da "Sultan Yolu" olarak kullandığı Roma dönemi aksı "Via Militaris" (Ordu Yolu), Roma döneminde İstanbul ve Avrupa'yı birleştirmiş olan bir güzergahtır. Yol üzerinde Osmanlı dönemine ait anıtsal ve dini yapılar, sivil mimarlık örnekleri, çeşmeler, köprüler, askeri yapılar ve endüstri yapıları ile Mimar Sinan'ın birçok dini yapısı ve köprüsü bulunmaktadır. Bu katmanlı özelliği ile Via Militaris, mekansal birleştiriciliğinin yanı sıra zamansal uzamda da birleştirici rol oynamaktadır.

Via Egnatia Aksı

Roma dönemine ait önemli bir yol olan Via Egnatia, Ergene Havzası'nın güney sınırından, İstanbul- Marmara Ereğlisi-Tekirdağ- İpsala hattından geçerek İstanbul ile Balkanlar'ı birleştirmektedir. Güzergah, Meriç Havzası koridoru ile İpsala'da, Marmara Ereğlisi'nde ise Via Militaris ile kesişmektedir.

Bu aksta, önemli antik yerleşimler bulunmaktadır: Perintos, Beşiktepe, Resisthon, Banados, Bisanthe, Panium, Syrace, Cypseca (İpsala) bunların başlıcalarıdır. Osmanlı döneminin dini yapıları, su kemerleri, sivil mimari örnekleri gibi kültürel değerleri de aynı aks üzerinde yoğunlaşmıştır. Bu aksın bir bölümü, aynı zamanda Marmara kıyısı koridorlarından da geçmektedir.

Geçmişte Anadolu'nun Avrupa ile bütünleşmesini sağlayan Via Egnatia aksı, günümüzde de sınırlar ötesi bir değer olmasının verdiği bütünleştirici gücü taşımaktadır. Aks, havza sınırlarının güneyinde, kıyı şeridinde, güneyde kalan; Ergene Havzası kuzey koridoru ise İstıranca ve Longozlar gibi kuzeyde kalan doğal değerler ve tarihi yerleşimlerin kuzey- güney ve iç bölgeler ile entegrasyonu için de önemli bir birleştirici potansiyeldir.

Meriç Koridoru

Tarih öncesinden itibaren günümüze ulaşan izler incelendiğinde, bereketli topraklar olan Meriç Havzası'nda yerleşimlerin Meriç Nehri boyunca doğu, batı ve kuzey olmak üzere tüm Trakya'da yoğunlaştığı görülmektedir. Bu özelliğiyle havza, geçmişin Balkanlar coğrafyası düşünüldüğünde sınırların olmadığı, kültürel izlerin ve katmanların bulunduğu, doğa-kültür arasında ve medeniyetler-arası bütünlük sağlayan bir koridoru tanımlar. Günümüzde Yunanistan-Türkiye sınırını oluşturan Meriç Nehri, Trakya coğrafyasında özel bir yere sahiptir; Arda ve Tunca kollarına da ayrılarak doğu Trakya'dan batı ve kuzey Trakya'ya uzanır. Tarihteki yeri de düşünüldüğünde Türkiye-Yunanistan-Bulgaristan; diğer bir deyişle tüm Trakya için hem kültürel hem de doğal bir ortak miras, bütünleştirici güç olmaktadır.

Ekonomi-doğa-yerleşimler ilişkisi açısından Meriç nehri ve havzası, Trakya tarihinde çok önemli bir konumdadır. Meriç Nehri, Kuzey ve güneydeki doğu-batı aksları arasında Roma döneminde bir kuzey-güney bağlantısı olarak kullanılmış, Via Egnatia ve Via Militaris'i de birbirine bağlamıştır. Nehrin elverişliliği, gemilerin Karadeniz'e rahatlıkla geçmesini sağlamıştır ve Nehir, Gala Gölü'nden başlayarak Enez ile Edirne arasında, geçmişte ticaret amaçlı bir ulaşım aksı olarak değerlendirilmiştir. Bu sebeple süreçte Bulgaristan sınırında gelişen kentler mevcuttur, günümüzde sınır kentleri olan kentler, Roma döneminde birbiri ile ekonomik ilişkiler içindedirler. Günümüzde Yunanistan'da Sofulu – Pazarkule ile, Didymoteicho - Uzunköprü ile, Dedeoğaç - Enez ile, Bulgaristan'da Svilengrad - Kapıkule ile, MalkoTarnovo - Dereköy ile, Tsarevo - Pınarhisar ile sınır komşusudur. Meriç Nehri'nin varlığının birleştirici gücü, ortak kültürel ve doğal değerleri paylaşan bu coğrafyada, kentlerinin komşuluk ilişkisi

üzerinde kendini göstermelidir.

Enez, Meriç Deltası ve Ege Denizi kıyısında bulunduğu için doğal ve tarihi değerler açısından çok zengindir. Verimli Meriç deltası, bölgenin geleneksel yaşam kültürünün bir parçası olan zeytinciliğin ve şarapçılığın gelişimini sağlamıştır. Roma döneminde inşa edilmiş Enez Antik İç Limanı ve döneminin antik doğal Dalyan ve Taşaltı Gölü Limanları, bölgenin önemli ekonomik odağı olmuştur. Enez'deki Hocaçeşme Höyüğü'nün, İstanbul-Yenikapı yerleşimi ile aynı döneme ait olması ve limanın varlığını da düşünürsek, İstanbul ile ilişkiler içinde olduğunu düşünmek mümkündür. Yeni ticaret modelinin dünyaya buradan yayılmış olması sebebiyle hem Enez'in hem de Trakya'nın stratejik gücü önemlidir.

Bölgenin önemli doğal değerlerinden olan, Gala, Pamuklu ve Dalyan Gölleri'ni kapsayan Gala Gölü Milli Parkı, Enez ve İpsala'nın ortak, paylaşılan değeridir. Çevre Düzeni Planı'nda ekoturizm alanı olarak belirlenen Gala Gölü Milli Parkı, barındırdığı kuş türleri ve biosfer rezervi dolayısıyla sadece Trakya'nın bir değeri değil, daha

geniş bir coğrafyayı etkileyen bir doğal alandır. Gala Gölü Milli Parkı, önemli odaklar olan Enez ve İpsala'da kültürel akslar ile entegrasyonu pekiştirebilecek ve her iki kent için ortak sürdürülebilir bir değer yaratabilecek bir değerdir.

Meriç Havzası ile Via Egnatia'nın birleştiği İpsala, M.Ö. 8000 yıllarına dayanan bir geçmişe sahiptir ve Trak'lardan kalan arkeolojik değerleri ve Osmanlı dönemine ait önemli dini yapılar ve köprüleri barındırmaktadır. Uzunköprü'nün sırtları, flora ve fauna açısından, Yunanistan'a doğru doğal sınır ötesi bir uzantıdır. Ergene ve Meriç Nehirleri arasında kalan bölgede, Meriç kentinde ise, tarih öncesi yerleşimler yoğunluktadır.

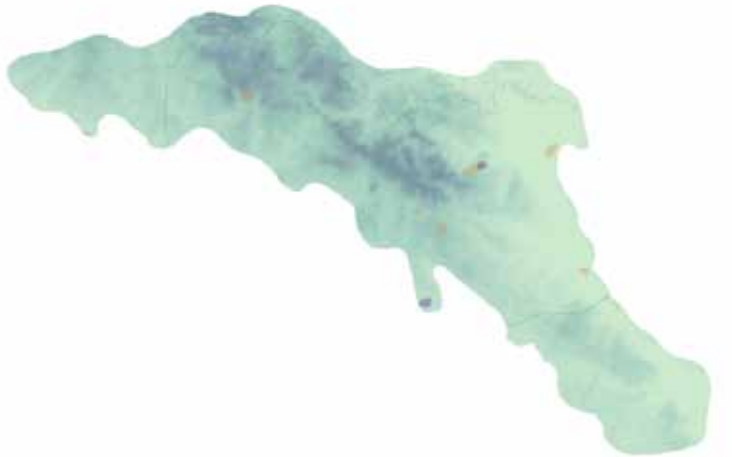
Meriç koridorunun Edirne'ye doğru kuzey kısmında Osmanlı dönemine ait eserler yoğunlaşmaktadır. Via Militaris ile kesiştiği, Roma döneminin payitaht kenti Hadrianopolis (Edirne), kültürel değerlerin kesiştiği bir odaktır. Batı ve doğu Trakya'yı, sınırından geçen Meriç Nehri'nin kuzeyde Tunca kolu üzerindeki tarih öncesi yerleşimler ve batıda Via Militaris ile, ayrıca günümüz açısından bakıldığında da İstanbul'dan gelerek Balkanlar'a uzanan karayolları ve demiryolu bağlamaktadır. İmparatorluk başkenti Edirne, özellikle Osmanlı dönemine ait önemli yapıların, külliyelerin, camilerin ve köprülerin yoğunlaştığı bir bölgedir. Ayrıca, Edirne'nin çevresinde bulunan avlaklar, bölgenin geçmişten bugüne kültürel yaşamının bir parçası olan, kültür ile bütünleşen doğal değerlerdir.

Karadeniz – Istrancalar Bölgesi

Doğu Trakya'nın kuzeyinde, Karadeniz kıyıları ve Ergene Havzası kuzey sınırları arasında kalan, İstıranca Dağları, İğneada – Demirköy Longoz Ormanları ve Göller Bölgesi'ni barındıran, Vize'nin Karadeniz kıyısını da içine alarak İstanbul'a doğru uzanan Vize-Demirköy-İğneada hattı, bölge içinde doğal değerleri ile ön plana çıkmakta; paylaştığı doğal değerler çerçevesinde Balkanlar coğrafyasını bütünleştirmektedir.

Doğu Trakya'nın en önemli yükseltisi olan İstıranca Dağları, Doğu Trakya'dan Kuzey Trakya'ya; Bulgaristan'a uzanmaktadır. Her iki bölgenin de ortak değeri olan Istrancalar, tarihte Ergene Havzası kuzey koridoru kapsamında bahsi geçen Roma ve Bizans dönemi isale hattından taşınan su ile İstanbul ve Balkanlar'ı bağlamıştır. Günümüzde de bu alandan gelen sular, İstanbul'a aktarılmakta; olumsuz etkileri olan bir uygulama olmasına rağmen bir bağlantı kurmaktadır.

İstıranca-Yıldız Dağları, temiz havasının yanı sıra önemli biosfer rezervlerine sahiptir ve kuş göç yolları üzerinde olup doğal bir cazibe alanıdır. Taşıdıkları değer çerçevesinde, çevresinde bulunan dağ

köyleri ve yaşayan nüfusun hem kendi içinde hem de Trakya ile bütünleşebilmesi için Istrancalar, eko-turizm alanı olarak değerlendirilebilecek önemli bir potansiyeldir.

Avrupa'nın **ikinci en büyük Longozu** olan Demirköy Longozu Subasar Ormanları, Istrancalar ile birlikte biorezerv alanıdır ve sahip olduğu flora ve fauna yelpazesi açısından geniş bir coğrafyayı ilgilendiren, sınırlar ötesi hatta dünyaya mal olan bir doğal değerdir. İğneada ile beraber düşünüldüğünde, mutlaka korunarak sürdürülmesi, ileriye taşınması gerekmektedir.

Karadeniz kıyısında ise Apollonia başta olmak üzere kıyı boyunca aralıklı olarak ticaret amaçlı Karacaköy, Yalıköy, Kıyıköy koloni kentlerinden oluşan bir aks bulunmaktadır. Bu aks, İstanbul'un kuzeyinden İğneada'ya, Balkanlar'ın Karadeniz kıyısına doğru uzanarak bu iki bölgeyi birleştirmektedir. Burada bulunan balıkçı barınakları ve Limanköy ve Kıyıköy Doğal Limanları, suyun ticaret amacıyla diğer kentler ile birleştirici olması açısından önemlidir. Ayrıca bu bölgede yaşayan balık türleri, bölgenin balıkçılık ve ekonomi anlamında günümüzdeki önemli doğal değerleridir.

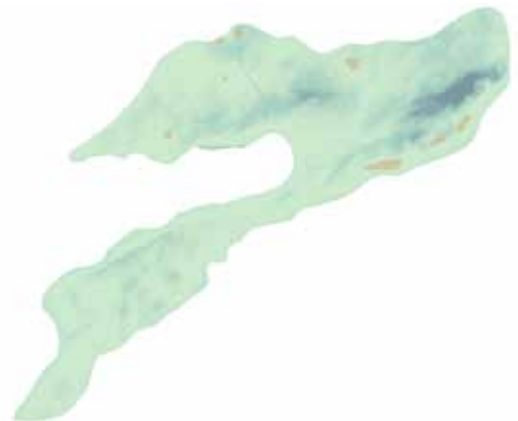
Bu su ve doğayı kültürel çerçeveye taşıyan değerlerin bulunduğu bölge, Balkanlar coğrafyası ile Anadolu'yu, Karadeniz kıyı aksı ile Ergene Havzasını, sahip olduğu değerlerin ortak paylaşım çerçevesinde değerlendirilmesi ve sürdürülebilirliği aracılığıyla birleştirmek açısından önemli bir potansiyeldir. Bu doğal zenginlikler bölgesi, bölgedeki kırsal yerleşimler için ortak bir değer yaratma ve yerleşimlerin birbiri ile bu ortak değer çevresinde buluşması açısından da önemlidir.

Batı Marmara Kıyısı

Batı Marmara kıyı bölgesi, Tekirdağ'dan başlayarak Şarköy, Gelibolu, Saroz Körfezi'ni kapsayan, Enez'e kadar devam eden ve kuzeyde Keşan ile Malkara'yla tanımlı bölgedir. Bu koridor, yerleşimlerin devamlılığı ile Marmara Denizi ve Ege Denizi'ni birbirine bağlar. Kıyılar ve su, Trakya'nın ticari yapısının şekillenmesinde büyük ölçüde etkilidir.

Batı Marmara kıyısında önemli Helenistik dönem koloni kentleri, Herakleia, Peristhasis ve Ganos'dur. Saros'ta bulunan tarihi İbrice Limanı, aksın ekonomik açıdan önemli değerlerinden biridir. Antik dönem kentleri ise Şarköy çevresi ve Gelibolu'nda yoğunlaşmaktadır.

Saros Körfezi'nde Ganos Yolu, Ergene Havzası ve Meriç Nehri'ne ulaşımında önemli bir aks haline gelmiştir. Katolik, Ortodoks ve Müslümanları birleştiren bir tarihselliği olan Ganos Dağları'nın etekleri, antik dönemde zeytincilik ve şarapçılığın yapıldığı, Roma İmparatorluğu'na şarapların temin edildiği, Cumhuriyet Dönemi'nden Şarköy Şarap Fabrikası mirasının ulaşmasına temel oluşturan ve günümüzde de şarapçılığın sürdüğü önemli bir ekonomik odaktır. Bir kültürel değer olan şarap, Ganos'ta bölgeye ekonomik değer katmaktadır.

Doğu Marmara Kıyısı

Batı Marmara kıyı bölgesi, Silivri'den başlayıp kıyı hattı boyunca devam ederek Tekirdağ'da sonlanmakta, kuzeyde ise Çorlu, Çerkezköy ve Muratlı'yı kapsamaktadır. Bölge, tüm doğu Trakya içinde İstanbul'un gelişim baskısının en çok görüldüğü; bu bağlamda İstanbul ile bütünleştirici bir rol üstlenebilme potansiyeli de olan bir geçiş bölgesidir.

Bölgenin güneyi, diğer bir deyişle kıyıları, kültürün yoğunlaştığı bölümdür, yerleşimlerin devamlılığı ile Karadeniz ve Ege Denizi'ni Saros Körfezi'nde birbirine bağlar. Bölgede Helenistik dönem koloni kentleri Selebria (Silivri), Perinthos, Rodosto, Resisthon, Banados, Bisanthe, Panium'dur. Helenistik dönem koloni kentleri (köy-kentleri), ana kentlere kaynak sağlayan küçük ölçekli ticaret kolonileri olarak tanımlanmaktadır; diğer bir deyişle ekonomik köprüler kurmuşlardır. Kıyıları ve su, Trakya'nın ticari yapısının şekillenmesinde büyük ölçüde etkili olmuştur. Bölgede tarihsel katmanları ile ön plana çıkan yerleşim olan Marmara Ereğlisi (Perinthos) imparatorluk başkenti olmuştur. Tarih öncesi dönem yerleşimleri Selimpaşa, Marmara Ereğlisi ve Tekirdağ'da; Trak yerleşimleri ise Marmara Ereğlisi ve Tekirdağ'da bulunur. Ayrıca Via Egetia ve Via Militaris güzergahları, bu bölgede Marmara Ereğlisi'nde birleşerek İstanbul'a doğru uzanır.

Bölgenin iç kesimleri, diğer bir deyişle kuzey bölümü, özellikle Çorlu ve Çerkezköy'de kümeleşen sanayi sektörünü barındırır. Sanayinin gelişimi, kıyıları üzerinde de etkisini göstermektedir. Bölge içinde bulunan Tekirdağ, Doğu Trakya'nın

günümüzde en baskın kentidir. Ekonomik odaklar olması sebebiyle Tekirdağ Akport Limanı ve Marmara Ereğlisi Aktaş Limanı, bölgenin ticari bağlantıları açısından önemlidir.

Ekonomik faaliyetler ve kültürel değerlerin bir arada bulunması nedeniyle, Doğu Marmara kıyısı bölgesini, Trakya'nın diğer karakteristik bölgeleriyle İstanbul arasında köprü oluşturması açısından, kültürel ve ekonomik faaliyetlerin bütünleştirilmesi ile birlikte bir entegrasyon bölgesi olarak görmek mümkündür.

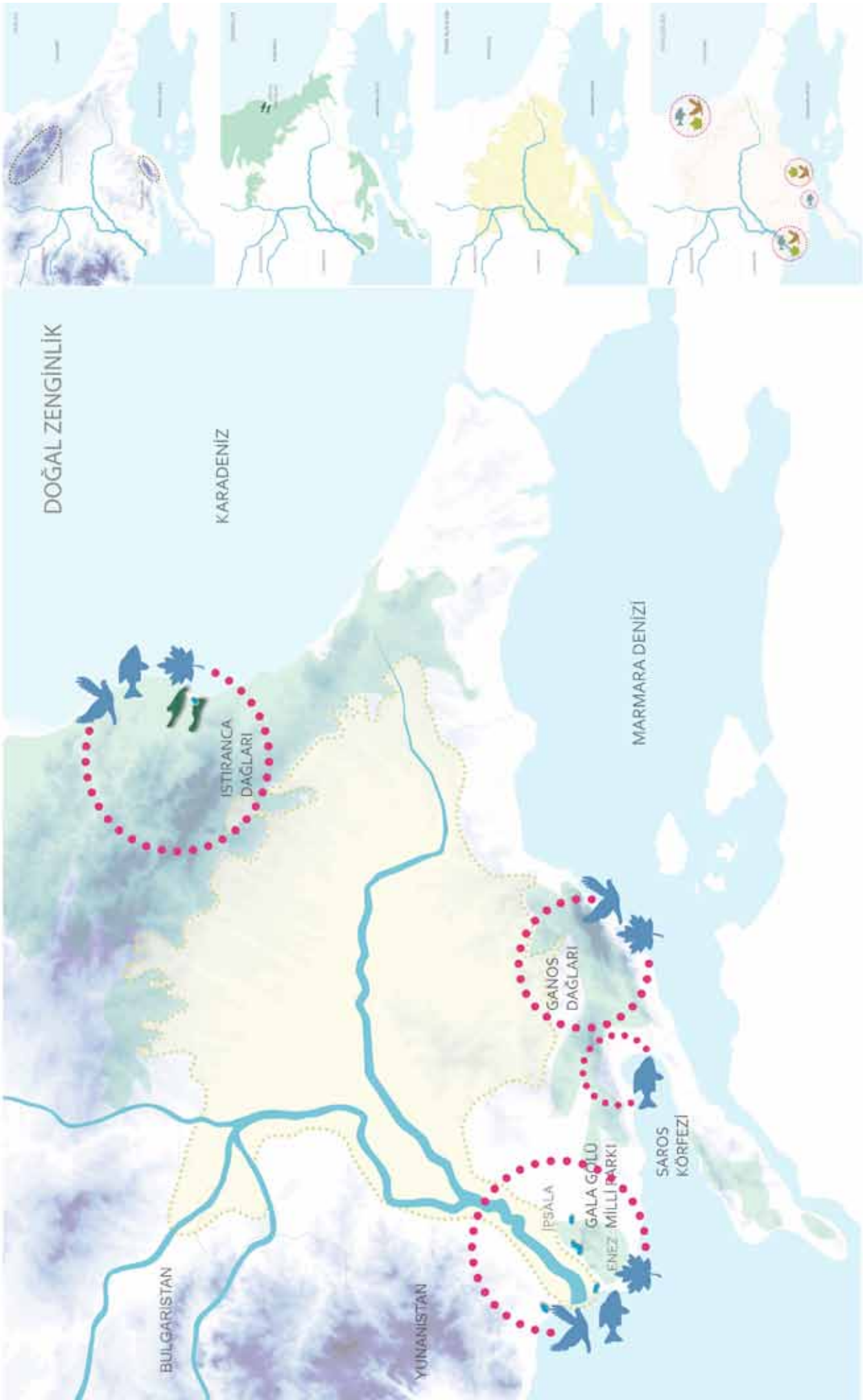
Karakteristik bölgeler ve aksların kesişim noktalarında bazı entegrasyon odakları ön plana çıkmaktadır:

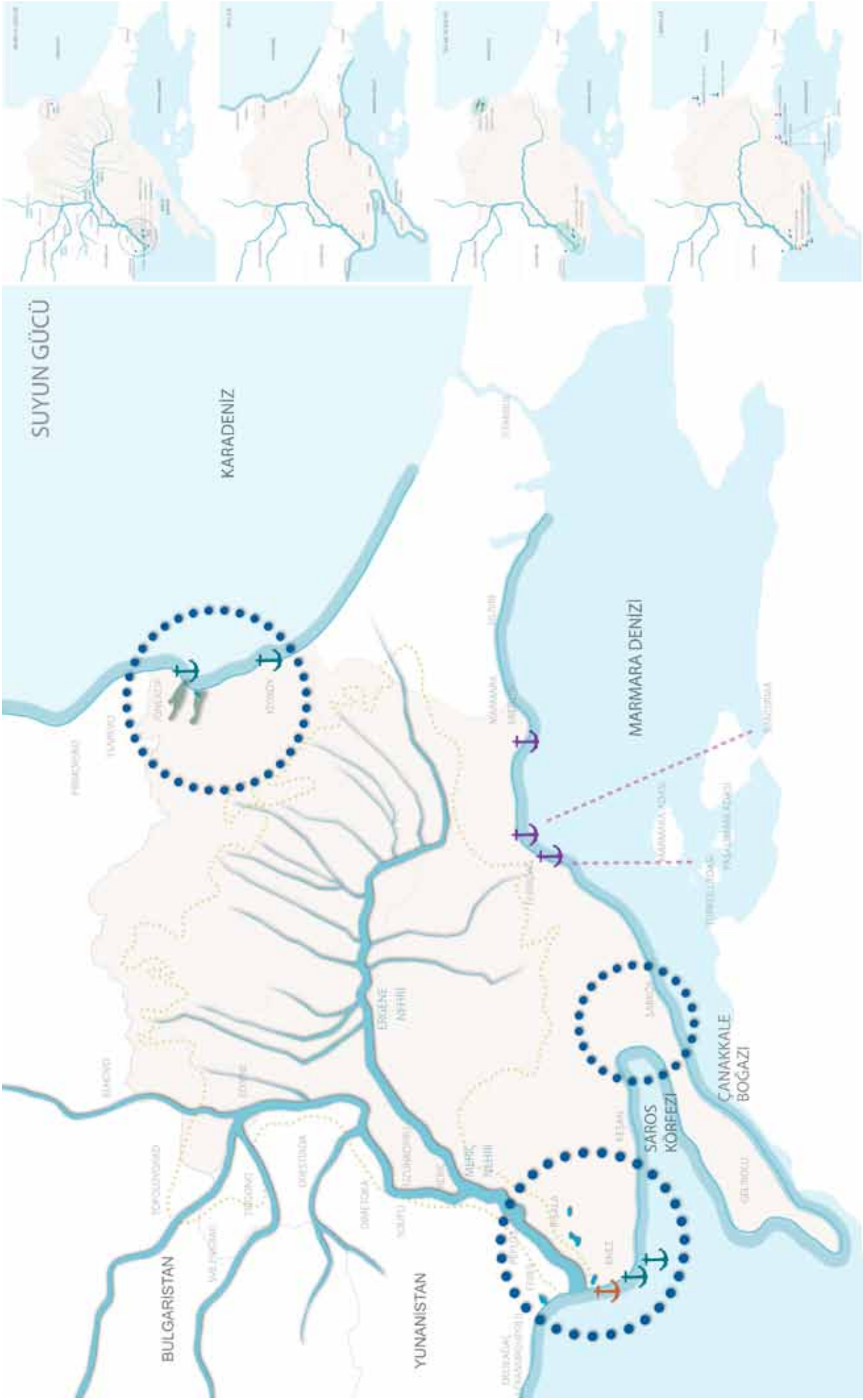
- Ergene Havzası kuzey koridoru
- Meriç Havzası koridoru
- Doğu ve batı Marmara kıyıları
- Via Egetia
- Via Militaris
- Edirne
- Enez ve İpsala
- Marmara Ereğlisi

Bu odaklar ve akslar, barındırdıkları değerlerin tümü ve konumları açısından üst düzeyde bölgesel birleştirici güce sahiptir. Bu bölge ve akslara, Trakya'nın

kültür ve doğa odaklı bütünleşik gelişimi için tüm katmanların izlerinin göz önünde bulundurularak bakıldığında, karakteristik bölgelerin birbirine eklemlendiği kesişim bölgeleri ve bunlara entegre olan koridorlar bütününde farklı güzergah alternatifleri olabilecek bazı çemberlerin ortaya çıktığı görülmektedir:

1. Ergene Havzası kuzey kültür çemberi
2. Ergene Havzası güney kültür çemberi
3. Marmara-Ege Denizi – Via Egetia kültür ve doğa çemberi

2. ÜÇLÜ BAKIŞ; GEÇİŞ COĞRAFYASI

2.

2. Geleneksel Yaşam Kültürü

Tarih boyunca farklı medeniyetlere sahne olan Trakya'da kültürel yapı, yoğun nüfus hareketleri sebebiyle çok çeşitli ve değişime açıktır. Trakya bir bütün olarak düşünüldüğünde sosyal yapı bölgede şekillenirken nüfus ilişkileriyle birlikte Balkanlar ile iç içe geçmiş olmalıdır. Özellikle Balkan Göçleri ile gelen nüfus, bunun en güzel örneğidir. Balkanlar'a uzanan bu sosyal yapı, paylaşılan doğal ve arkeolojik mirasın yanı sıra sınırları kaldıran ve bölgeleri birleştiren en önemli kültürel değerlerden olmalıdır.

Boşnak, Arnavut, Pomak, Gacal, Roman ve Bektaşî kültürleri, Tekirdağ Musevi ve mübadele kültürü, farklı sosyal grupların müziği, halk oyunları, Trakya'yı geniş bir coğrafyada, ortak bir noktada birleştiren sınırlar ötesi geleneksel değerlerdir.

Geleneksel ekonomik değerlerde ise ön plana çıkan Enez ve Ganos'larda üzüm üretimi ve şarapçılık, zeytincilik ve zeytinyağcılığı, Karadeniz, Enez ve Saros'da balıkçılık ve kurutulmuş balık, aromatik bitki yetiştiriciliği, arıcılık, süt ve süt ürünleri, çeltik, ayçiçeğidir. Bölgenin tüm yerel lezzetleri, gastronomisi; dokumacılık, mis sabunu, badem ezmesi, devahi miski, aynalı süpürge ve kardeş dalı gibi bölgenin yerel değerleri, akslara paralel olarak gelişen kültürün ve ekonomik yapının tanımlayıcılarıdır.

Kırkpınar güreşleri, avcılık, Hıdrellez Şenlikleri, Edirne-Helva geceleri, Kakava şenlikleri gibi toplu şenlikler, farklı sosyal grupların bir araya geldiği ve bütünleştiği etkinliklerdir.

Geleneksel yaşam kültürü, bölgenin sosyal yapısının ve kimliğinin, geçmişten yarına taşınması ve sürdürülmesinde ve sınırlar ötesi birleştirici güç olmak adına büyük önem taşımaktadır. Kültürel anlamda ön plana çıkan bölgelerde geleneksel yaşam kültürü, o bölgenin kültürünün bir parçası olarak da bütünleyici unsurdur. Kültürel değerlerin yaşatılmasında, tarihi ve arkeolojik izlerin sosyal yapı ve kültürel yaşam ile bütünleşmesinin köprüsü geleneksel yaşam kültürünün sunduğu değerlerdir.

Tüm kültürel ve doğal değerlerin sınır tanımayan birleştirici gücü çerçevesinde bölgenin yarını için bir paylaşım coğrafyası oluşturması için, yine bu değerlerin kullanımında bütünlükçü bir yaklaşım ile gerçekleştirilebilecektir.

BÖLÜM 3

Stratejik Çerçeve

3.1- DÜN: DEĞERLER

Trakya Bölgesi'nin tarihsel değerleri en temelde doğal ve kültürel olarak iki ana başlık şeklinde tanımlanabilir. Geçmişten gelen doğal öğeler, bölgenin sosyal ve ekonomik yapısını yönlendirdiği gibi aslen ekosistem varlığına ev sahipliği yapmaktadır. Bölgenin kültürel mirası ise içerdiği tarihsel derinlik ve çeşitlilik ile farklılık yaratan esas öğedir.

Trakya'nın dününden bugüne taşınan doğal değerleri öncelikle akarsu ve havzalar ile sulak alanlar oluşturmaktadır.

- **Akarsu ve havzalar:** Meriç, Ergene, Tunca
- **Kıyı ovaları:** Meriç Deltası, Evreşe Ovası
- **Göller:** Gala, İğneada, Longoz
- **Orman alanları:** Istranca, Ganos ve Koru dağları
- **Biyolojik çeşitlilik**
- **Kuş göç yolları**

Bölgenin geçmişinden bugüne ulaşan kültürel miras öğeleri ise günümüz Trakya'sını tanımlayan başlıca elemanları oluşturmaktadır. Mevcut kültürel mirasın değerlendirilmesi sonucu; tarihsel bağlam, yerleşim sürekliliği ve kültürel çeşitlilik ve yaşayan miras şeklinde 3 ana değer grubu tanımlanabilir.

Tarihsel Bağlam:

- Avrupa-Anadolu ilişkileri,
- Coğrafi yapının kullanımı,
- Ulaşım koridorları (insan gruplarının hareketi, ticari hareketlilik, askeri hareketlilik): Via Egnatia, Via Militaris ve diğer antik dönem güzergahları

Yerleşim Sürekliliği:

- M.Ö. 6500'lerden itibaren farklı yerleşim katmanlarının devamlılığı ve izleri: Antik kentler, tekil yapılar (tümülüsler, kaleler, köprüler vb.), Osmanlı yerleşimleri (kentsel-kırsal yerleşimler), tekil yapılar (kervansaraylar, köprüler vb.): **"arkeolojik değer", "mimari değer", estetik değeri"**
- Çok-katmanlı yerleşimler: farklı kültür katmanlarına ait izlerin ilişki içinde bulunduğu, aynı anda okunabildiği ve günümüz yaşamının da bunlara eklendiği yerleşimler (Edirne

vb.): “çok-katmanlılık değeri”

Kültürel Çeşitlilik ve Yaşayan Miras:

- Savaşlar, mübadele ve göçler sonucu oluşan kültürel ve sosyal çeşitlilik: “**tarihsel değer**” ve “**anı değeri**”
- Bektaşî, Boşnak, Çingene gibi farklı sosyal grup nüfusları: “**sosyal değer**”
- Geçmişten gelen müzik, yemek, el sanatları ve diğer sosyal gelenekler (helva geceleri, Kırkpınar Güreşleri gibi): “**yerellik değeri**”

Değerlendirme Grupları	Öne Çıkan Değerlendirme Bileşenleri	Değer Grupları
Tarihsel Bağlam	Avrupa-Anadolu bağlantısı	– Tarihsel değer
	Coğrafi yapı	– Tarihsel değer – Doğal değer
	Ulaşım koridorları	– Arkeolojik değer – Tarihsel değer
Yerleşim Sürekliliği	Tarihsel devamlılık ve izler	– Arkeolojik değer – Mimari değer – Estetik değeri
	Çok-katmanlı yerleşimler	– Çok-katmanlılık değeri – Arkeolojik değer
Kültürel Çeşitlilik ve Yaşayan Miras	Savaşlar, mübadele ve göçlere bağlı kültürel ve sosyal çeşitlilik	– Tarihsel değer – Anı değeri
	Bektaşî, Boşnak, Çingene gibi farklı sosyal grup nüfusları	– Sosyal değer
	Müzik, yemek, el sanatları ve diğer sosyal gelenekler	– Yerellik değeri – Tinsel değer – Sosyal değer

Araştırma
&
Bilgi değeri

3.2- BUGÜN: BEKLENTİLER

Trakya'nın düne ait doğal, kültürel ve ekonomik değerlerinin, bölge ölçeğinde bütünsel bir bakışla algılanması, bugünün dinamikleri ile ilişkilendirilmesi ve gelecekte kalkınmaya girdi olarak kurgulanması, Trakya'nın "bugün"üne yönelik temel beklentiler olarak ifade edilebilir.

1. Düne Ait İzlerin Saptanması ve Korunması

Doğal Sistemler

Doğal değerlere yönelik en büyük beklenti, günümüzün gelişim dinamikleri ile bu değerlerin korunması arasında bir denge kurabilmektir. Bu çabanın temel ögesi, yerel aktörlerin işbirliğine dayalı bir planlama yaklaşımıdır.

Bu bağlamda, bölgenin doğal değerleri ve ekolojik sistemlerinin envanterinin yapılması ve bilim kuruluşları ile yönetim planlamasının hazırlanması öncelikli adım olmalıdır. Özellikle su ve atık politikalarının bütünsel bir yaklaşımla revize edilmesi bugüne yönelik en temel beklentidir. Batı ve Doğu Trakya'nın coğrafi dokusu ve doğal zenginliklerinin bir bütün olarak algılanması, korunması ve değerlendirilmesi, uluslararası işbirliği stratejisinin temeli olmalıdır. Bölge kentleri bu değere yönelik ortak bir vizyon belirlemeli ve ortak program ve projeler etrafında birleşmelidir. Bu çalışmaların sonucunda bölgesel bir vizyon ve bölgesel kimlik oluşacaktır.

Bugünün Bölgesel Kültürel İzleri

8000 yıllık kesintisiz yerleşim ve geçiş bölgesi olmuş Trakya'nın kültürel katmanlarından kalan izler bölgesel ölçekte algılanmalı, korunmalı ve değerlendirilmelidir. Kentler, bilim kuruluşları ve kültürel aktörler arasında kurulacak işbirliği ağları üzerinden geliştirilecek programlar ve projeler **bölgenin kültürel kimliğini** pekiştirecektir. Bu çalışmaların öncelikli aşaması bölgesel envanterleme, ardından da bölgesel koruma eylem planıdır.

Dünün değerlerinin anlaşılmasını sağlayacak **ana tematik mesajların** öne çıkarılması ve güncel dinamiklerle ilişkilendirilmesi gerekir.

- Türkiye Trakyası, insanlığın en eski çiftçi yerleşimlerine ev sahipliği yapmasından ötürü Avrupa'nın ilk yerleşim bölgesi sayılır. Neolitik kültürün en özel merkezlerinden biri olan Aşağıpınar Höyüğü'nün evrensel değerinin anlaşılmasını kılan Arkeopark Projesi'nin

eğitimsel değerinin yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

- Trak uygarlığı bölgeye ismini veren ve Batı ile Doğu Trakya'nın en özgün ortak kültürel değeridir. Bu kültür katmanının bölge ölçeğinde bütünsel bir bakışla algılanması ve anlaşılması için uluslararası akademik ve kültürel işbirlikleri çerçevesinde programlar ve projeler üretilmesi gerekmektedir.
- Hellenistik kültürün yayıldığı devirde kurulan koloni kentlerinin izleri bölgede halen mevcuttur. Bu kentlerin kendi aralarında ve büyük kentler arasındaki ticari ilişkiler bölgenin halen var olan kültürel dokusunun temelini oluşturmaktadır.
- Roma İmparatorları, kentleri ve yolları Trakya coğrafyasının özel bir katmanını oluşturmaktadır. Bu katmanın öğeleri coğrafya bütününde saptanıp birbiriyle ilişkilendirildiği takdirde, günümüz dinamikleri içerisinde algılanır ve anlaşılır hale gelebilir.
- Belirli merkezlerde yoğunlaşan Bizans mirasının algılanması ve Osmanlı öncesi dönemin anlaşılmasını sağlayacak araştırmaların ve düzenlemelerin yapılması gerekir.
- Osmanlı Başkenti imajı, imparatorluğun temel kamusal işlevleri bu işlevlerle ilişkili yapıları mirasın yeniden kurgulanarak öne çıkarılması sonucu güçlenecektir.

2. Bugünün Ana Dinamikleri

Geçmişin izlerini algılanır kılmak ve işlevsel hale getirmek için, bu değerlerin oluşturduğu ve bugün geçerli olan ana aksların tanımlanması ve günümüzün kentsel, ekonomik ve ulaşım dinamikleri ile ilişkilendirilmesi gerekir.

Bu amaçla, doğal ve kültürel aksların etrafında yeni örgütlenme ve işbirliği modelleri oluşturulmalıdır.

Değer Aksları

Su havzalarının birleştirici gücünün etrafındaki kentlerin ve kamu-sivil-özel kesimlerin örgütlenmesi ile bu aksların canlanması ve işlevlenmesi mümkün olacaktır. Meriç Havzası, Ergene Havzası, Karadeniz sahil bandı, Marmara sahil bandındaki kesimlerin bu öğeler etrafında tematik işbirlikleri kurması, hedefler ve projeler üretmesi beklenmelidir. Doğu-Batı Istanca ekolojik aksı, Gala Gölü gibi ekolojik akslar ve odakların güncel kentsel ve ekonomik dinamiklerle ilişkilerinin anlaşılabilir olarak korunması gerekir.

Eski uygarlıkların kültür rotalarının bugünün sistemleri ile örtüştürülmesi bağlamında, "Neolitik insanın öyküsü", "Tümülüslerin rotası", "Roma yolları", "Osmanlı köprüleri ve su yapıları", "Tarihi ve doğal limanlar" gibi ana mekânsal öğeler kavramlaştırılıp, bir sistematik içerisinde işlevlendirilmelidir.

Modern Ulaşım Aksları

Geçmişten kalan temel doğal ve kültürel izlerin ve aksların, günümüzün kentsel sistemleri ve E5, TEM, Marmara Ringi Projesi, enerji ve telekomünikasyon nakil hatları gibi modern eşiklerle ilişkilendirilmesi, geleceğin kurgulanması açısından kaçınılmazdır.

Geçmiş ve bugüne ilişkin analizler doğru yapıldığı takdirde, bölgeye yönelik olarak tasarlanan planların getirecekleri artı ve eksiler rasyonel bir şekilde değerlendirilecektir. Bölgenin doğal ve kültürel zenginliklerine dayalı bir kalkınma politikası ile üst ölçekli planlar arasındaki eşgüdümün oluşturulması gerekir.

3. Bugünün Kalkınma Dinamikleri

Trakya'nın ayçiçeği ve buğday ağırlıklı tarımsal üretiminin "polikültür" temelli olarak yeniden kurgulanması için bölgenin doğal ve tarımsal çeşitliliğinin anlaşılması önemlidir.

Tarihteki ekonomik faaliyetlerin çeşitliliği ile bugün arasında bir köprü kurarak, Trakya'nın özgün doğal ve kültürel değerlerinin binyıllar içinde ortaya çıkardığı üretim ilişkileri ve faaliyetlerinin günümüzde kalkınmaya girdi olması sağlanmalıdır.

Bereketli ovalardaki toprakların sunduğu değerler, geçmişten günümüze kadar süren tarımsal zenginliğe yansımıştır. Ticaret koloni kentlerinden başlayarak, bölgenin yerleşme kültürünü de doğuran bu faaliyetlerin günümüz tarımsal faaliyetleri ile ilişkilendirilip, bölgenin özgün değerlerinin yeniden ekonominin ana girdisi olarak geliştirilmesi gerekir. Özellikle de, antik devirlerin önemli ekonomik faaliyetleri olan:

- Şarapçılık
- Zeytinyağı üretimi
- Aromatik bitki üretimi
- Kurutulmuş balık üretimi

gibi, bölgenin özgün tarımsal faaliyetlerinin ana dinamiklerinin yeniden anlaşılır kılınması ve çağdaş ekonomik sistemler bütününde yeniden kurgulanması ile özgün ekonomik değerler geliştirilerek bölgeye artı değer sağlanacaktır.

Geçmişten kalan izlerin ve değerlerin bölge ölçeğinde yeniden kurgulanarak, sürdürülebilir kültür turizminin temelleri atılabilecektir. Böylelikle, Trakya'nın mevcut tarım, sanayi, hizmet sektörleri, bölgenin eşsiz değerlerine dayalı, sürdürülebilir bir kalkınmanın ana öğeleri olarak yeniden yorumlanabilecektir.

3.3- YARIN: POTANSİYELLER

Trakya'nın zengin ekolojik çeşitliliği ve tarihsel derinliği, dünden gelen ve yarına aktarılması gereken önemli bir potansiyeli barındırmaktadır. Bölgenin potansiyellerinin ortaya çıkarılması; Trakya'nın tarihi, coğrafyası, jeopolitik konumu, sınırları aşan doğal ve kültürel değerlerinin birbiriyle ilişkili olarak düşünülmesiyle mümkündür. Bu değerler birbiriyle ilişkilendirildiğinde Trakya'nın yarına ilişkin potansiyelleri şöyle özetlenebilir:

1. Kalkınma potansiyeli taşıyan alanlar

Trakya'nın özgün değerlerine dayalı sürdürülebilir bir kalkınmanın gerçekleştirilmesinde öne çıkan alanlar aşağıdaki gibidir:

- **Kültür:** Bölgenin 8500 yıllık uygarlıklar tarihi, Asya ile Avrupa'nın arasında geçiş coğrafyasının sunduğu yoğun kültürel izler, toplumsal çeşitliliği, somut ve somut olmayan kültürel değerlerinin tümü anlaşılmalı, korunmalı ve geleceğe aktarılıp, sürdürülebilir kalkınmada önemli veriler olarak değerlendirilmelidir.
- **Doğa:** Trakya'nın çeşitli flora ve faunası; coğrafi yapısı ve kaynak çeşitliliği Trakya'nın en önemli potansiyellerinden biridir. Bu değerlerin korunarak kullanılması yönünde bir yaklaşım geliştirilmesi Trakya'nın geleceği için belirleyici bir unsurdur.
- **Su:** Meriç, Arda, Tunca ve Ergene Nehirleri, Karadeniz, Ege ve Marmara Denizi kıyıları, göller ve sulak alanlar, Trakya'nın en önemli kimlik öğelerinden biri olan su temasını öne çıkarmaktadır. Trakya için su hem bir kaynak hem de bağlayıcı ve birleştirici bir güçtür ögesidir.
- **Tarım:** Trakya yılda üç kez ve çok çeşitli ürün alınması potansiyeline sahip çok değerli tarım topraklarına sahip bir bölgedir. Bu bağlamda tarım, Trakya'nın geleceği için olmazsa olmaz stratejik sektörlerden biridir.
- **Turizm:** Kültür ve doğa zenginliklerinin bu kadar yoğun olduğu bir bölgede turizm önemli bir ekonomik artı değer kaynağı olarak görülebilir. Bu değerlerin korunarak, sürdürülebilir kültür turizmi ve eko turizm ilkeleri doğrultusunda değerlendirilmesi gerekir

→ **Sanayi:** İstanbul'dan Tekirdağ'a uzanan ağır ve kirletici sanayiye karşı alınacak önlemler, Trakya'nın yarınında en belirleyici etmenlerden biridir.

2. Karakteristik Bölgeler ve Birleştirici Güçler olarak Doğa, Su, Kültür

Trakya'nın barındırdığı değerlerin potansiyellerini ortaya çıkarmak için, bu değerleri, sınırları aşan yeni bir bakış açısıyla değerlendirmek gerekir.

- **Birleştirici Güçler olarak Doğa, Kültür, Su:** Batı ve Doğru Trakya'da sınırları aşan ve öne çıkan potansiyel güç öğeleri, doğa, kültür ve sudur. Bu değerler, sınırlar ötesi işbirlikleri çerçevesinde korunarak geleceğe taşınmalıdır.
- **Karakteristik Bölgeler:** Türkiye Trakyası bağlamında, baskın ortak özellikler taşıyan karakteristik bölgeler öne çıkmaktadır. Bu bölgeler, işbirliği ağları çerçevesinde değerlendirilmesi gereken ve il sınırlarını aşan doğal ve kültürel değerlere sahiptir.
- **Stratejik Geçişler; Odaklar ve Koridorlar:** Bölgesel odak ve koridor sistemi, bölgenin sınırları aşan doğal ve kültürel değerleri tarafından belirlenir. Odaklar arasındaki ilişkilerin mekânsal kurgusunun düşünülmesi önemlidir.
- **Kültürel Diplomasi:** Trakya'nın değerleri, sınırları aşan bir bakış açısı çerçevesinde değerlendirilmedikleri sürece bölgesel kalkınmaya girdi oluşturamazlar. Bu nedenle, bölgenin sınırları aşan ve işbirliğine uyumlu yapısı bölgenin en önemli potansiyellerinden biridir. Bu potansiyelin harekete geçirilmesi için mevcut işbirliklerinin ve olası işbirliklerinin kurumsallaştırıldığı sürekli bir yapıya ihtiyaç vardır. Bu yapı, karşılıklı güven ve işbirliği ilişkilerine dayanan; yerel yönetimler, merkezi hükümet, sivil toplum kuruluşları ve özel sektörü temel alan kültürel diplomasıdır. Kültürel diplomasi, merkezi hükümetler arası olası anlaşmazlıklara karşı yerelde sürdürülebilir ilişkileri hedeflemesi açısından Trakya için önemli bir konudur.

Trakya'nın potansiyellerinin harekete geçirilmesi, sınırları aşan stratejik temaların mekânsal kurgusunun yapılmasına bağlıdır. Bunu sağlayacak olan stratejiler, alt hedefler ve bunlara bağlı olarak belirlenecek eylemler; koruma-kullanma dengesi, iş yaratma ve kapasite artırma ilkeleri çerçevesinde ele alınmalıdır. Böylece bölgenin değerlerinin sürdürülmesi, ekonomik artı değer üretilmesi ve gerekli insan kapasitesinin geliştirilmesi mümkün olacaktır.

BÖLÜM 4

BEK

Analizi

Kamu ve sivil toplum örgüt temsilcilerinin Trakya'nın geleceğine ilişkin beklentileri; doğanın korunması, kültür mirasın korunması ve yeni ekonomik kalkınma modelleri ile toplumsal gelişme ve işbirliği üzerine yoğunlaşmaktadır.

♣ Doğanın Korunması

- Başta su kirlenmesi olmak üzere doğal değerlerin korunması yönünde acil eylem planlarının yapılması,
- Doğal koruma için doğa envanterinin hazırlanması,
- 1. sınıf tarım arazilerinin öncelikli olarak koruma altına alınması,
- Taş ocaklarının kapatılması, nükleer enerji yatırımlarının durdurulması,
- Meriç ve Ergene havzası ile sulak alanların farklı bir yönetim anlayışı ile ele alınması,
- Suyun kıt kaynak olması nedeniyle su yönetimi konusunun öncelikli değerlendirilmesi,

♣ Kültürel Miras

- Kültürel ve doğal miras çeşitliliğinin ekonomik kalkınmanın temel itici gücü olarak değerlendirilmesi,
- Bölgesel kültürel kümelenme senaryosunun stratejilerinin oluşturulması,
- Sınır ötesi ilişkiler çerçevesinde

kültür diplomasisi zemininin oluşturulması,

- Geleneksel kültür zenginliklerinin ortaya çıkarılması,

♣ Ekonomik Kalkınma

- Sınır ötesi işbirliğinin yeni ekonomik kalkınma temelli program ve projelere dönüştürülmesi,
- Kültür ve doğa odaklı kalkınma modellerinin geliştirilmesi,
- Dış dinamikler ile bölgesel dinamikler arasında denge kurularak gelecek senaryolarının yazılması,
- Doğa ve su sporları odaklı turizm anlayışın geliştirilmesi,

♣ Toplumsal Gelişme

- Bölgeye ait olma bilincinin geliştirilmesi,
- İnsana yatırım yapılması için kapasite geliştirme program ve projelerinin geliştirilmesi,
- Bölge kimliğinin geçmiş değerler ve gelecek potansiyelleri dikkate alınarak oluşturulması,
- Geçiş bölgesi coğrafyası imajını ortadan kaldıracak stratejiler geliştirilmesi,

♣ İşbirliği

- Sınırsız sınırlar yaklaşımı çerçevesinde yeni bir işbirliği

çerçevesinin geliştirilmesi,

- Kamu, özel ve sivil işbirliği ortamlarının yaratılması,
- Doğa, kültür ve sanayi sektörel işbirliği uyum ilkelerinin belirlenmesi,
- Sınır ötesi işbirliği program ve projelerinin geliştirilmesi,
- Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ kentsel ittifakının oluşturulması

6E ANALİZİ

Sürdürülebilir kalkınmanın temel bileşenleri "Ekoloji, Ekonomi, Eşitlik" ve bunları yapılabılır kılmamanın temel bileşenleri olan "Etkin Olma, Elde Edilebilirlik ve Entegrasyon" kavramlarını ele alan 6 E analizi aşağıdaki gibidir.

Bölgenin Geleceği Çalıştayı

1. İğneada Longoz Ormanı: dünyanın sayılı longoz ormanlarından biri 2. Meriç ve Ergene Havzalarının birleştirici gücü 3. Marmara, Karadeniz, Ege kıyılarında doğa ve kültürün birlikteliği 4. Gala Gölü Milli Parkı: Enez ve İpsala'nın ortak sorumluluğu 5. Sınırları ekolojik değerler	6. Su ve doğal kaynaklarının bölge ölçeğinde yönetimi 7. Devlet kurumları arasında eşgüdüm 8. Ekoturizm potansiyeli 9. Trakya tanım politikası 10. Yerelden planlama
1. Doğal zenginliklerin sunduğu potansiyel 2. Tarımın geleceği, kırsal alanın planlanması 3. Hayvancılık politikaları ve yerel girişimcilik için eğitim 4. Balık türlerinin islahı 5. Ormanlık sektörü	6. Eko-turizm potansiyeli 7. Kırsal turizm alanları 8. Lojistik sektörünün gelişmesi ve koruma arasındaki denge 9. Kültür turizmi için altyapı ve eğitim
1. Bölgeler arası kalkınma eşitliği için planlama 2. Doğanın korunma ve kullanma dengesi 3. Sanayi artırma standartlarında eşitlik 4. Turizmden eşit derecede pay alma 5. Tanıtımda eşitlik	6. Kamu yatırımlarından eşit pay alma 7. Özel sektör yatırımlarından eşit pay alma 8. Yerel irade hakkını kullanmada eşitlik
1. Bölgesel örgütlenme 2. Uluslararası örgütlenme 3. Üniversite ve STK'larla işbirliği 4. Etkin tanıtım 5. Kırsal alanın etkin kullanımı, eko-köyler	6. Yerel girişimciliğin desteklenmesi 7. STK'lar ve üniversitelerle etkin işbirliği 8. Bölgesel tematik ağlar 9. Yerelin planlamada etkin olması
1. Bölgesel mali desteklerin elde edilmesi 2. Yerelin katılımı 3. Bölgesel kimlik ile tanıtım atağı 4. Bölgesel kültürel değerlerin yeniden algılanır ve anlaşılır hale gelmesi 5. Eğitim ve bilinçlendirme	6. Yerel girişimciliğin desteklenmesi 7. STK'lar ve üniversitelerle projelerde işbirliği 8. Tarım alanlarının yeniden elde edilmesi 9. Temiz bir çevrenin elde edilmesi
1. Bölgesel işbirliği mekanizmaları 2. Kamu-sivil-özel entegrasyonu 3. Ergene Havzası'nda entegrasyon 4. Meriç Havzası'nda entegrasyon 5. Marmara Bölgesi ile entegrasyon	6. Bölgesel koridor: Vize-Demirköy-İğneada 7. Trakya-Ankara'nın entegrasyonu 8. Doğa ve kültürün entegrasyonu 9. Göçle gidenler ve gelenlerin ortak belleği ve entegrasyonu

Örnek analiz tablosundaki 6E ve 6K kavramları, BEK Analizini oluşturan temel tartışma konularıdır. Kavramlar, Çalıştay süresinde katılımcılar tarafından doldurulacaktır.

6E ANALİZİ

Ekolojik Denge, Risk ve Fırsatlar Kültürel Ekoloji Kentsel Ekoloji Kırsal Ekoloji Bölge Ekosistemi Kent Peyzajı
Temel - Yenilikçi Sektörler Yatırım Fırsatları Fırsat Alanları Değer Döngüsü Çeşitlilik Yönetimi İstihdam Artışı
Kaynaklara Eşit Erişim Eşit Paylaşım Güçler Arası Denge Sorumluluk Paylaşımı
Kamu - Özel - Sivil İşbirlikleri / Ortaklıklar Örgütlenme Liderlik Taraflar Arası Buluşmalar Kentler Arası Paylaşım Kişi ve Kurumlar Arası Ortak Akıl
Kamusal Alan Elde Etme Kaynak Elde Etme Yaratıcılık Değer Elde Etme/Yaratma Çözüm Ortaklığı
Kent Bölge Entegrasyonu Kentsel - Bölgesel Ağlar Mavi-Yeşil Entegrasyonu Sosyal Entegrasyon Mekansal Entegrasyon

Kaynak: Kentsel Strateji

EKOLOJİ

Trakya coğrafyası; Istranca dağları, üç denize olan kıyıları, akarsu ve havzaları ile sadece Türkiye için değil, Avrupa ve dünya için de eşsiz ve sürdürülmesi gereken bir ekolojik değerler sistemidir. Longoz Ormanları, Istranca Dağları, Meriç ve Ergene havzaları, Uçmakdere, Saroz Körfezi, Gala Gölü Milli Parkı, Alibeyler Kaynağı ile Uzunköprü ve İpsala yörelerindeki flora ve fauna çeşitliliği bölgenin doğal değerlerinin başında gelir.

Ekolojik çeşitliliği tehdit eden ana unsurlar ise şu şekilde tanımlanabilir:

- Istranca ormanlarını besleyen su kaynaklarının İstanbul'a aktarımı
- İğneada Nükleer Santral Projesi
- Taş ocakları
- Sanayi atıkları
- Denetimsiz tarımsal ilaçlama ve suni gübreleme
- Sulak alanların arazi açmak için tahrip edilmesi
- Kontrolsüz çeltik üretimi
- Biyolojik çeşitliliğin kontrolünü sağlayacak izleme ve envanter çalışmalarının eksikliği

Özellikle bölgenin su ve atık politikalarının acilen belirlenmesi ve hayata geçirilmesi en büyük önceliklerdir. Sanayinin yer altı suları kullanma konusunda bir bedel ödemediği konusu, mevzuat değişikliği gerektiren önemli bir konudur.

İzleme ve Envanter:

Bölgenin ekolojik değerlerinin, kamu-sivil işbirliği kapsamında saptanması, tescil edilmesi ve yönetim planının hazırlanmasına yönelik çalışmaların bir programa bağlanması acildir. Bölgedeki tarım arazileri ile koruma altındaki alanların arasındaki ilişki bir prosedüre bağlanmalıdır.

Öncelikli Projeler:

UNESCO gibi uluslararası kuruluşların yaptıkları çalışmalarla eşgüdüm sağlayarak, İğneada Longoz Ormanlarının "Biosfer Rezervi" ilan edilmesi için kamu-sivil işbirliğinde çalışmalar başlatılmalıdır. Enez'deki kuş türlerinin saptanması ve tescili, Kıyıköy, Kasadura Körfezi Tabiatı Koruma Alanı plantasyon genetiği hakkında çalışmalar, Yıldız Dağları Biosfer Rezervi Envanteri sürdürülen çalışmalar arasındadır. Ayrıca, GEF2 (Global Environmental Facility) İğneada ve Longoz Ormanları'nı Mutlak Koruma Alanı ilan etmiştir.

Kurumsal Eşgüdüm:

Trakya'daki ekoloji öğelerinin korunması ve sürdürülmesiyle ilgili temel sorunlardan biri mevcut mevzuatın yarattığı çelişkilere. Sulak alanların korunması ile ilgili mevzuatta yapılması gereken değişikliklerin ilgili kurumlarla birlikte ele alınıp hayata geçirilmesi gerekmektedir. Benzer şekilde, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Çevre ve Şehircilik Bakanlığı arasında yapılacak bir işbirliği ile leylek yuvalarının korunması sağlanabilir. Doğa ve kültürün ayrılmaz bir bütünün parçaları olduğundan hareketle, yeni ayrılan "kültür varlıkları" ile "tabiat varlıkları" nı koruma kurullarının arasındaki eşgüdümün yeniden tesis edilmesi gerekmektedir.

Koruma kullanma dengesi:

Tarım arazilerinin bölünmesine karşı ne tür yasal önlemlerin var olduğu araştırılmalı, Trakya'nın optimal tarımsal üretim ölçeğini de belirleyecek bölgesel tarım politikasının yerelde tartışılması ve yasalaşması gerekmektedir. Bu çalışmalar yapılırken, ekoloji/tarım arasındaki dengeyi gözetilen bir bakış açısını temel alan çok disiplinli çalışma platformları hayata geçirilmelidir.

EKONOMİ

Trakya coğrafyası ve derin kültürel değerlerinin barındırdığı potansiyelin ekonomik kalkınmaya girdi olması gerekliliği ve bu zenginliklerin akılcı bir yönetime bağlanması çok önemlidir. Mevcut durumda, bölgenin temel ekonomik değerlerini tarım ve sanayi sektörleri oluştururken, kültürel ve doğal değerlerin de koruma ile birlikte ekonomik kalkınmaya ne şekilde katkı sağlayabileceği araştırılmalıdır.

Tarım ve Hayvancılık:

Trakya'nın tarım sektörünü tehdit eden başlıca unsurlar; kentleşmeye dayalı arazi kaybı, tarımsal faaliyetlerin getirisinin düşük olmasından kaynaklanan toprak satışları ve sanayiden kirlenen suların kullanımınıdır. Tüm Türkiye'de olduğu gibi, Trakya'da tarım politikalarının yoksunluğu, üreticilerin arazilerini satmasına ve arazilerin nitelik değiştirmesine yol açmaktadır. Tarım topraklarının niteliğinin korunmasını sağlayan 1/100 binlik ve 1/25 binlik planlar hazırlanmış olsa da, kırsal alanların planlanması için daha düşük ölçekli planların hazırlanması da gerekmektedir.

Mevcut durumda pazarlama ve depolama alışkanlıkları, tarımsal ürünün katma değerini düşürmektedir. Tarımsal faaliyetlerin ekonomik olarak cazip hale gelmesi için önlemler alınmalı, toprakların miras yoluyla bölünmesinin önüne geçilmesi ve rekabetin güçlenmesi için politikalar geliştirilmelidir. Ancak Trakya'nın ekolojik, kültürel ve sosyal değerlerini de göz önünde bulunduran bir tarım politikasının yerel katılımı ile belirlenmesi için kamu ve sivil kesimlerin bir araya gelmesi gerekmektedir. Bu yıl içerisinde yapılacak arazi toplulaşması konusu takip edilmelidir.

Hayvancılıkta işletmelerin çoğunun Trakya dışından gelen girişimcilere ait olduğu ve bu konuda yerel girişimciliğin teşvik edilmesi gerekliliği önemli bir gündem maddesidir. Hayvancılık işletmelerinin optimal ölçeğinin ne olması gerektiği çalıştaylarda belirlenmelidir. Büyük işletmeler ve KOBİ'lerin bölgenin ekolojik, kültürel ve toplumsal değerleri açısından uyumluluğu tartışılıp hayvancılık sektörünün ilkeleri belirlenmelidir.

Sanayi:

Sanayi sektöründe Trakya'da çoğunlukta olan küçük sanayi birimleridir. Bu durum, İstanbul'dan desantralize olan sanayi buraya taşınmasıyla oluşmuştur. İlerleyen zamanlarda İstanbul'dan daha büyük ölçekli sanayi birimlerinin Trakya'ya taşınacak olması, Trakya için şimdiden bir tehdit unsurudur. Ergene Havzası Çevre Düzeni Planı'nın öngördüğü şekilde organize sanayi bölgelerinin ıslah çalışmaları ivedilikle gerçekleştirilmelidir. Sanayinin gelişimi ile birlikte Trakya'nın nüfus yapısı değişmeye başlamıştır. Kırsal kesimden alt düzey işlerde çalışmak üzere göç eden eğitim seviyesi düşük nüfus artmaktadır.

Turizm Çeşitliliği:

Mevcut durumda turizmde örgütlenme eksikliği, yatak kapasitesi ve kalitesi ile hizmet personelinin yetersizliği ve tanıtım eksikliği başlıca sorunlardır. Ayrıca kültürel ve doğal değerlerin üzerindeki baskılar da turizm sektörünün gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Buna rağmen bölgenin sahip olduğu turizm potansiyeli de göz ardı edilmemelidir. Turizm sektörünün geliştirilmesine yönelik başlıca fırsatlar şunlardır:

- Turizmin çeşitlendirilmesine olanak sağlayacak nitelikte ve çeşitlilikte değer bulunması
- Kültür arterleri yaratma potansiyeli: Edirne – Vize – Pınarhisar – Kırıkköy (Trak hattı), Enez-Tekirdağ kıyı şeridi
- Sportif turizm potansiyeli: halihazırda motokros, sörf, yamaç paraşütü gibi sportif etkinlikler gerçekleştirilmektedir. Evciler Yöresi Kano Festivalleri önemli bir fırsattır.
- Eko-turizm potansiyeli: kırsal yerleşimler ve ekosistem alanlarında

Trakya'nın eşsiz ekolojik değerleri ve kırsal alanlardaki yerleşmeleri bölge ölçeğinde planlanacak bir eko turizm stratejisi çerçevesinde değerlendirilmelidir. Doğal ve kültürel değerleri bütünsel bir anlayışla ele alan bir turizm politikasının parçası olarak eko turizm stratejisinin belirlenmesi gerekmektedir. Bunun için kamu ve sivil kesimlerin işbirliğine dayalı çalışmalarla eğitim ve tanıtım faaliyetlerinin programa alınması gerekir. Bu sektörlerde çalışacak ara elemanlar yetiştirilmeli, özel girişimcilik teşvik edilmelidir. Bölgenin turizm stratejisi, farklı disiplinlerden kişilerin bir araya gelerek, temel öğeleri ve aralarındaki bağlantıları anlamlı hale getirecekleri bir "Bölgesel Vizyon" çalışmasının ürünü olmalıdır.

EŞİTLİK

Bölgesel Kalkınmada Denge:

Trakya bölgesi, kalkınmışlık açısından iki farklı hızla ilerlemektedir. Bir yanda sanayileşmenin hızla geliştiği Tekirdağ-Çorlu hattı, diğer yanda ise ekonomik kalkınmada daha geri kalmış Edirne ve Kırklareli olmak üzere, bölge ikiye bölünmüştür. Stratejik planların bu dengesizliği bertaraf etmesi beklenmektedir.

Koruma ve Kullanma Dengesi:

Altyapı ve arıtma tesisi sistemlerinin devreye girmesinin aciliyeti açıktır. Tekirdağ'da devreye girecek olan ve Rusya ile Orta Asya Devletlerine mal akışının sağlanacağı yeni limanın bölgesel ve uluslararası boyutta getireceği lojistik yoğunluğun doğuracağı yeni baskının da önlenmesi için planlamanın önemi vurgulanmalıdır. Altyapı ve çevresel arıtma yatırımları tamamlanmış ve işleyen bir bölgenin kamu ve özel yatırımlara daha cazip olacağı şüphesizdir.

Turizm ve Tanıtım:

Trakya'nın bir destinasyon olarak öne çıkması için iletişim kanallarının etkin bir şekilde kullanılması konusunda Trakya Kalkınma Ajansı öncülük etmektedir. 20 milyon EUR'luk bir bütçesi olan ajansın en önemli başlıklarından birisi turizmdir. Fuarlara Trakya Bölgesi olarak katılmaya başlanmış olması olumlu bir gelişmedir. Turizm sektörünün gelişmesinin, bölgesel eşitliği sağlamada etkili olacağı düşünülmektedir.

ETKİN OLMA

İşbirliği: Doğu, Batı ve Kuzey Trakya kesimleri için doğru bir paydaş analizi sürecinden sonra her ölçekte kurulacak etkili işbirliği mekanizmaları sayesinde bölgedeki ortak değerler etrafında birleşilip, ortak sorunlara ortak çözümler geliştirilecektir. Tarihi Kentler Birliği, Trakya Belediyeler Birliği, Trakypolis gibi belediye birlikleri arasında kurulacak ilişkiler sayesinde bölgenin hedeflerine yönelik projeler daha etkin bir şekilde geliştirilebilir. Devam etmekte olan işbirliği projelerinin gelişmesi ve yayılması beklenmektedir.

Yerel yönetimler ile üniversiteler arasında kurulacak ilişkiler ise, bilimsel araştırmaların etkili bir şekilde kullanılmasını ve projelere girdi olmasını sağlayacaktır. Edirne'de bulunan Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi'nin, Trakya Üniversitesi'nin tüm Trakya Bölgesi'ni kapsayan çalışmalarının desteklenmesi ve değerlendirilmesi gerekmektedir. Yine STK'ların yaptığı kültürel-bilimsel çalışmaların yerel yönetimler tarafından değerlendirilmesi, sürekliliğinin sağlanması açısından önemlidir. Aynı zamanda, yerel halkın kendi bölgelerini tanımaları ve bilinçlenmeleri de etkinliği sağlamak açısından önemlidir.

Doğal Kaynaklar ve Planlama Yaklaşımları:

Bölgesel planlama çalışmalarının, doğa-kültür-sanayi arasındaki dengeyi korumak açısından önemlidir. Özellikle de bu planlama sürecinin yerel aktörlerin görüşü ve beklentileri alınarak hazırlanması, planların etkinliğini arttıracaktır. Devam eden planlama çalışmaları arasında bulunan Saros Körfezi Çevre Koruma ve Gelişim Planı'nın acilen tamamlanması ve Trakya Çevre

Düzeni Planı ile uyumluluğunun gözetilmesi gerekmektedir. Doğal kaynakların etkin kullanımı açısından doğal sitlerin yeniden gözden geçirilmesi ve yerleşim alanlarının gelişimine izin verilmemesi gerekmektedir.

Turizmde Etkinlik:

Trakya'nın eşsiz coğrafyası ve zengin doğal değerlerinden kaynaklanan potansiyelin etkin kullanılması için eko turizm stratejisinin belirlenmesi gerekmektedir. Özellikle kırsal alanların ve tarihi köylerin korunması ve turizm potansiyelinin geliştirilmesi için bölgedeki genç nüfusun bilinçlendirme ve profesyonel eğitime tabi tutulması göçü engelleyecektir. Pilot bölge yaklaşımı ve ÇEKÜL'ün "Köyler Yaşamalıdır" kavramı bölgesel bir programa dönüştürülebilir.

ELDE EDİLEBİLİRLİK

Bölgenin kültür odaklı kalkınması ve değerlerin korunması için geliştirilecek program ve projelerde bölgesel destek programları önemli bir girdi olarak elde edilmelidir. Ayrıca, bu proje süreçlerinde yerel işbirlikleri mutlaka sağlanmalıdır. Doğal ve kültürel değerlerin yeniden elde edilmesiyle ise, ortak değerlerin tanımlanması ve geliştirilmesi mümkün olacaktır.

Bölgesel Mali Destek Programları: Bölgesel işbirliğinin güçlenmesi amacıyla tesis edilmiş mekanizmaların etkin kullanımı sayesinde bölgenin önceliklerine uygun program ve projelerin en verimli şekilde gerçekleştirilmesi mümkün olacaktır. Türkiye Trakyası'nın kalkınma projelerini fonlayan Trakya Kalkınma Birliği, Türkiye ve Balkanlar arasında yerel işbirliği ağı kurmayı hedefleyen Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardımlar IPA (INTERREG III A programının devamıdır), Güney Doğu Avrupa Sınır Ötesi İşbirliği Programı, GEF gibi fon ve programların, doğru hedefler doğrultusunda hazırlanacak projeler için değerlendirilmesi gerekmektedir. Bunun için proje hazırlama konusunda uzmanlaşmış yabancı dil bilen kadroların yetiştirilmesi acildir.

Yerelde Kamu-Sivil-Özel İşbirliği:

Trakya'da, yereldeki bütün kesimlerin ortak hedefler doğrultusunda bir araya gelerek işbirliği yapmasını sağlayacak ortamların geliştirilmesi gerekmektedir. Bu ortamlar proje bazında yaratılabileceği gibi, kalıcı ortamlar olarak da tasarlanabilirler. Bu doğrultuda, mevcut mekanizmalar ve mekânların değerlendirilmesi

gerekmektedir. Trakya Üniversitesi, İstanbul Üniversitesi, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi gibi kurumlarla bilimsel, kültürel, toplumsal konularda işbirliği yapılarak sinerji elde etmek önemlidir. Aynı zamanda, sivil toplum örgütlerinin, projelerde yer alması, gerekirse bu konuda uluslararası eğitimlerin sağlanması da önemlidir.

Bölgesel Değerlerin Elde Edilebilirliği:

Trakya'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin saptanması ve bölgesel ölçekte algılanır ve anlaşılır kılınması için bölgesel işbirliğine dayalı projeler geliştirilmelidir. Bu bağlamda, kültürel mirasa yönelik bilinçlendirme ve eğitim projeleri STK'larla işbirliği içerisinde hayata geçirilmelidir. Özellikle çocuklara yönelik yaygın eğitim programlarının ivedilikle gündeme alınması gerekmektedir.

ENTEGRASYON

Bölgesel İşbirlikleri:

Bölgede etkili olan kamu-sivil-özel kesimlerin ve bilimsel çalışmalar yapan kurumların proje odaklı veya sürekli sistemler çerçevesinde entegrasyonu sağlanmalıdır. AB'nin Interreg IIIA / IPA, Trakya Kalkınma Ajansı, GEF, AB Güney Doğu Avrupa Sınırötesi fonlar ve işbirliği programlarının etkin kullanımı önemlidir.

Ayrıca Tekirdağ'da yapılacak ve mal akışının gerçekleşeceği özel limanın risklerinin yanısıra ticari entegrasyon açısından avantajları da olabilir. Uluslararası ilişkilerde Ege sınırları konusunda yaşanan pürüzlerin, Arda Nehri'nin sularının Yunanistan topraklarında tutulması gibi Trakya Bölgesi'ni etkileyen konuların Ankara'da ele alınması gerekmektedir. Trakya Bölgesi ile Ankara arasında daha etkili iletişim / lobi faaliyetlerinin hayata geçirilmesi çok önemlidir.

Entegrasyon Odakları:

Meriç ve Ergene su havzalarının, Vize-Demirköy-İğneada hattı, Doğu ve Batı Marmara kıyı bölgelerinin bütünsel bir yaklaşımla "bölgesel koridorlar" olarak öne çıkarılması ve sahip oldukları değerlerin, etrafındaki kesimler tarafından ortak projeler doğrultusunda saptanması, korunması ve canlandırılması özgün kalkınma modellerinin gelişmesini sağlayacaktır.

Bölgedeki ulaşım yatırımlarının doğru analiz edilmesi gerekir. Özellikle Marmara Bölgesini entegre edecek Marmara Ringi projesinin, Tekirdağ'ı uluslararası bir

lojistik merkezi olarak öne çıkaracak olan liman projesinin entegrasyon konusunda getireceği artıların, bölgesel değerlerin kaybı gibi sonuçlar ile karşılaştırılıp akılcı bir değerlendirme yapılmalıdır.

Toplumsal Entegrasyon:

Balkan göçlerinin 100. yılına girilmiş olunması, göçle gidenler ile göçle gelenlerin ortak belleğinin araştırılması ve toplumsal entegrasyonun sağlanması açısından son derece önemli bir fırsattır. Aynı zamanda, Istanca'larda yaşayan nüfusun sosyal altyapı ve eğitim çalışmaları ile Trakya'ya entegrasyonu da önemli bir konudur.

6K ANALİZİ

Trakya'nın geleceğine dair bir gelişim senaryosu oluşturmak üzere, "Kimlik, Koruma, Kapasite, Kalkınma, Katılım ve Kurgu" kavramlarının analizi aşağıdaki gibidir.

Bölgenin Geleceği Çalıştayı

Kimlik

1. Geçmiş uygarlıkların bugüne ulaşan fiziksel izleri: Trak medeniyeti izleri, Roma dönemi kentleri ve yolları, Osmanlı mimarisi
2. Doğal zenginlik: Istranca Dağları, Meriç ve Ergene Nehirleri, orman ve tarım alanları
3. Meriç Koridoru, Ergene Havzası ve Istranca Dağları
4. Geleneksel yaşam ürünleri ve etkinlikleri: Yemek kültürü, dokumacılık, Kırkpınar Güreşleri, Şenlikler
5. Trakyalı olma bilinci

Koruma

1. Kültürel, doğal, kentsel değerlerin envanterlenmesi gerekliliği
2. Korumanın öneminin yerel halk ve yöneticiler tarafından kabul edilmesi gerekliliği
3. Edirne, Vize ve Kırklareli'nde sürdürülen koruma ve restorasyon çalışmaları
4. Trakya Belediyeler Birliği, Meriç Belediyeler Birliği, Trakya Kent Konseyleri Birliği, Ergene Platformu, Dayko Vakfı ve Tarihi Kentler Birliği
5. Kültür ve Turizm Bakanlığı, bölge belediyeleri, valilikler, AB fonları, vakıflar, dernekler, özel sektör

Kapasite

1. Eğitimler, yerel liderlerin yetiştirilmesi
2. Koruma-kullanma dengesi çerçevesinde mevcut potansiyellerin değerlendirilmesi
3. Birinci sınıf tarım arazileri, sermaye birikimi, kültür mirası, doğal miras, su kaynakları
4. Mekansal gelişme (alan) kapasitesi
5. İşbirliği Ağlarının Geliştirilmesi

Kalkınma

1. Tanımsal değerler, kültür ve doğa mirası
2. Bölgesel ve kentsel kalkınma program ve projelerinin geliştirilmesi gerekliliği
3. İstanbul'un etkisi altında gelişen ve doğal değerleri tehdit eden sanayi ve sürdürülebilir olmayan tarım
4. Turizm çeşitliliğine yönelik potansiyel, sürdürülebilir tarım, gastronomi
5. Bölge planı hazırlama, katılımlı toplantılar, sektörel analiz raporları, finansman kaynağı sağlama

Katılım

1. Sivil örgütlenme, birlikte hareket edebilme ve katılımın yetersizliği
2. Bölge üniversiteleri arası işbirlikleri, sivil örgütlenmelerin çoğalması
3. RAM Trakya, Polis, sivil toplum, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektör arası sınır ötesi işbirlikleri
4. Birlikler, yerel yönetimler, STK'lar ve özel sektör arası işbirlikleri
5. Mikro düzeyde güçlü ve etkili örgütlenmelere duyulan ihtiyaç

Kurgu

1. Via Egnatia, Via Militaris, Gala Gölü, Meriç Nehri ve Longozlarla ilgili sınır ötesi çalışmalar yapılması
2. Meriç Nehri koridoru ve Istranca Dağları etrafında kurgulanacak sınır ötesi ilişkiler
3. Ergene Havzası, Meriç Nehri ve sulak alanlar etrafında oluşturulacak bölgesel kurgu
4. Ergene Havzası, Meriç Koridoru, Karadeniz Istranca Bölgesi, Doğu Marmara Kıyısı, Batı Marmara Kıyısı
5. Kültürel ve doğal değerler odaklı, tarım ve turizm ağırlıklı kalkınma ile koruma sektörü

Örnek analiz tablosundaki 6E ve 6K kavramları, BEK Analizini oluşturan temel tartışma konularıdır. Kavramlar, Çalıştay süresinde katılımcılar tarafından doldurulacaktır.

6K ANALİZİ

Kimlik	Kentsel Kimlik (Yoğunluk Odakları, Yollar, Kent Girişleri, Kenarlar, Kamusal Alanlar) Kültürel Miras Bölgesel Kimlik Kentsel İmaj Kentsel Tasarım Kriterleri
Koruma	Kültürel ve Doğal Değerler Kültür (ve tarih) Odaklı Donüşüm Koruma Odaklı İşbirlikleri
Kapasite	Gelişim, Koruma, Donüşüm Kapasitesi Sosyal Donatı Elde Etme Kapasitesi Ekonomi ve Finansman Kapasitesi Kamu ve Piyasa Yatırım Kapasitesi İşbirliği Kapasitesi
Kalkınma	Bölgesel ve Yerel Kaynaklar Kit Kaynakların Etkin Kullanımı Finansman Modelleri Yatırım Potansiyelleri Kaynak Odaklı İşbirlikleri Yerel Girişimcilik
Katılım	Kapsamlı Halk Katılımı Kurumlar Arası Bilgi Paylaşımı Yerel Liderler Sivil Toplum Örgütleri İşbirliği Potansiyeli Planlama Süreçlerine Katılım
Kurgu	Sınır Ötesi İşbirliği Bölgesel Gelişim Kurgusu Yeni Mekansal Kurgu Mekansal Gelişim Strateji Çerçevesi

Kaynak: Kentsel Strateji

KİMLİK

Trakya'nın bölgesel kimliğini oluşturan öğeler kültürel miras ve geleneksel yaşam mirası, doğal değerler ve temel kimlik öğeleri başlıklarında toplanmaktadır.

Kültürel Kimlik ve Geleneksel Yaşam:

Trakya Bölgesi'nin kültürel kimliğini oluşturan değerlerin başında geçmiş uygarlıkların bugüne ulaşan fiziksel izleri gelir. Bunların başında, Neolitik dönem Trak Medeniyeti'nin izleri, Roma döneminin kentleri ve yolları, Osmanlı'nın mimarisi gelmektedir. Trakya'nın korunması gereken tarihi ve kültürel kimlik öğeleri temelde şu şekilde sıralanabilir;

- Trak izleri: evler (saz kaplı damlar), tümülüsler, menhirler, dolmenler
- Aşağıpınar, Kanlıgeçit ve Hoca Çeşme Höyükleri
- Neolitik ve antik dönem yapım tekniklerinin sürekliliği
- Roma dönemi izleri: antik kentler, yollar; Via Egnatia, Via Militaris
- Osmanlı dönemi geleneksel konut mimarisi (kent merkezlerinde ve kırsalda)
- Osmanlı'nın anıtsal yapıları
- Savaş dönemi izleri: savaş alanları ve rotaları, tabyalar, Poloz Kalesi
- Göçmen kültürü
- Tekirdağ Musevi ve mübadele kültürü
- Sosyal yapı çeşitliliği: Boşnak, Arnavut, Pomak, Gacal, Roman kültürleri

→ Farklı sosyal grupların müziği

Bölgenin geleneksel yaşam ürünleri ve etkinlikleri ise;

- Yemek kültürü: Edirne ciğeri, badem şekeri, Malkara biberliği, Trakya rakısı, şarap, hardaliye, bulama, pekmez, helva, süt ve süt ürünleri
- Farklı kültürlerin yemekleri: Boşnak yemekleri, Arnavut yemekleri
- Dokumacılık
- Halk oyunları
- Avcılık
- Hıdrellez Şenlikleri
- Kırkpınar Güreşleri

Doğal Değerler:

Trakya'nın doğal kimliğini oluşturan değerlerinin başında Istranca Dağları, Meriç ve Ergene nehirleri, orman alanları, havzalar ve flora-fauna zenginliği gelmektedir. Balıkçılık, ornitoloji, mandacılık, arıcılık, tüplü dalış ve yamaç paraşütü ise doğal değerlerin yönlendirdiği faaliyet alanlarıdır. Üretimle ilişkili olarak süt ve süt ürünleri, çeltik, ayçiçeği ve üzüm üretimi de bölgenin temel doğal ürünleridir.

KORUMA

Zengin bir kültürel ve doğal mirasa sahip olmasına karşın, Trakya'nın bu değerlerini koruma ve kullanma konusunda geride kaldığı bilinmektedir. Dünya ölçeğinde farklılık unsurları taşıyan bölgenin kimliğinin ve değerlerinin sürdürülmesi için, koruma öneminin öncelikle yerel halk ve yöneticiler tarafından kabul edilmesi gerekmektedir. Böylece bölgenin geleceğine ilişkin kararların, koruma odaklı geliştirilmesi sağlanabilir.

Değerlere İlişkin Farkındalık:

Trakya Bölgesi'nin koruma alanıyla ilgili temel sorunu doğal ve kültürel değerlerin tanınmaması ve farkında olunmamasıdır. Bölge değerlerinin tanınmadan ve sahiplenilmeden korunamayacağı unutulmaması gereken bir gerçektir. Bu nedenle, bölgenin kültürel miras öğeleri, arkeolojik alanları, geleneksel yaşam öğeleri ve doğal mirasın korunması adına öncelikli eylemlerden biri yerel halkın ve yöneticilerin farkındalığının artırılmasıdır.

Korunması gereken kültürel ve doğal değerlerle ilgili envanter çalışmalarının her karakteristik bölge için ve ilgili her başlıkta – kültürel miras, biyolojik çeşitlilik, tarih araştırmaları, somut olmayan kültürel miras, kırsal yaşam gibi – tamamlanması gerekmektedir. Tekirdağ Kültür Envanteri çalışmaları devam etmektedir. Avusturya Bilimler Akademisi'nin Trakya'nın antik dönem ve Orta çağ envanterini tamamlamıştır. Ancak bu çalışmaların geliştirilmesi gerekir.

Koruma – Gelişme Dengesi:

Trakya'nın mevcut gelişme dinamikleri doğal değerler üzerinde baskı yaratmaktadır. Sanayi yatırımları, taş ocakları, plansız kentleşme ve kontrolsüz tarım faaliyetleri bölgenin sulak alanları, verimli ovaları ve orman alanları için başlıca tehdit unsurlarıdır. Bölge ölçeğinde koruma ve gelişme dengesinin kurulması, Trakya'nın farklılık öğelerini oluşturan kültürel ve doğal değerlerin geleceğe taşınmasında öncelikli koşuldur. Bu bağlamda, bölgesel planlarda koruma – kullanma / gelişim dengesini gözetilen bir yaklaşım geliştirilmeli ve konuya ilişkin önlemler alınmalıdır. Ergene Havzası, Istrancalar gibi, kullanımın korumanın önüne geçtiği hassas ve öncelikli alanların tespit edilmesi ve acil eylem planlarının hazırlanarak, bu değerlerin kurtarılması gerekmektedir.

Program ve Projeler:

Trakya'da kültürel mirasın korunmasına yönelik mevcut çalışmaların başında Edirne'de sürdürülen koruma çalışmaları, Vize tarihi kent dokusu sağlıklılaştırma projesi ile Kırklareli Yayla Mahallesi'nde başlatılan konut restorasyonları olarak sıralanabilir. Bunun yanında, Kanlıgeçit, Aşağıpınar ve Hoca Çeşme höyükleri kazı alanları için açık hava müzesi projeleri geliştirilmiştir. Mevcut projelere ek olarak, bölgenin geleneksel konut dokularının onarım ve restorasyonu için plan ve projelendirme gerekmektedir. Korumaya parasal kaynak sağlayabilecek kurumların başında Kültür ve Tuzim Bakanlığı, bölge belediyeleri, valilikler, AB fonları, vakıflar, dernekler ve özel sektör gelmektedir. Trakya Belediyeler Birliği, Meriç Belediyeler Birliği, Trakya Kent Konseyleri Birliği, Ergene Platformu, Dayko Vakfı ve

Tarihi Kentler Birliği ise bölgenin doğal ve kültürel değerlerinin korunmasında işbirliği kurabilecek örgütlenmelerdir.

KAPASİTE

İnsan Kapasitesi:

Trakya'daki insan kapasitesi eğitim seviyesi açısından yeterli olsa da, temel eksiklik doğal ve kültürel değerlere ilişkin farkındalığın yetersizliğidir. Eğitim seviyelerinin yüksek olması ise kültür odaklı bilinçlenme konusunda bir avantaja dönüştürülmelidir. Istrancalar bölgesindeki sosyal altyapı ve eğitimden yoksun kesimin de eğitim ve bilinçlendirme programlarına dahil edilerek, insan kapasitesine eklenmesi gerekmektedir. Bölgedeki insan kapasitesinin artırılması ve geliştirilmesi yönündeki öneriler;

- Eğitim
- Nitelikli iş gücü oluşturulması
- Yerel liderlerin yetiştirilmesi
- Trakyalının Trakya'yı tanınması
- Aidiyet duygusunun güçlendirilmesi

İşbirliği Kapasitesi:

Trakya'nın uluslararası işbirliği kapasitesi, Yunanistan ve Bulgaristan ile sınır komşusu olmasından dolayı yüksektir. Bugün bu ülkelerden yaklaşık 200 belediye ve kardeş okulla birliktelik kurulmuştur. Son yıllarda Balkanlara da taşınan Trakya Belediyeler Birliği 72 üye belediyeyi bir araya getirmiştir ve halihazırda Bosna ile projeler yürütölmektedir. Ulusal ölçekte ise Tarihi Kentler Birliği bölgenin güvendiği bir örgüt olup, işbirliği başlığında katılımcılar tarafından özellikle vurgulanmıştır. Bölgesel ölçekte işbirliği kapasitesini oluşturan birliktelikler mevcut olsa da, bölge içi bir işbirliği ağının geliştirilmesi gerekmektedir.

- Trakya Kent Belediyeler Birliği
- Meriç Belediyeler Birliği
- Ergene Platformu
- Trakya Kent Konseyleri Birliği
- Trakya Kalkınma Ajansı

Kaynaklar:

Bölgenin sahip olduğu kültürel ve doğal değerler ile mevcut sektörel dinamikler, kaynak kapasitesini oluşturmaktadır. Kültürel ve doğal varlıkların kapasitesi, bölgenin kültür ve doğa odaklı turizmi geliştirmesi için yeterli derecede zengindir. Kaynaklar:

- sınıf tarım arazileri
- Sanayi kapitali
- Kültür varlıkları
- Su kaynakları olarak sınıflandırılabilir.

KALKINMA

Trakya'nın kalkınması konusunda öncelikli konular tarımsal değerler ve potansiyeller, turizm çeşitliliği sağlamaya yönelik avantajlar ve kalkınmanın kültür odaklı olması gerekliliğidir.

Tarımsal Değerler:

Trakya'da yerel sermayenin varlığına karşın, girişimciliğin yetersiz olması sağlıklı bir kalkınma sürecine girilememesine neden olmaktadır. Son dönemlerde araziler ve dolayısıyla yerel zenginlik hızla el değiştirmeye başlamıştır. Ayrıca, çeltik arazilerinin çoğunun bankalara ipotekli durumda olduğu ve bu durumunda çiftçiyi olumsuz etkilediği bir gerçektir.

Bölgenin sahip olduğu verimli arazi kapasitesinin koruma – kullanma dengesi gözetilerek değerlendirilmesi, gerilemeye başlayan tarım sektörünün canlandırılması ve sürekliliği için en önemli eylemdir. Sanayi atıklarının kirlettiği Ergene Havzası'nın geri kazanılması tarım sektörünün kalkınması için atılması gereken ilk adımdır. Sulak alanları açısından oldukça zengin bölgede yerel kalkınmanın ön koşullarından biri bu verimli coğrafyanın korunması ve devamlılığının sağlanmasıdır. Kalkınmaya yönelik bölgesel ve yerel kaynakların başında su kaynakları, tarımsal üretim, hayvancılık, kültürel miras, sanayi ve lojistik vurgulanmıştır.

Turizm Çeşitliliği:

Trakya Bölgesi turizm sektöründe değerlendirilebilecek kaynakları açısından son derece zengin ve çeşitli bir yelpazeye

sahiptir. Bu konuda öncelikle belirtilen kalkınma başlıkları;

- ◆ Kültür turizmini
- ◆ Gastronominin turizm sektöründe değerlendirilmesi
- ◆ Bölgesel ve yerel sembollere dönüştürülebilecek hediyelik eşya üretimi
- ◆ Doğa turizmi
- ◆ Deniz sporları: yelken ve kano
- ◆ Yamaç paraşütü: Uçmaktare ve Ayvasıl
- ◆ Eko-turizm
- ◆ Hizmet kalitesi ve kapasitesinin artırılması, ev pansiyonculuğunun teşvik edilmesi

Kültür Öncelikli Kalkınma:

Trakya'nın ekonomik kalkınması için değerlendirilebilecek en temel kaynaklardan biri de bölgenin sahip olduğu tarihsel derinlik ve kültürel zenginliktir. Bölgenin tarihsel yerleşim ve kültür izlerinin, koruma ilkesi gözetilerek tanıtımı ve sunumuyla kalkınmada yeni bir alan yaratılmış olacaktır. Kültür turizminin canlandırılmasını sağlayacak bu yaklaşım, bölge kimliğinin de yaratılmasına yardımcı olacaktır.

Arkeolojik alanlar, tarihsel yollar ve Osmanlı dönemi mimarisi belirli bir kavramsal bütünlük içerisinde sunulmalıdır. Benzer şekilde, yerel kültürün tanıtımı ve sunumu da, yerel ve bölge içi işbirlikleriyle geliştirilecek projeler kapsamında

sağlanmalıdır. Ancak her koşulda bu değerlerin korunması ön planda olmalı, böylece kalkınmadaki rolleri de sürekli kılınmalıdır.

KATILIM

zzzSivil Örgütlenme:

Katılıma ilişkin esas vurgu bölgedeki sivil örgütlenme ve işbirliği eksikliğidir. Oysa bölge geleceğinin sağlıklı planlanması için en temelde alt ölçekten başlayan, mikro düzeyde bir örgütlenme gerekmektedir. Bu şekilde bölge için çalışabilecek sivil örgütlenmelerin çoğalması ve etkin çalışması sağlanabilir. Ayrıca bölge üniversitelerinin de bir çatı altında bir araya gelmeleri gerekmektedir.

Örnek Projeler:

Yerel halkın kent ve bölge ölçeğindeki projelere katılımının sağlanması, sağlıklı ve dengeli bir kalkınma için ön koşuldur. Ancak halk katılımının sağlanması aynı zamanda güven zemininin kurulmasına da bağlıdır. Bu nedenle, katılım sağlamak üzere yerelle örnek projeler ve uygulama örnekleri paylaşılmalı, böylece özendirme ve girişim ruhunun elde edilmesi sağlanmalıdır.

KURGU

Sınır Ötesi Birliktelikler:

Trakya'nın komşu ülkelerle bir araya gelerek geliştirebileceği programlar temelde tarihsel yollar, Gala Gölü ve Meriç Nehri etrafında şekillenmektedir. Bu değerler sınır ötesi birliktelikleri sağlayacak birleştirici öğelerdir. Öncelikle kurgulanabilecek birliktelikler;

- Tarihi güzergahların araştırılması, belgelenmesi ve korunarak kullanılması: Via Egnatia ve Via Militaris
- Trakya'da başlayıp, Bulgaristan'a devam eden sazlık alanları ve Longozlarla ilgili çalışmalar
- Meriç Nehri'yle ilgili, nehri kullanan üç ülkenin işbirliği yapması

BÖLÜM 5

Strateji, Hedef ve Eylemler

Dünün değerlerin ve bugünün beklentilerinin yarına taşınması öncelikle güçlü stratejilerin tanımlanması ve bu stratejilerin hayata geçirilmesi için gerekli aşamalar olan hedeflerin, eylem alanlarının, program ve projelerin tariflenmesi ile mümkündür. Bölgenin karar alma mekanizmalarının yarına dair güçlü stratejiler üretebilmesi, bölgenin tarihsel derinliği, kültürel ve doğal çeşitliliğinden gelen potansiyellerini bu stratejilere ne kadar yansıttıklarıyla yakından ilişkilidir. Bu bölümde tariflenen stratejilerin stratejileri; yarın için üretilecek bu stratejilere yol gösteren bir nitelik taşıması açısından önemlidir. Sınırsız sınırlar, bölgesel ağlar, bölgeye ait olma ve gücün yönetimi, bölgenin geleceğinin şekillendirilmesinde mutlaka ele alınması gereken stratejik alanlardır.

4 TEMEL STRATEJİ, 12 TEMEL HEDEF

Bölgenin gelecek stratejilerini belirlemek için bölge halkının beklentileri, bölgeye biçilen roller ve yerel dinamikler dikkate alınmalıdır. Gelecek stratejileri 'geçmişten bugüne' ve 'yarından geçmişe' bakış açısı ile 'Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi' kapsamında geliştirilmelidir.

- Sınırsız sınırlar
- Bölgesel ağlar
- Bölgeye ait olma
- Gücün yönetimi

Temel Strateji 1

Sınırsız Sınırlar

HEDEF 1: "Sınırsız Sınırlar" Çerçevesinin Belirlenmesi

EYLEMLER

1. Karakteristik Bölgeler Kültür ve Doğa Envanterini Hazırlamak
2. Kültür ve Doğa Öncelikli Bütünleşik Öncelikleri Belirlemek
3. Sınırlar Arası Etkileşim Odak ve Koridor Sistematiğini Kurgulamak

HEDEF 2: Kültürel Diplomasi İçin Kamu ve Sivil İnisiyatif İşbirliği Kurgulanması

EYLEMLER

1. Mevcut Kamu Ve Sivil İnisiyatiflerin Envanterini Çıkarmak
2. Kültürel Diplomasi Temel İşbirliği İlkelerini Belirlemek
3. Kültürel Diplomasi İçin Kapasite Geliştirilmek Programları Hazırlamak

HEDEF 3: Sınırsız Sınırlar Vizyon Planının Hazırlanması

EYLEMLER

1. İşbirliği Temaları Ve Platformları Oluşturmak
2. İşbirliği Program Ve Projeleri Temel İlkelerini Saptamak
3. "Sınırsız Sınırlar Eğitim Programı" Hazırlamak

TEMEL STRATEJİ 1

SINIRSIZ SINIRLAR

Ülke sınırlarını aşan dağ, akarsu, kıyı şeridi, sulak alanlar gibi doğal oluşumlar ile Neolitik döneme kadar tüm uygarlıkların izlerini sergileyen bir coğrafyada, doğal ve kültürel değerlere dayalı gelecek kurgusunu tasarlarken, bölgeye yeni bir bakış açısı ile bakmanın önemi açıktır. Doğal ve kültürel değerlerin korunması ve geleceğe taşınması bağlamında bu değerleri idari il sınırları ve ülke sınırlarını aşan bir süreklilik içerisinde ele alan bir yaklaşımın çerçevesini çizmek gerekmektedir. "Sınırsız" çerçevede var olan kültürel öğelerin paylaşımını sağlayacak ilişkilerin kurgulanması ise, kültürel diplomasi için temel faaliyet alanıdır.

HEDEF 1

Sınırsız Sınırlar Çerçevesinin Belirlenmesi

Trakya bölgesine yönelik yeni bir bakış açısını oluşturmak için, öncelikle Türkiye sınırlarında kalan ve Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerini içine alan bölgenin bütünsel algılanması gerekmektedir. Bir diğer deyişle, Türkiye Trakyası içerisinde, il sınırlarını aşan doğal ve kültürel değerlerin belirlediği eşikler ve aksların belirlediği alanlar gelecek kurgusuna temel oluşturmalıdır. Kuzey’de Karadeniz ve Istrancalar, Batı’da Meriç Nehri, Güney’de Ege Denizi, Güney Doğu’da Marmara Denizi ile sınırlanan bölgede doğal ve kültürel değerlerin sürekliliği esastır.

Diğer yandan Bulgaristan ve Yunanistan’ı kapsayan Batı ve Kuzey Trakya’yı, Türkiye Trakyası ile birlikte ortak bir coğrafyayı ve tarihi derinliği paylaşan bir bütün olarak ele alıp, doğa ve kültür varlıklarını kesintisiz olarak değerlendirmek mümkündür. Böylesi bir bütünsellik içerisinde saptanan değerlerin anlamı doğru konumlandırıldıktan sonra, barındırdıkları bilimsel ve ekonomik potansiyel sağlıklı bir şekilde ortaya çıkarılabilecektir.

Eylem 1.1. Karakteristik bölgelerin kültür ve doğa envanterini hazırlamak

Trakya coğrafyasını kesintisiz olarak ele aldığımızda, ortak doğal ve kültürel değerlerin tanımladığı beş "karakteristik" bölgenin öne çıktığını görebiliriz:

1. Ergene Havzası
2. Meriç Havası
3. Karadeniz ve İstranca sistemi
4. Doğu Marmara kıyısı
5. Batı Marmara kıyısı

Karakteristik bölgelerin barındırdıkları ekolojik çeşitlilik, doğal ve canlı türlerin, arkeolojik ve somut / somut olmayan kültürel değerlerin envanterinin yerel kesimlerce hazırlanması gerekmektedir. 8500 yıllık kesintisiz yerleşik yaşama sahne olmuş Trakya'da Neolitik çağdan günümüze kadar var olmuş uygarlıkların izlerinin envanteri, kamu ve sivil kesimlerin eğitim kurumlarıyla işbirliğine dayalı bir süreç içerisinde yürütülmesi gerekmektedir.

Ülke sınırlarını aşan envanter alt başlıklarının ise uluslararası işbirliği ortamlarında hazırlanması gerekir. Özellikle, İstranca Dağları ve Karadeniz kıyısının ekolojik değerleri, Türkiye ve Bulgaristan'ın birlikte saptaması gereken ortak bir mirastır. Trak mirasının envanteri ise Bulgaristan ve Yunanistan'la ortak bir çalışma konusu olabilir. Söz konusu değerlerin bütünü içerisinde anlaşılması ve korunması için sınırötesi envanter programları çok önemlidir.

Eylem 1.2.

Öncelikli kültür ve doğa bütünleşik alanlarını belirlemek

İnsanın yaşadığı coğrafyada yaşam mücadelesi verirken ürettiği değerlerin tamamı kültür olduğuna göre, doğa ve kültürü birbirinden ayrı düşünmek mümkün değildir. Doğal ve kültürel mirasın bütünselliği, koruma disiplininin gitgide önem kazanan ilkelerindedir. "Tarihi kentsel peyzajlar"ın yönetimi, "alan yönetimi" gibi yeni kavramlar, kültürel değerleri kentsel ve coğrafi bütünlüğün içerisinde konumlandırıp çevrelerindeki değerler ve yaşam dinamikleriyle birlikte korumak ve değerlendirmek üzere geliştirilmiştir.

Trakya'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin bütünsellik içerisinde yönetilmesini sağlayacak önceliklerin belirlenmesi çok önemli bir adımdır. Bu önceliklerin belirlenmesinde gözetilmesi gereken ilkeler:

- Doğa ve kültürün bütünlüğü,
- İl ve ülke sınırlarını aşan coğrafi bütünlüktür.

Bu ilkelerin ışığında, doğa ve kültürün bütünleşik öncelikli alanlarını saptamak için

- Yerel ölçekte
- Karakteristik bölgeler ölçeğinde
- Bölgesel ölçekte

bütünleşik öncelikli alanların saptanması, buna bağlı olarak da korunması gereken "kültürel peyzaj" alanlarının belirlenmesi gerekmektedir. Kültürel peyzajların sınırötesi çerçevede "ortak peyzajlar" olarak saptanması ve tescil edilmesi önemli bir yaklaşımdır.

Eylem 1.3. Sınırlar ötesi etkileşim odak ve koridor sistematüğini kurgulamak

Trakya'nın doğal ve kültürel değerlerinin bütünleşik yönetimine altlık oluşturacak ve çerçevesini çizecek alanlar, yapılacak olan envanter ve belirlenecek olan öncelikler doğrultusunda kurgulanacaktır. Öne çıkan tarihi merkezler, antik rotalar, arkeolojik alanlar, kentsel sit alanları ve doğal eşiklerin belirleyeceği etkileşim odakları ve koridor sistematüğü, sınırsız Trakya coğrafyasının yeni sınırlarını ve merkezlerini belirleyecektir.

Tarihi kentler, anıtlar, kentsel sit alanları, arkeolojik alanlar ve kültürel mirasın başlıca kurumları, bölgesel aktörlerin etkileşimini yönlendirecek yeni odakları tanımlayacaktır. Bu odakların içinde bulunduğu ve doğal eşiklerin de belirlediği koridor sistematüğü, Trakya'nın değerlerinin yönetim modelini belirleyecek ana akslar olarak öne çıkarılmalıdır.

HEDEF 2

Kültürel diplomasi için kamu ve sivil inisiyatif işbirliği kurgulanması

Pek çok savaşa ve acılara sahne olmuş Balkanlar'da ortak değerlerin etrafında birleşmek ve ortak hedefler doğrultusunda hareket etmek, öncelikle birbirinin değerlerini karşılıklı olarak tanımayı gerektirir. Karşılıklı anlayışın güçlenmesi hedefi doğrultusunda; fikirler, bilgiler, değerler, sistemler, gelenekler ve diğer kültürel öğelerin karşılıklı olarak paylaşımı; "kültürel diplomasi" alanının temel önceliğidir.

Devletler arası diplomasiden farklı olarak kültürel diplomasi, kültür alanında faaliyet gösteren tüm bireyler ve kuruluşlar arasında kurulabilecek bir etkileşim sistemidir. Sanat, spor, edebiyat, müzik, bilim, iş dünyası gibi konular, kültürel diplomasiye konu olabilir. Trakya'nın sınırsız sınırlar coğrafyasında, sınırları aşan kültürel değerlerinin ortak değerler olarak algılanması ve konser, festival, sergi, gibi projelere ve etkinliklere konu olmasını kolaylaştıracak bir kültürel diplomasi sistemini geliştirmek için, öncelikle bu kapsamda hareket edecek aktörleri belirlemek gerekmektedir.

Eylem 2.1.

Mevcut kamu ve sivil inisiyatifleri saptamak

Trakya'nın çok boyutlu kültürel diplomasi faaliyetlerini kurgulamadan önce, kültürel değerlerin araştırılması, korunması, gelecek kuşaklara aktarılması ve tanıtılmasını misyon edinmiş kamu ve sivil oluşumların saptanması gerekmektedir. Bu çalışmanın Batı ve Doğu Trakya'nın bütününe kapsamı gerekmektedir.

Kültürel diplomasi çerçevesinde ilişkiler ve etkinlikler programına bağlanacak en önemli başlık bilimdir. Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan'ın ortak doğal ve kültürel değerlerinin araştırılması ve korunması konusunda çalışmalar yapan bilim insanları, üniversiteler, araştırma merkezleri, enstitüler, ve fakültelerin saptanması ve Yol Haritası'nın vizyonu doğrultusunda birbirleriyle ilişkilendirilmesi gerekir. Aynı şekilde kültür ve sanatla uğraşan STK'lar ve kuruluşların (tiyatro kumpanyaları, müzik grupları, sanatçılar vs..) ve uluslararası piyasalarda faaliyet gösteren şirketlerin saptanması gerekmektedir. Benzer bir envanter çalışmasının sınırötesi ile eşgüdümlü bir şekilde hazırlanması önemlidir.

Eylem 2.2. Kültürel diplomasi temel işbirliği ilkelerini belirlemek

Türkiye, Bulgaristan ve Yunanistan'ın ortak doğal ve kültürel değerleri üzerine kurgulanacak kültürel diplomasi faaliyetlerini belirleyecek yaklaşımlar ve ilkelerin saptanması gerekmektedir. İlkeler Kültür Öncelikli Yol Haritası'nın sunduğu vizyonun ışığında belirlenebilir:

- Sınırsız sınırlar: bütünsellik ilkesi
- Birleştirici güç: doğa, kültür, suyun ortak değer olarak ele alınması
- Sınırötesi işbirliği ile sinerji
- Yerel katılım

gibi ilkeler, kültürel diplomasi etkinliklerinin belirlenmesine yardımcı olacaktır.

Eylem 2.3. Kültürel diplomasi için Kapasite Geliştirme Programları hazırlamak

Sınır ötesi kültürel buluşmalar ve etkinliklerde faaliyet gösterecek kesimler belirlendikten sonra, kendi uzmanlıklarının ötesinde beceriler de geliştirmelerini sağlamak gerekmektedir. Kapasite geliştirme konusu uzun soluklu bir program çerçevesinde yönetilmelidir.

Sınırötesi kültürel bir buluşmanın gerçekleşmesi için herşeyden önce bir proje yönetim mantığı çerçevesinde kurgulanması ve finanse edilmesi gerekir. Özellikle sanatçıların ve araştırmacıların, sahip oldukları uzmanlıkları ve değerleri paylaşabilmeleri için proje yönetimi eğitimleri almaları gerekebilir. Ayrıca, belirlenmiş olan kesimlerin ingilizce ve Balkan dillerinde yabancı dil kurslarına katılımının teşvik edilmesi ve desteklenmesi gerekmektedir.

Sınırötesi kültürel etkinliklerin organizasyonunun belki de en önemli boyutu iletişim, halkla ilişkiler ve tanıtım konularını kapsar. Bilim insanları, sanatçılar, kurumlar ve şirketlerin bu konuların kendi alanlarına göre uyarlanmış şekilde eğitimini almaları gerekmektedir.

HEDEF 3

Sınırsız Sınırlar Vizyon Planının hazırlanması

Sınırsız sınırların çerçevesi içerisinde faaliyet gösterecek kültürel diplomasi aktörleri belirlendikten sonra, bu kesimlerin uzun ve orta ve kısa vadeli hedefler doğrultusunda yürütecekleri kültürel diplomasi faaliyetlerinin programlanması gerekmektedir. Sözkonusu programın kapasite geliştirme süreciyle paralel yürütülmesi gerekir.

Bu amaçla hazırlanacak olan Vizyon Planı kapsamında, işbirliklerini belirleyecek temalar ve platformların oluşturulması, program ve projeleri ortaya çıkaracak ilkelerin belirlenmesi ve ilgili tüm kesimlerin "Sınırsız Sınırlar" temel strateji hakkında eğitim alması gibi konular ele alınmalıdır.

Eylem 3.1.

İşbirliği temaları ve platformları oluşturmak

Sınırsız sınırlar işbirliği temaları doğal ve kültürel zenginliklerin etrafında uzmanlıklar doğrultusunda kurgulanmalıdır.

Bilim, arkeoloji, somut kültürel miras, geleneksel yaşam kültürü, sanat, özel sektör alanları gibi ana başlıklar kapsamında faaliyet gösteren kişi ve kuruluşların tematik platformlarda birbirleriyle ilişkilendirilmesi gerekir. Bu platformlar fiziksel ortamlar olabileceği kadar (seminer, çalıştay, konferans, toplantı, gezi...) sanal da olabilirler (web portalı, e-posta iletişim ağları...).

Eylem 3.2. İşbirliği program ve projeleri temel ilkeleri saptamak

Oluşturulan işbirliği platformları somut proje ve etkinlikleri ortaya çıkarmalıdır. Bu somut çıktılarını:

- Bilimsel araştırma ve veri paylaşımı
- Ortak arkeolojik kazılar
- Kültürel mirasın birlikte korunması ve tanıtımı
- Sanatsal etkinliklerin paylaşımı

gibi ilkeler doğrultusunda projelendirilmesi, örgütlenmesi ve tanıtılması gerekmektedir.

Eylem 3.2. Sınırsız Sınırlı Eğitim Programı Hazırlamak

Tüm kesimlere Yol Haritası'nın viyonu ve stratejileri hakkında eğitim verilmesi için uzun soluklu bir "Sınırsız Sınırlar Eğitim" programının kurgulanması gerekmektedir.

Eğitim programının hedef kitle, kültürel diplomasi faaliyetlerini yönetecek olan kesimler ve bu kapsamdaki projelerde çalışacak kesimlerdir.

Temel Strateji 2

Bölgesel Ağlar

HEDEF 1: Bölgesel Ağlar Kümelenme Senaryosunun Yazılması

EYLEMLER

1. Doğa Ve Kültür Envanterinin Haritalama Çalışmasını Yapmak
2. Stratejik Sektörler Kümelenme Analizini Yapmak
3. Karakteristik Bölgeler Ve Kümelenme Alanlarının Etkileşim Kurgusunu Oluşturmak

HEDEF 2: Bölgesel Ağ Sistematiğinin Yeni(den) Kurgulanması

EYLEMLER

1. Yeni Stratejik Tematik Değerleri Ortaya Koymak
2. Yerleşimler ve Stratejik Sektörler İlişkisini Yeniden Kurgulamak
3. Yeni Kentsel / Kırsal Merkezler Belirlemek

HEDEF 3: Bölgesel Ağlar Strateji Planının Hazırlanması

EYLEMLER

1. Kümelenme Temalarını Belirlemek
2. Bölgesel Ve Sınır Ötesi Tematik İşbirliği Ağlarını Oluşturmak
3. Öncelikli Kalkınma Program ve Projelerini Belirlemek ve Örgütlemek

TEMEL STRATEJİ 2

BÖLGESEL AĞLAR

Bölgenin doğal ve kültürel zenginliği ile küresel yatırımlar dikkate alındığında, bölgesel ağlar sistematığının kurgulanması, yeni bölgesel dinamikler ve işbirliği stratejilerinin geliştirilmesi açısından büyük önem kazanmaktadır.

HEDEF 1

Bölgesel Ağlar Kümelenme Senaryosunun yazılması

Trakya'nın 8500 yıllık tarihi derinliğinin odakları ve aksları ile doğal değerlerin arasındaki ilişkinin analizini sağlayacak kümelenme çalışması, bölgenin doğa ve kültür öncelikli sürdürülebilir kalkınma stratejilerinin geliştirilmesi için temel çalışmadır. Kümelenme çalışması, doğa ve kültür değerleri ile stratejik sektörler arasındaki ilişkilerin anlaşılması ve kurgulanmasını sağlayarak, bölgenin gerçek potansiyelini ve dinamiğini gözler önüne serecektir. Mekânsal, tematik ve sektörel kümeler belirlendikten sonra, bu kümelere dahil olan paydaşlar ve aktörlerin saptanması ve tematik işbirliği alanlarının belirlenmesi, sonrasında kurgulanacak proje ve programların örgütlenme temelini oluşturacaktır.

Bölgenin sahip olduğu doğal, kültürel ve ekonomik değerlerin yoğunlaştığı odakların ve aksaların algınması ve mekânsal analizinin yapılabilmesi için, doğa ve kültür envanteri öncelikli veri kaynağıdır. Envanter verilerinin mekânsal analizi, bölgenin değer odaklarını ve aksalarını belirli bir sistematik içinde algınabilir ve anlaşılır kılacak, sonrasında geliştirilecek örgütlenme ve işbirliği modellerinin temelini ortaya çıkaracaktır.

Eylem 1.1.

Doğa ve Kültür Envanterinin Haritalama Çalışmasını yapmak

Doğal alanlar, biosfer rezervleri, dağlar, akarsular, göller, kanyonlar, mağaralar ve önemli doğal oluşumları gösteren detaylı ve bilimsel bir coğrafi ve doğal değerler haritasının yapılması öncelikli adım olmalıdır. Benzer şekilde, kültürel değerlerin tarihi katmanlara göre haritalarının çıkarılarak tarih öncesi, Traklar, Hellenistik dönem, Roma, Bizans, Osmanlı ve yirminci yüzyılın ilk yıllarına ait kültürel değerlerin yoğunlaştığı odaklar ve aksların saptanmasıyla kümelenme stratejisinin altlığını oluşturacaktır.

Doğa ve kültürün bütünselliği prensipinden yola çıkarak, bu değerlerin birbiriyle ilişkilerini algılamak, bölgenin mevcut ve potansiyel dinamiklerini gözler önüne serecektir. Tarihten gelen antik yollar, kültür yolları ile su yolları ve yerleşimlerin ilişkilendirilmesi sonucunda, gelecek stratejilerin geliştirilmesi için en temel adım atılmış olacaktır.

Eylem 1.2.

Stratejik Sektörler Kümelenme Analizini yapmak

Trakya'nın doğal zenginlikleri, coğrafi yapısı ve kültürel derinliğinin kümelenme analizi sonucunda sürdürülebilir kültür turizmi, eko turizm, yerel tarım, tarıma dayalı küçük sanayi gibi, Trakya'nın sürdürülebilir büyümeyi başarabilmesini sağlayacak potansiyel stratejik sektörlerin mekânsal analizleri yapılmalıdır. Böylece, bu sektörlerin gelişmesi için ihtiyaç duyulan kültürel miras, hammadde, insan kaynağı ve altyapı ile entegrasyonu kurgulanabilecektir.

Kültür endüstrileri üzerinden büyüme potansiyeli vaad eden merkezlerin, ilerideki canlandırma politikalarının odağı olacağını göz önünde bulundurarak, müzeler ve üniversitelerin önemli merkezler olarak ağırlıklarının vurgulanması gerekmektedir. Trakya'nın derin müzik kültürünün de bu alanda önemli bir itici güç olarak ele alınıp, kültürel kaynaklarla sektörel üretim odakları arasındaki sistematüğün kurgulanması öngörülmelidir.

Eylem 1.3.

Karakteristik bölgeler ve kümelenme alanlarının etkileşim kurgusunu oluşturmak

Doğal ve kültürel değerlerin yoğunlaşma dinamikleri incelendikten sonra, bu değerlerle ilişkili farklı kentsel işlevler dikkate alınarak alt bölge ve odaklar öne çıkacaktır. Özellikle ulaşım hatları, eğitim ve araştırma kurumları, müzeler ve kırsal yerleşimler gibi farklı değerler de dikkate alındığı zaman, Trakya Bölgesi'nde öne çıkan alt bölgelerin ve odakların kümelenme senarosunu yazmak mümkün olacaktır.

Ergene Havzası, Meriç Havzası, Istranca sisteminin de dahil olduğu Karadeniz kıyısı, Çorlu ve Çerkezköy gibi sanayi bölgelerinin de dahil olduğu Doğu Marmara kıyısı ve Batı Marmara kıyısı olmak üzere, Trakya bölgesinde öne çıkan beş ana alt bölgeki yoğunluklu doğal, kültürel ve potansiyel ekonomik değerlerin birbiriyle olan ilişkisi ve gelecek kurgusunu ortaya koymak gerekmektedir.

Bu süreçte, Enez, İpsala, Vize, Iğneada gibi küçük yerleşimlerin stratejik önemi ortaya çıkacak ve bu yerleşimler, bölgesel gücü harekete geçirmek konusunda önemli işlevler üstlenecek önemli odaklar olacaktır.

HEDEF 2

Bölgesel ağ sistematığının yeniden kurulması

2009 yılında devreye giren Trakya Stratejik Planı'naki merkez kademelenmesi, Tekirdağ'ın sanayileşmeye dayalı gelişmesini dengelemek için Edirne, Kırklareli gibi il merkezleri ve Keşan, Lüleburgaz, Çorlu, Çerkezköy ilçelerini 2. Kademe Merkez olarak önerirken, kentlerin nüfusunu ve sanayi üretimini öncelikli kriter olarak değerlendirmiştir. 3., 4. ve 5. kademelerde ise, tarıma dayalı sanayi merkezleri ve en sonunda kırsal alanlara hizmet verecek merkezler ve eko turizm merkezleri belirlenmiştir.

Doğa ve kültür öncelikli yeni bir bölgesel stratejinin farklı öncelikleri ve kriterlerini göz önünde bulundurarak, yeni bir merkez kademelenme stratejisi oluşturmak, sürdürülebilir kentsel kalkınma doğrultusunda örgütlenme stratejilerini belirleyecek bir girdidir.

Eylem 2.1.

Yeni stratejik tematik değerleri ortaya koymak

Trakya bölgesinin sahip olduğu eşsiz coğrafya yapısı, doğal değerler ve bu doğal değerlerle insanın birlikteliğinden ortaya çıkan binlerce yıllık kültürel mirası, gelecek stratejilerinin kurgulanmasında en öncelikli girdi olarak ele alınmalıdır. 20. yüzyılın ikinci yarısında sanayinin gelişmesine dayalı olarak hızla gelişen kentleşmenin, bundan böyle doğa ve kültür öncelikli sürdürülebilir kalkınma politikalarına kavuşması kaçınılmazdır. Bu bağlamda, "ekoloji", "kültürel miras", "evrensel değer", "yerel çeşitlilik", "sürdürülebilir doğal tarım" gibi yeni stratejik değerlerin belirlenmesi gerekmektedir.

Binlerce yıldır doğadan beslenen insanoğlunun, bulunduğu coğrafyada varolma mücadelesini sürdürürken ürettiği değerlerin en belirgin şekilde devam ettiği kırsal yerleşimler ve geleneksel tarım faaliyetleri, doğa ve kültürün en temel buluşma noktasıdır. Bu etkileşimin Trakya'daki ilk örneği, Avrupa kıtasının ilk Neolitik köy yerleşimi olan Kırklareli Aşağıpınar Höyüğü'dür. Kırsal alanlardaki kültürel miras, belki de binlerce yıl öncesine ait kültürel değerlere de ışık tutabilecek niteliktedir. Bölgenin özgün kırsal mimarisinin, geleneksel yaşam kültürünün araştırılması, anlaşılması ve bu değerlerin sürdürülebilir kalkınmadaki konumunun değerlendirilmesi, kırsal alanların yeni stratejik değerini ortaya koyacaktır. Kırsal yerleşimlerin sahip olduğu değerler ile tarım, eko turizm ve kültür endüstrileri arasındaki ilişkiyi yeniden kurgulamak, sürdürülebilir kalkınma açısından kilit bir noktadır.

Eylem 2.2.

Yerleşmeler ve stratejik sektörler ilişkisini yeniden kurgulamak

Doğa ve kültürden beslenen sürdürülebilir ekonomik kalkınma amacı doğrultusunda, doğal ve kültürel kümeler ile stratejik sektörlerin potansiyelini göz önünde bulunduran yeni bir bakış açısıyla, yerleşimlerin sektörlerle ilişkisini yeniden kurgulamak gerekmektedir.

Belirlenen yeni temalar doğrultusunda öne çıkan merkezlerin etrafında yeni stratejik sektörlerin kurgulanması bağlamında; yerel değerler, insan kaynakları, bilimsel araştırma ve proje üreten kuruluşlar, altyapı ve teknik donanımların sektörel kümelenme mantığı çerçevesinde birbiriyle ilişkilendirilmesi gerekmektedir. Böylece yerleşimlerde yeni istihdam olanakları yaratacak yeni ekonomik senaryolar belirlenmiş olacaktır.

Eylem 2.3.

Yeni kentsel / kırsal merkezler belirlemek

Kümelenme çalışması ve kentsel ekonominin kurgulanması aşamalarından sonra, kentsel ve kırsal yerleşimlerin kademelenme stratejisinin yeniden ele alınması gerekmektedir. Kademenlenme derecelerinin kriterlerini, doğa ve kültür öncelikli sürdürülebilir kalkınma doğrultusunda revize ederek, "evrensel değer"i yeni bir kriter olarak vurgulamak ve kültür endüstrilerinin potansiyelini ortaya çıkaracak yeni kentsel ve kırsal merkezler önerilebilir. Selimiye Külliyesi'nin UNESCO Dünya Miras Listesi'ne girmiş olması, insanlığın ortak mirası olma ve evrensellik ilkesi gibi değerleri öne çıkaran uluslararası boyutta yeni bir koruma anlayışını bölgeye getirmiştir. Bunun ötesinde, mimarlıkta eşsiz bir tasarıma ev sahipliği yapan Edirne'nin bu alanda dünya çapında önemli bir tasarım merkezi olarak yeniden öne çıkması önerilebilir.

Benzer anlamda, dünyanın en önemli biosfer rezervlerinden biri olan longoz ormanlarındaki kırsal yerleşimler ve kırsal ekonomilerin, sürdürülebilir kalkınma açısından taşıdıkları stratejik önem yeniden değerlendirilip, Trakya'nın Karadeniz alt bölgesinde yeni kırsal merkezler belirlenmelidir. Bu merkezlere, Trakya'nın birleştirici gücünü harekete geçirecek önemli stratejik fonksiyonlar yüklenebilir.

HEDEF 3

Bölgesel Ağlar Strateji Planının Hazırlanması

Trakya'nın coğrafi, kültürel, sektörel değerlerini analiz eden kümelenme ve kademelenme çalışmalarından yola çıkarak, kentlerdeki ana aktörler arasında işbirliği ağlarını oluşturmak ve işlevsel hale getirmek gerekmektedir. İşbirliği ağlarının işlevsel hale getirmek için kısa, orta ve uzun vadeli hedeflerin belirlenmesi ve eylem planının oluşturulması gerekir. Bu bağlamda, var olan işbirliği mekanizmalarının değerlendirilmesi çok önemlidir.

Ağların önemli işlevlerinden biri de, farklı uzmanlıkların bir araya gelmesini sağlayarak, karmaşık konularda etkin çözümler üretmektir. Farklı uzmanlıkları ve görüşleri bir araya getiren ağlar aynı zamanda yeni fikirlerin ve projelerin gelişmesi açısından verimli bir ortam sunmaktadır. Özellikle kültürel mirasın korunması, tanıtılması ve yaşatılması çerçevesinde, uluslararası boyutta çok katılımlı etkili programların Trakya'da ivedilikle hayata geçirilmesi gerekmektedir.

Eylem 3.1.

Kümelenme temalarını belirlemek

İşbirliği stratejisinin temelini, kümelenme analizinden ortaya çıkan temalar belirlemelidir. Bölgedeki tarafları doğal ve kültürel değerler etrafında bir araya getirecek ortak temaların belirlenmesi gerekir. Geliştirilmesi öngörülen ekonomik sektörler de tema konusu olabilir.

Örneğin Neolitik Yerleşimler, Traklar, Mimar Sinan, Istranca Köyleri, Liman Kentleri, Köprülü Kentler gibi temalar var olan değerlerin bölgesel ölçekte konumlandırılmasını, bölge içinde ve sınırötesine uzanan aksların işlevselleşmesini sağlayacaktır. Bu şekilde öne çıkan temalar, örgütlenme ve projelendirme alanları olarak işlevsel hale getirilerek, bölgesel gücün kurumsallaşmasını tetikleyecektir.

Eylem 3.2.

Bölgesel ve Sınır Ötesi Tematik İşbirliği Ağlarını oluşturmak

Bölgesel ve sınırötesi tematik ağların oluşturulması için öncelikle bu ağların etrafındaki aktörleri belirlemek gerekmektedir. Aktörler yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, özel sektör, eğitim kurumları, müzeler, kütüphaneler gibi farklı odaklar olabilir. İşbirliği ağlarının farklı disiplinler ve farklı kurumları bir araya getiren bir yapıya sahip olması gerekmektedir. Örneğin, eğitim kurumları, yerel yönetimler ve müzeler arasında kurulacak proje odaklı tematik işbirlikleri, belirli kültürel ve tarihsel değerlerin uzun vadeli kalkınma programları çerçevesinde değerlendirilmesi hedefi doğrultusunda, sürekliliği olan işbirliği modellerine dönüşebilir. Sınırötesine uzanan temaların etrafında yurtdışındaki müzeler, eğitim kurumları, yerel yönetimler ile Türkiye'deki kurumlar arasında kurulacak uzun vadeli işbirliği ağları, sınırötesi dinamikleri harekete geçirecek en önemli altyapıyı ortaya çıkaracaktır.

Tematik işbirliği ağlarının oluşturulması, yeni kademelenme stratejisi ve stratejik sektörlerin gelişmesine de hizmet edecek şekilde kurgulanabilir. Yeni belirlenen merkezler ve etraflarındaki alt mekezlerin tematik işbirliği kurgulanmalıdır.

Eylem 3.3. Öncelikli kalkınma program ve projelerini belirlemek ve örgütlemek

Temalar ve bunlara ilişkin ağlar belirlendikten sonra, öncelikli kalkınma program ve projelerinin belirlenmesi, tematik işbirliği ağlarını kısa, orta ve uzun vadeli hedefler doğrultusunda işlevsel hale getirecek ve sürdürülebilir bir yönetim modelinin altlığını oluşturacaktır. Kalkınma programları ve projeleri, Trakya'nın doğa ve kültür öncelikli yol haritasının belirlediği vizyon doğrultusunda belirlenmeli ve kurumlar/ sektörler/ disiplinler arası işbirliğe dayalı bir örgütlenme modelinin öncüsü olmalıdır.

Bu çabalar, Türkiye sınırlarında kalan Doğu Trakya kentleri ile Bulgaristan ve Yunanistan sınırları içinde kalan Batı Trakya kentlerini kapsamalıdır. Ortak coğrafi ve kültürel değerleri paylaşan kentlerin, ortak sorunlara çözümler üretmek amacıyla proje odaklı işbirliği ağlarında bir araya gelmeleri önemlidir. Yıllardır devam eden sınırötesi işbirliği programları, Doğru Batı Trakya Belediyeler Birliği TRAKYAKENT, Bulgaristan'ın RAM Trakya belediyeler birliği, Yunanistan'ın belediyeler birliği Polis'in 2005 yılında ortak hareket etmeye karar vermesinin ardından önemli bir ivme kazanmıştır. Bu üç birlik aynı zamanda Avrupa Sınır Bölgeler Birliği'nin de çatısı altında bir araya gelmiştir. Yine aynı çatı altında birlikte hareket eden bir diğer işbirliği ağı da, Meriç Belediyeler Birliği ile Yunanistan'ın sınır bölgesi birliği Evros ve Bulgaristan'ın Maritza Belediyeler Birliği'nden oluşmaktadır. Trakya'nın "sınırsız sınırlar" çerçeve programı kapsamında, var olan işbirliği altyapılarının doğa ve kültürel miras öncelikli stratejiler doğrultusunda değerlendirilmesi çok önemlidir.

Temel Strateji 3

Bölgeye Ait Olma

HEDEF 1: Bölgesel Değerlerin Ortaya Çıkarılması ve Kurgulanması

EYLEMLER

1. Ortak Değer Önceliklerini Saptamak
2. Bölge Ölçeğinde Değerlerin Ortak Kullanımını Sağlamak
3. Ortak Değerleri Tanıtmak

HEDEF 2: Ortak Değer Bilincinin Arttırılması

EYLEMLER

1. Doğal ve Kültürel Miras Eğitimi Temel İlkelerini Belirlemek
2. Eğitim ve İletişim Strateji Planı Hazırlamak

HEDEF 3: Bizim Bölge, Bizim Yol Haritası'nın Hazırlanması

EYLEMLER

1. Yerel Liderler Platformunu Oluşturmak
2. Yerelde Katılımcılık Ruhunun Yaratılması

TEMEL STRATEJİ 3

BÖLGESEL AĞLAR

Bölgenin Balkanlar ve Anadolu arasında bir geçiş coğrafyası konumunda olması, bölgeye biçilen yeni roller ve küresel yatırımlar yaşayanların gelecekları için önem taşımaktadır. Bölgesel değerlerin belirlenmesi ve aidiyet duygusunu güçlendirecek projelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Trakya'nın tarihi boyunca savaş ve göçlere sahne olmuş bir coğrafya olması, bölgedeki aidiyet ve sahiplenme hissinin zayıflığıyla sonuçlanmıştır. Bölgedeki değer ve kaynakların korunması için aidiyet hissinin güçlendirilmesi öncelikle ele alınması gereken konulardandır.

HEDEF 1

Bölgesel değerlerin ortaya çıkarılması ve kurgulanması

Trakya'nın genelinde bölgeye ait olma hissinin güçlendirilmesi için öncelikle bölgenin sahip olduğu kültürel ve doğal değerlerin ortaya çıkarılması ve günümüz koşullarında yeniden kurgulanması gerekmektedir. Bu konudaki eylem alanları değer önceliklerinin saptanması, değerlerin ortak kullanımının sağlanması ve tanıtımı olarak kabul edilebilir.

Eylem 1.1.

Ortak değer önceliklerini saptamak

Bölgesel değerlerin ortaya çıkarılmasındaki ilk eylem alanı ortak değer önceliklerinin belirlenmesidir. Trakya'yı Trakya yapan esas değer unsurlarının ortaya çıkarılması, bölge kimliğinin tanımlanmasına yardımcı olacaktır. Bölgenin kültürel ve doğal değerlerinin derecelendirilmesi aynı zamanda bunlara yönelik alınacak önlemlerin de belirlenmesini sağlayacaktır.

Kümelenme çalışmasıyla eşgüdümlü yürütülecek değer öncelikleri tespiti, bölgesel değerlerin günümüz dinamikleri içinde yeniden kurgulanmasını sağlayacaktır. Buna göre, ilk etapta ele alınması ve müdahale edilmesi gereken değerlerin tespiti sağlanmakla birlikte, bölge ölçeğinde bir değerler sistemi de ana hatlarıyla çizilebilir.

Eylem 1.2. Bölge içinde değerlerin ortak kullanımını sağlamak

Yol Haritası'nın "sınırsız sınırlar" çerçevesinde ele alınan Meriç ve Ergene havzaları ile Göller Bölgesi gibi değerlerin kültürel ve doğal bağlamlarının ortak kullanımı, değerlerin yeniden kurgulanmasında ön koşuldur. Bölgesel değerlerin bir ülke, bir kent veya bir kültüre ait olmadığı algılanması ve değerler kurgusunun bu algıya dayandırılması gerekmektedir. Değerlerin ortak kullanımıyla, bölge içinde birliktelik ve aidiyet hissinin güçlendirilmesi de sağlanacaktır.

Eylem 1.3. Ortak değerleri tanıtmak

Kültürel ve doğal mirasın korunması ve sürdürülmesinin ön koşulu, bu mirasın tanınması ve tüm yönleriyle anlaşılmasıdır. Bir değer anlaşılmasının ardından gelen sahiplenme hissi ise o değer korunması yolundaki bir diğer önemli adımdır. Bölge halkının aidiyet hissinin pekiştirilmesinin yolu da değerlerin anlaşılması ve sahiplenilmesinden geçmektedir.

Trakyalı'nın kendi değerlerini anlaması ve değer vermesi için öncelikle bu değerlerin varlığından haberdar olması gerekmektedir. Bu amaçla, bölge ölçeğindeki tüm değerlerin önce bölge halkına, sonra ise bölge dışına tanıtılması için program ve projelerin geliştirilmesi önemlidir. Bölgenin değerleri için hazırlanacak envanter, broşür ve katalog gibi basılı kaynaklar ve dijital medya yoluyla değerlerin tanıtımı sağlanabilir.

HEDEF 2

Ortak değer bilincininin arttırılması

Trakya'da kültürel ve doğal mirasın korunması ve kalkınmadaki rolünün değerlendirilmesiyle ilgili temel eksiklik bu konudaki bilinç seviyesinin düşüklüğüdür. Bu eksikliğin giderilmesi hedefine yönelik olarak öncelikli eylem alanları miras konusuyla ilgili eğitim programlarının hazırlanması, genç nüfusa yönelik etkinliklerin düzenlenmesi ve ortak belleğin iletişim yoluyla yeniden kazanılmasıdır.

Eylem 2.1.

Doğal ve Kültürel Miras Eğitimi Temel İlkelerini belirlemek

Doğal ve kültürel mirasın niteliği, sorun ve potansiyelleri ile korunması konusunda verilecek eğitim programları, bu konudaki bilincin arttırılmasındaki n koşuldur. Gerek bölgede yaşayan yerli nüfusa, gerekse bölge hakkında karar verme yetkisindeki yöneticilere yönelik hazırlanacak eğitim programları, miras bilincini destekleyecek ve aidiyet hissini kuvvetlendirecektir.

Bölgenin sahip olduğu doğal miras alanında öncelikle su kaynakları, sulak alanlar ve biyolojik çeşitliliğin değerleri ile mevcut durumları üzerinde durulmalıdır. Aynı zamanda, bu değerleri tehdit eden unsurlar ve yapılması gereken temel adımlarla eğitimlerin bir parçası olmalıdır. Kültürel miras ile ilgili ise Trakya'nın tarihsel derinliği ve çeşitliliği eğitim programlarının ana konusunu oluşturmalıdır.

Eylem 2.2. Eğitim ve İletişim Strateji Planını hazırlamak

Bölgenin geleceğinde görev alacak genç nüfusun bilinçlendirilmesiyle ilgili çalışmalar öncelikle ele alınmalıdır. Buna göre eğitim kurumlarında doğal ve kültürel mirasın kapsamı, Trakya'daki yansımaları ve korunmasıyla ilgili eğitim etkinlikleri düzenlenmelidir. Eğitim programlarını, sunum ve ders yöntemine ek olarak, bölgenin tanınmasına yönelik gezi etkinlikleri ile bölgeiçi ve sınırötesi değişimler de şekillendirmelidir.

Bölge tarihini yansıtan değerlerin ve yaşayan miras öğelerinin ortaya çıkarılması ile bölge ölçeğinde bir ortak bellek yaratılması gerekmektedir. Bölgenin değerlerini sahiplenme ve bölgeye ait hissetme durumlarını pekiştirmek amacıyla ortak belleğin yaratımı ve sürdürülmesi başlıca konulardan biridir.

Bölge içinde sağlanacak bir iletişim ve paylaşım ağının bu belleği güçlendireceği beklenebilir. Bu amaçla Trakya ölçeğinde bir stratejik iletişim yönetim planı hazırlanmalı ve gerek yöneticiler, gerek sivil toplum örgütleri, gerekse yerel halkın iletişimiyle ilgili düzenlemeleri öngörmelidir.

HEDEF 3

“Bizim Bölge, Bizim Yol Haritası”nın hazırlanması

Bölge halkının aidiyet hissini kuvvetlendirilmesi için benimsenmesi gereken bir diğer hedef yerel katılımcılığın sağlanmasıdır. Bu konuda, katılımcılık ruhunun yaratılması ve “Bizim Trakya” programının hazırlanması başlıca eylem alanlarıdır.

Eylem 3.1.

Yerel Liderler Platformunu oluşturmak

Bölgesel ölçekte kurulacak bir yerel liderler platformunun önderliğinde “Bizim Bölge, Bizim Yol Haritası” programı hazırlanmalıdır. Aidiyet hissini kuvvetlenmesinin bir koşulu ve aynı zamanda bir sonucu olarak, ortak beklenti ve amaçların ortaya koyulmasını sağlayacak bu programın hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu sayede bölge ölçeğinde bir ortak algı, bakış açısı ve sahiplenme hissi yaratılacaktır.

Eylem 3.2.

Yerelde katılımcılık ruhunu yaratmak

Yerel katılımın ancak sahiplenme hissiyatıyla açığa çıkacağı kabul edilirse, Trakya'nın geleceğine ilişkin konularda söz hakkına sahip halkın bölgeye ait olma hissi ve bilinci de aynı oranda artacaktır. Yerel halkta kendi bölgelerini tanıma ve sahiplenme hissini kuvvetlenmesiyle, bölge geleceğine ilişkin karar süreçlerinde yer alma konusundaki girişimcilik de artacaktır. Birbirini karşılıklı besleyen sahiplenme ve katılım kavramları, bölgeye ait olma durumunun esas sonuçları olacaktır.

Temel Strateji 4

Gücün Yönetimi

5. STRATEJİ, HEDEF VE EYLEMLER

HEDEF 1: Gücün Yerele Transferini Sağlamak

EYLEMLER

1. Yerel Güç Odaklarını Saptamak (Kamu- Özel-Sivil-Bilimsel...)
2. Program ve Proje Bazlı İşbirliği Ağları Oluşturmak
3. Yerel ile Bölgesel Düzeyde Gücün Paylaşım İlkelerini Oluşturmak

HEDEF 2: Kurumsal ve Sektörel İşbirliği Kapasitesinin Geliştirilmesi

EYLEMLER

1. Kamunun Proje Yönetim Kapasitesini Geliştirmek
2. Stratejik Sektörlerde İnsan Kapasitesini Geliştirmek
3. Kamu-Özel İşbirliği Modelleri Oluşturmak

HEDEF 3: "Birleştirici Güç; Yönetim Planı"nın Hazırlanması

EYLEMLER

1. Doğa, Su ve Kültür Etkileşim Değerlerini Belirlemek
2. Birleştirici Gücün Paylaşım Coğrafyası Sistematiğini Kurgulamak
3. Katma Değer Fırsatlarını Ortaya Çıkarmak

TEMEL STRATEJİ 4

GÜCÜN YÖNETİMİ

Trakya bölgesi, başta doğal ve kültürel miras kaynakları açısından bünyesinde çeşitliliği barındırmaktadır. İnsan ve diğer kaynaklar başta olmak üzere ortaya çıkan gücün yönetimi geleceğin farklı kurgulanmasını sağlayacaktır. 'Yönetilemeyen güç güç değildir' temel ilkesi çerçevesinde gücün yönetimine ilişkin öncelikli hedefler belirlenmelidir.

HEDEF 1

Gücün yerele transferini sağlamak

Trakya'nın gücü, yerel çeşitliliğinde saklıdır. Yerel değerlerin korunması ve kullanılmasından sorumlu yerel aktörlerin bu gücün yönetiminde söz sahibi olması için yeniden örgütlenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda yerel yönetimler, eğitim kurumları, STK'lar, meslek örgütlenmeleri en önemli unsurlardır.

Yereldeki çeşitliliğin bölgesel bir bakış açısıyla değerlendirilmesi aşamasında yerel aktörler ile bölgesel yönetim arasındaki işbirliği ve eşgüdüm mekanizmasının işlevselliği çok önemlidir. Bu noktada havza ve bölge yönetimi mekanizmaları ile yerelin entegrasyonu öncelikli konudur.

Eylem 1.1.

Yerel güç odaklarını saptamak

Yereldeki çeşitliliğin korunması ve kullanılmasından sorumlusu kesimlerin, yani kamu-yerel-sivil-özel kesimlerin ve eğitim kurumlarının saptanması öncelikli adımdır. Bu güç odaklarını bir platformda toplamak ve sistematik bir bütünün içinde yer almasını sağlamak ise, yerelin örgütlenmesi ve üst yönetim mekanizması arasındaki eşgüdümün sağlanması açısından önemlidir.

Özellikle meslek örgütleri ve özel sektör örgütlerinin bölgenin geleceğinde söz sahibi olması için gerekli sistemlerin geliştirilmesi gereklidir.

Eylem 1.2.

Program ve proje bazlı işbirliği ağları oluşturmak

Yereldeki güçleri, kümelenme çalışmasına dayanan bir sistematikle, tematik bazda işbirliği kapsamına almak ve bu işbirliği mekanizmaların sürekliliğini sağlamak, yerelin yönetimdeki katkısını sağlayacaktır. Örneğin, yerel yönetimler-müzeler-üniversiteler arasında kurulacak tematik işbirliği ağları kapsamında gerçekleştirecek program ve projeler, sürdürülebilir ve çok disiplinli yeni bir çalışma modeli olarak öne çıkabilir.

Bu işbirliği ağlarının Trakyakent, Trakyaka, TRAKAB gibi örgütler ve ajanslarla eşgüdüm içinde hareket etmesi için gerekli sistemlerin kurulması gerekmektedir.

Eylem 1.3.

Yerel ile bölgesel düzeyde gücün paylaşım ilkelerini oluşturmak

Trakya'nın doğa ve kültür öncelikli vizyonunun belirlenmesi ve bu vizyona dayalı stratejilerin ve eylemlerin gerçekleştirilme süreci boyunca, yerelin karar alma süreçlerinde yer alması kaçınılmazdır. Bu katılımın sağlanması için kurumsallaşması ve ilkelerinin belirlenmesi önemlidir.

Yerelde sivil örgütlenmenin güçlenmesini desteklemek için, STK'ların kurulması ve kurumsallaşmasını sağlamak gerekmektedir. Örgütlenmenin merkezini oluşturacak yerel liderlerin belirlenmesi, üst yönetim mekanizması ile eşgüdümü sağlayacaktır. Aynı zamanda STK'ların proje yönetim kapasitelerinin de gelişmesini sağlayacak eğitimlerin sağlanması gerekmektedir. Kentler içinde, kentler arası ve bölgesel ölçekte eşgüdüm ile sınırötesi ilişkilerin yönetimi bütünsel bir yönetim stratejisine kavuşturulmalıdır. Özellikle var olan belediye birliklerinin özel ve sivil kesimlerle işbirliği yapması bu süreci daha dinamik ve etkili kılacaktır.

HEDEF 2

Kamusal ve sektörel işbirliği kapasitesinin geliştirilmesi

Doğa, su ve kültür olarak tanımlanan birleştirici güç öğelerinin yeni bir dinamikle kalkınma öncelikli bir sistematığe dönüşmesi amacıyla, öncelikle bölgesel gücün tüm kesimler tarafından anlaşılması gerekmektedir.

Bilinçlenme süreci ile eşgüdümlü olarak ise aynı kesimlerin yönetsel ve teknik kapasitelerinin geliştirilmesi, geniş kapsamlı bir program çerçevesinde ele alınmalıdır.

Eylem 2.1.

Kamunun proje ve yönetim kapasitesini geliştirmek

Kamuda çalışan ve özellikle doğal ve kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi konusunda faaliyet gösteren yöneticiler ve teknik kadroların, doğa ve kültür öncelikli bölgesel yol haritasının öncelikleri konusunda bilinçlendirilmesi ile başlanmalıdır.

Ardından bu kadroların proje yönetimi ve belirli teknik konularda eğitimler alması için kurum ve kuruluşlarla işbirliğine gitmek gerekmektedir. Özellikle restorasyon, alan yönetimi, kültürel mirasın yönetimi, doğal mirasın yönetimi gibi konularda, uzman kuruluşların desteği ile eğitim programları geliştirilebilir.

Eylem 2.2.

Stratejik sektörlerde insan kapasitesini geliştirmek

Bölgesel yol haritası kapsamında önce çıkan sektörleri belirlemek ve bu sektörlerde çalışacak eleman ihtiyacını karşılamak için mesleki eğitimler verilmelidir. Mesleki eğitim dışında, yabancı dil ve uluslararası işişkiler konusunda sektör odaklı eğitimler açılmalıdır. Bütün bu çalışmalar, kapsamlı bir ihtiyaç analizi çalışmasının ardından kurgulanmalıdır.

Eylem 2.3.

Kamu-Özel İşbirliği Modeli oluşturmak

Kamu ve özel sektör finansmanına dayalı yeni işbirliği modelleri ile büyük projelerin yapılabilirliği sağlanmalıdır.

Özellikle büyük anıtsal yapıların, büyük sanayi tesislerinin restore edilmesi yeniden işlevlendirilmesi gibi külfetli işlerin, yeni işbirliği ve finansman modelleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi önemlidir.

HEDEF 3

“Birleştirici Güç Yönetim Planı”nın Hazırlanması

Trakya'nın “sınırsız sınırlar” içerisinde birleştirici gücü olan doğa, su ve kültürün bölgesel ölçekte bütünsel bir bakışla değerlendirilmesi ve yönetilmesi için ihtiyaç duyulan kaynakların ve mekanizmaların analiz edilmesi ve bu kaynakların yeni bir üst kurguyla yönetilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda, Trakya'daki mevcut yönetim sistemleri ortak hedefler doğrultusunda ne derecede eşgüdüm ve sinerji sağlayabildiği araştırılmalıdır. Eksikliklerin ve zayıf noktaların analiz edilmesi ve üst ölçekli yeni bir eşgüdüm merkezinin kurgulanması önerilmelidir.

Trakya'da doğa, su ve kültür olarak öne çıkan birleştirici güç unsurlarının, sürdürülebilir kalkınmanın itici gücü olması amacıyla yönetilmesi için, aralarındaki etkileşim değerlerinin saptanması ve anlaşılması gerekmektedir. Doğa, su ve kültürün insanoğlu için barındırdığı değerlerin somutlaştığı alanlar, bu değerlerin birbiriyle etkileşim içine girdiği faaliyetlerde ortaya çıkmaktadır.

Eylem 3.1.

Doğa, su ve kültür etkileşim değerlerini belirlemek

Doğa ve insan arasındaki etkileşim değerleri: Dağlar, biosfer rezervleri, sulak alanlar ve milli parklar ile insan hayatı arasındaki etkileşim değerleri, koruma ve kullanma dengesinin kurulması faaliyetlerinde somutlaşmaktadır. Bu bağlamda öne çıkan faaliyetler bilimsel araştırmalar, tarım ve eko turizmdir. Doğal değerlerin insan tarafından anlaşılması ve korunması, bilimsel araştırmaların alanıdır. Kullanılması ise tarım ve turizm faaliyetleri altında yoğunlaşmaktadır. Eğitim ve araştırma faaliyetleri, kırsal ekonomi ve turizm alanlarının birbiriyle ne kadar entegre olduğu böylece anlaşılacaktır.

Trakya'nın kültürel peyzajı: Trakya coğrafyası'nın binlerce yıllık insan yaşamıyla şekillenmiş eşsiz kültürel peyzajının bir kimlik değeri olarak vurgulanması ve korunması gerekmektedir. Kültürel peyzaj değerlerinin en belirgin örneği tümölüslerle donatılmış geniş tarım arazileridir. Bir diğer kültürel peyzaj dokusu ise suyun etrafında şekillenmiş kültürel değerlerde belirgindir. Tarih boyunca insan yerleşimleri ve kültür, suyun etrafında şekillenmiştir. Su akıslarının ve deniz kıyılarının belirlediği Trakya coğrafyası önemli uygarlıklar ve kentlere ev sahipliği yapmıştır. Binlerce yıl boyunca suyun etrafında şekillenen mimari değerler ve yaşama kültürünün suyla olan ilişkisinin yeniden kurulması için öncelikli bir koruma ve canlandırma programının hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda tarihi kent merkezleri, köprüler, suyolları, kemerler/bentler ve tarihi limanların günümüz dinamikleri çerçevesinde yeniden öne çıkarılmalı ve bütünsel bir stratejiyle birbine bağlanmalıdır. Özellikle İstanbul ve Vize arasında kalan ve ormanın içinde kaybolmuş olan su yolları bu strateji bağlamında yeniden algılanır hale getirilmelidir.

Eylem 3.2.

Birleştirici Gücün Paylaşım Coğrafyası sistematüğını kurgulamak

Trakya, TRAKAB gibi bölgesel yönetim mekanizmalarının misyon ve hedeflerinin analiz etmek, program ve projeleri, bütçeleri ve insan kaynakları ile kültür öncelikli yol haritasının hedefleri arasındaki sinerji alanlarını saptamak önemlidir. Birleştirici gücün ortaya koyduğu fırsatların Türkiye Trakya ve Batı Trakya arasında sinerji yaratacak bir sistematik çerçevesinde yönetilmesi gerekmektedir. Yönetim modelinin, Trakya'nın öne çıkan alt bölgeleri çerçevesinde kurgulanması önerilebilir. Ergene Havzası, Meriç Havzası, Karadeniz Kıyısı, Doğu Marmara Kıyısı ve Batı Marmara Kıyısı olmak üzere beş alt havza yönetimi mekanizmasının kurulması, Trakya'nın doğal ve kültürel değerlerinin sunduğu potansiyelin yönetimi konusunda akılcı süreçleri ortaya koyacaktır. Alt bölgelerden Meriç Havzası ve Karadeniz Kıyısı alt havza yönetimlerinin uluslararası ilişkiler boyutu önemlidir. Bu bağlamda, yerli ve yabancı belediye birliklerinin önemi öne çıkmaktadır.

Bölgesel ölçekteki kalkınma projelerinin bölgesel maddi ve insan kaynağı yönetimi ile yerel proje yönetimi mekanizmaları arasındaki eşgüdümün sağlanması için, alt bölge havza yönetimlerinin, Trakyakent, TRAKAB ve TRAKYAKA ile birlikte kurgulanması önemlidir. Bu süreçte kamu-yerel-sivil-özel kesimlerin katılması çok önemlidir. Üst ölçekli bir bölge yönetim ve eşgüdüm mekanizmasının kurulması uzun vadeli bir hedef olmalıdır.

Eylem 3.3.

Katma değer fırsatlarını ortaya çıkarmak

Trakya'da yaratılacak katma değer, bölgenin sahip olduğu özgün değerlerden kaynaklanacaktır. Bu bağlamda, eşsiz coğrafya ve kültürel değerlerinin ulusal ve uluslararası boyutta vurgulanması ve stratejik sektörlere girdi olması gerekmektedir. Katma değerin oluşacağı alanlar evrensel değerler, yerel markalar, özgün tasarımlarda ortaya çıkacaktır.

İnsanlığın ortak değerleri olan biosfer rezervleri, Avrupa'nın ikinci büyük longoz ormanı ve ekosistemi, Selimiye Camisi, Traklar, insanlığın ilk Neolitik yerleşimleri, Mimar Sinan gibi değerler evrensel nitelikte olup, Türkiye'yi ve Trakya'yı küresel ölçekte bir cazibe merkezi olarak öne çıkaracaktır.

Yerel çeşitliliğe dayalı yerel markaların geliştirilmesi, köy tarımı ve tarıma dayalı küçük işletmelerin teşvik edilmesi ile mümkün olacaktır. Konvansiyonel tarımın yanısıra, yerel özgün değerleri pazarlayan tarımsal işletmelerin kırsal kalkınma sürecinde önemli bir yeri olacaktır.

Kültürel mirastan beslenen tasarım sektörü, yani grafik tasarım, endüstriyel tasarım, mimari tasarım gibi alanlarda geliştirilecek tasarımların teşvik edilmesi ve özel sektör ile entegrasyonunun sağlanması gerekmektedir.

5. STRATEJİ, HEDEF VE EYLEMLER Temel Strateji 4 GÜCÜN YÖNETİMİ

TEMEL STRATEJİLER	SINIRSIZ SINIRLAR	BÖLGESEL AĞLAR	BÖLGEYE AİT OLMA	GÜCÜN YÖNETİMİ
Hedef 1	H1: “Sınırsız Sınırlar” Çerçevesinin Belirlenmesi.	H1: Bölgesel Ağlar Kümelenme Senaryosunun Yazılması.	H1: Bölgesel Değerlerin Ortaya Çıkarılması Ve Kurgulanması.	H1: Gücün Yerele Transferini Sağlamak.
Eylemler	E1: Karakteristik bölgeler kültür ve doğa envanterinin hazırlanması E2: Kültür ve doğa öncelikli bütünleşik öncelikleri belirlemek. E3: Sınırlar arası etkileşim odak ve koridor sistematiğini kurgulamak.	E1: Doğa ve kültür envanterinin haritalama çalışmasını yapmak. E2: Stratejik sektörler kümelenme analizini yapmak. E3: Karakteristik bölgeler ve kümelenme alanlarının etkileşim kurgusunu oluşturmak.	E1: Ortak değer önceliklerini saptamak. E2: Bölge ölçeğinde değerlerin ortak kullanımını sağlamak. E3: Ortak değerleri tanıtmak.	E1: Yerel güç odaklarını saptamak (kamu-özel-sivil-bilimsel...) E2: Program ve proje bazlı işbirliği ağları oluşturmak (Yerel ile bölgesel düzeyde gücün paylaşım ilkelerini oluşturmak.
Hedef 2	H2: Kültürel Diplomasi İçin Kamu Ve Sivil İnisiyatif İşbirliği Kurgulanması.	H2: Bölgesel Ağ Sistematiğinin Yeni(den) Kurgulanması.	H2: Ortak Değer Bilincinin Arttırılması.	H2: Kurumsal Ve Sektörel İşbirliği Kapasitesinin Geliştirilmesi.
Eylemler	E1: Mevcut kamu ve sivil inisiyatiflerin envanterini çıkarmak. E2: Kültürel diplomasi temel işbirliği ilkelerinin belirlenmesi. E3: Kültürel diplomasi için kapasite geliştirilmek programları hazırlamak.	E1: Yeni stratejik tematik değerleri ortaya koymak. E2: Yerleşimler ve stratejik sektörler ilişkisini yeniden kurgulamak. E3: Yeni kentsel / kırsal merkezler belirlemek.	E1: Doğal ve kültürel miras eğitimi temel ilkelerini belirlemek. E2: Eğitim ve İletişim Strateji Planı hazırlamak. E3: Kamu-özel işbirliği modelleri oluşturmak	E1: Kamunun proje yönetim kapasitesini geliştirmek E2: Stratejik sektörlerde insan kapasitesini geliştirmek E3: Kamu-özel işbirliği modelleri oluşturmak
Hedef 3	H3: “Sınırsız Sınırlar Vizyon Planı”nın Hazırlanması.	H3: “Bölgesel Ağlar Strateji Planı”nın Hazırlanması.	H3: “Bizim Bölge, Bizim Yol Haritası”nın Hazırlanması.	H3: “Birleştirici Güç Yönetim Planı”nın Hazırlanması.
Eylemler	E1: İşbirliği temaları ve platformları oluşturmak. E2: İşbirliği program ve projeleri temel ilkelerini saptamak. E3: “Sınırsız Sınırlar Eğitim Programı” hazırlamak.	E1: Kümelenme temalarını belirlemek. E2: Bölgesel ve sınır ötesi tematik işbirliği ağlarını oluşturmak. E3: Öncelikli kalkınma program ve projelerini belirlemek ve örgütlemek.	E1: Yerel liderler platformunu oluşturmak. E2: Yerelde katılımcılık ruhunun yaratılması.	E1: Doğa, Su ve Kültür etkileşim değerlerini belirlemek E2: Birleştirici Gücün Paylaşım Coğrafyası sistematiğini kurgulamak E3: Katma değer fırsatlarını ortaya çıkarmak.

BÖLÜM 6

Çarpan Etkileşim
Strateji Çerçevesi:

Birleştirici
Gücün
Yönetimi

Trakya Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi; 'Birleştirici Gücün' temel bileşeni doğa, su ve kültür temalarını dün, bugün ve yarın zaman dilimleri ile değerlendiren, sınır ötesi coğrafyayı çerçeve olarak ele alan ve sınır ötesi işbirliği ortamlarını belirleyen bir çerçevedir. Buradan yola çıkarak Trakya bölgesi'nin geleceğinin yönetimi için "Birleştirici Güç Yönetim Planı" hazırlanmalıdır. Değerleri, aktörleri ve dinamikleri açısından zengin bir çeşitlilik sunan Trakya bölgesi için öncelikle *bölge*, *alt bölge* ve *kümelenme* kavramları üzerinde durulmalı ve farklı ölçeklerdeki yönetim planı rasyonelleri anlaşılmalıdır.

Trakya Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi;

- *Dün; Değerler*
- *Bugün; Beklentiler*
- *Yarın; Potansiyeller*

zaman dilimleri çerçevesinde,

- *Bölge (sınırsız sınırlar)*
- *Bölge içinde Bölge (karakteristik bölgeler)*
- *Kümelenme Bölgeleri (stratejik temalar)*

ölçeklerini dikkate alarak, ortak gelecek için;

- *Kültür Öncelikli Yol Haritası (strateji ve eylem planı)*
- *Birleştirici Güç Yönetim Planı (doğa, su, kültür)*
- *Bölge Kalkınma Planı (kültür öncelikli kalkınma senaryoları)*

ürünlerini kapsamalıdır.

6.1. ÇARPAN ETKİLEŞİM STRATEJİ ÇERÇEVESİNİN YAPISI

Trakya Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi, bölgenin sahip olduğu tarihsel derinlik ve çeşitliliğe bağlı olarak dün, bugün ve yarın zaman dilimleri temel alınarak oluşturulmalıdır. Aynı zamanda, bölgenin fiziksel ve idari kapsamı; **bölge, bölge içinde bölge ve kümelenme bölgeleri kavramlarını** ortaya çıkarmaktadır. Tüm bu girdiler ışığında oluşturulan strateji çerçevesi, “*kültür öncelikli yol haritası*”, “*birleştirici güç yönetim planı*” ve “*bölge kalkınma planı*” olmak üzere 3 ürün ortaya koymalıdır.

♣ Zaman Dilimleri; Dün – Bugün – Yarın

Trakya Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi, bölgenin geçmişinden günümüze taşıdığı ve geleceğine aktarılacak değerler sisteminin anlaşılması ve değerlendirilmesi amacıyla dün, bugün ve yarın zaman dilimleri çerçevesinde oluşturulmalıdır.

Bu bağlamda, dünün değerleri, bugünün beklentileri ve yarının potansiyelleri araştırılmalı, bölge için geliştirilecek strateji ve hedefler bu kapsamda ele alınmalıdır. Diğer bir deyişle, Trakya'nın geçmişinden bugüne hangi değerleri ulaştırmış, bugünden geleceğine ise hangi değerleri ne şekilde taşıyabilir sorularının cevapları aranmalıdır. Böylece, bölgesel yönetim stratejileri bu kurguya paralel şekilde geliştirilecek ve bölgenin dünü, bugünü ve yarını arasındaki bağ kuvvetlendirilecektir.

♣ Örtüşen Ölçekler

Trakya'nın fiziksel kapsamı, idari bölünüşü ve konumuna bağlı komşuluk ilişkileri, bölgenin yönetiminde çoklu bir ölçekler yaklaşımını gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi, en temelde bölge, bölge içinde bölge ve kümelenme alanları kavramlarının benimsenmesi ve stratejilerin bu ölçekler çerçevesinde geliştirilmesiyle oluşturulmalıdır.

Bölge – Sınırsız Sınırlar

Trakya'nın konumu gereği içinde bulunduğu çevresel bağlam ve sınır ötesi ilişkiler, strateji çerçevesinin en üst ölçeğini yönlendiren unsurlardır. Çok daha geniş bir coğrafyaya yayılan ve üç denize komşu Trakya bölgesel ölçeğinin, sınırsız sınırlar kavramına dayanarak ele alınması gerekir. Bu konuda, Balkanlar ve Anadolu buluşması, Karadeniz, Marmara ve Ege buluşması, sınır ötesi ağlar, kamu, sivil, yerel, özel işbirliği ve diplomatik ilişkiler ön plana çıkarılması gereken ilkelere aittir.

Bölge İçinde Bölge – Karakteristik Bölgeler

Trakya bölgesinin bütünü düşünüldüğünde temel özellikleri itibariyle birbirinden ayrılan 5 karakteristik bölge görülmektedir. Ergene Havzası, Meriç Koridoru, Karadeniz- İstranca Bölgesi, Doğu Marmara Kıyısı ve Batı Marmara Kıyısı şeklinde adlandırılabilen bu 5 karakteristik bölge, Trakya'nın çeşitlilik ve bölgesel ağlar açısından kendine özgü ve ayrı ayrı ele alınması gereken nitelikler barındırmaktadır.

Karakteristik bölgeler içerisinde Meriç Koridoru ve Karadeniz- İstranca Bölgesi sadece kültürel ve doğal miras ile değil, aynı zamanda sınır bölgeleri de olmalarıyla diğerlerinden ayrılmaktadır. Bu bölgeler ve bunlara ek olarak Ergene Havzası ile Batı Marmara kıyısı yine doğa ve kültürün stratejilerde yönlendirici unsurlar olduğu bölgelerdir. Doğu Marmara kıyısı ise ekonomik gelişimin daha fazla olduğu ve sanayi sektörünün ağırlık kazandığı kesim olarak bölgenin geri kalanından ayrılmaktadır.

Kümelenme Alanları – Stratejik Temalar

Trakya'nın geneline bakıldığında, bölgenin gelecek stratejilerini yönlendirecek temalar öncelikli olarak kültür, su ve doğadır. Bu stratejik temalara ek olarak tarım ve sanayi sektörleri de kümelenme bölgelerinde ortaya çıkar. 5 karakteristik bölgenin bu stratejik temalara göre kümelenme çalışmaları yapıldığında, bölge içinde bir mekansal kurgu ile yeni ağlar ve işbirliği olasılıkları da ortaya çıkacaktır.

♣ 4 Temel Strateji

Trakya Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi'ni oluşturan esas bileşenlerden biri, yukarıda bahsedilen zaman dilimleri (dün, bugün, yarın) ve bölgesel ölçekler gözetilerek geliştirilen 4 temel stratejidir. Bunlar;

- Sınırsız sınırlar,
- Bölgesel ağlar,
- Bölgeye ait olma,
- Gücün yönetimidir.

Bölgenin sınır ötesi işbirliği olasılıkları ile kültürel diplomasi eylem alanları sınırsız sınırlar stratejisinde ele alınırken, bölge içi kümelenme ve işbirliği ağlarına ilişkin eylem alanları bölgesel ağlar stratejisi kapsamında ele alınmalıdır. Bölgesel değerlerin tespiti, miras bilincinin artırılması ve katılımcılığın sağlanması konuları bölgeye ait olma stratejisi altında ele

alınmalıdır. Son olarak, Trakya'nın sahip olduğu birleştirici gúcün –doğa, su, kùltür– korunması ve yönetimine ilişkin hedef ve eylem alanlarının, gúcün yönetimi stratejisi kapsamında geliştirilmesi gereklidir.

♣ Çerçeve Ürünleri

Çarpan Etkileşim Strateji Çerçevesi'nin, "Birleştirici Gúc: Doğa, Su, Kùltür" omurgası dikkate alınarak

- Kùltür Öncelikli Yol Haritası,
- Birleştirici Gúc Yönetim Planı,
- Bölge Kalkınma Planı,

kısa vadede hazırlanmalıdır.

TRAKYA ÇARPAN ETKİLEŞİM STRATEJİ ÇERÇEVESİ

2020

2025

YARIN

ORTAK DEĞER + ORTAK BEKLENTİ + ORTAK VİZYON

BİRLEŞTİRİCİ GÜÇ; DOĞA, SU, KÜLTÜR

Kültür Öncelikli Yol Haritası 2012

1. Üçlü Bakış; Geçiş Coğrafyası
2. Birleştirici Güç
3. Stratejik Çerçeve
4. Birleştirici Gücün Yönetimi
5. Stratejiler
6. Eylemler

Birleştirici Güç Yönetim Planı 2013

1. Ortak Vizyon
2. Çeşitlilik Yönetimi
3. Kümelenme Stratejisi
4. Kültürel Diplomasi
5. Stratejik Temalar
6. Koruma Sektörü
7. Kaynak Yönetimi
8. Toplumsal Gelişme
9. Yerel Liderler
10. Stratejik İletişim

Bölge Kalkınma Planı 2015

1. Mekansal Planların Eşgüdümü
2. 2015 kalkınma planı

6.2. BİRLEŞTİRİCİ GÜÇ YÖNETİM PLANI

Trakya bölgesinin doğal ve kültürel kaynakları açısından zenginliği önemli bir çeşitliliği ortaya koymaktadır. Ancak, yerel ve bölgesel ölçekli sivil girişimlerin varlığı bilinse de, bölge ölçeğinde bir yönetim eksikliği söz konusudur. Bu nedenle, bölge kaynaklarının korunmasını ve etkin kullanımını yönlendirecek, çeşitli paydaş grupları arasında işbirlikleri ve eşgüdümün önünü açacak bir üst yapılanmaya ve yeni bir yönetim anlayışına ihtiyaç vardır.

Bölge için tasarlanması gereken bu üst yönetim yapısının en önemli ürünü ise bir yönetim planı olmalıdır. Bölgesel yönetim planı, havza eylem planı ve alan yönetim planı gibi temel yönetim planı tiplerinin, Trakya bölgesinin tümü düşünöldüğünde bir arada ele alınması gerekir. Bölgenin doğal, kültürel, sosyal ve fiziksel çeşitlilik açısından çok yönlü yapısı, tek bir öğe için düşünölecek bir yönetim anlayışının ötesine geçilmesini gerekli kılmaktadır. Bu nedenle, farklı yönetim ölçekleri ve temalarının bir arada değerlendirildiği yeni bir yönetim anlayışı ve somut çerçevesinin geliştirilmesi önemlidir.

Bölgenin sahip olduğu kültürel varlıklar, doğal yapı, su kaynakları, sektörel dinamikler, kurumsal yapı ve sınır ötesi ilişkiler gibi farklı yönetim konularının birbirleriyle etkileşim içerisinde ele alınması gerekmekte ve bir sentez çerçevesi oluşturulmalıdır. Bu ihtiyaca bağlı olarak geliştirilecek "Birleştireci Güç Yönetim Planı"; bölgesel kalkınma, havza yönetimi ve alan ölçeğinde yönetim konularını aynı anda içeren çok yönlü yapıda bir stratejik yaklaşım sunacaktır.

YÖNETİM PLANI 10 TEMEL BİLEŞENİ

1.Ortak vizyon

2.Çeşitlilik yönetimi

3.Kümelenme stratejisi

4.Kültürel diplomasi

5.Stratejik temala

6.Koruma sektörü

7.Kaynak yönetimi

8.Toplumsal gelişme

9.Yerel liderler

10.Tanıtım ve iletişim

1- Ortak Vizyon

Trakya'nın "Sınırsız Sınırlar"ını kapsayan ve tüm kesimlerin beklentilerini karşılayan ortak bir vizyon, şüphesiz geniş katılımlı bir uzlaşmaya dayanır. Pek çok merkezi ve bölgesel kurum ve kuruluş, bölgeye yönelik planlarını hazırlarken bölge vizyonlarını ortaya koymuştur.

- DPT'nin 9. Kalkınma Planı 2007-2013
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Türkiye Turizm Stratejisi 2023-Eylem Planı 2007-2013
- Trakya Kalkınma Ajansı Trakya Kalkınma Planı 2010-2013
- Trakya Alt Bölgesi Ergene Havzası Revizyon Çevre Düzeni Plan
- Trakyakent

Ortak bir Trakya vizyonuna doğru giderken, söz konusu kurumların ve yereldeki kesimlerin katılımının sağlanması kaçınılmazdır. Sınırları aşan bir Trakya vizyonunda sınır ötesi kesimlerin de beklentilerinin dikkate alınması gerekir. Uzlaşması gereken vizyonlar:

- Kamunun vizyonu
- Özel sektörün vizyonu
- Meslek kuruluşlarının vizyonu
- Yerel yönetimlerin vizyonu
- Yerel halkın vizyonu
- STK'ların vizyonu
- Akademik kuruluşların vizyonu
- Sınırötesi kesimlerin vizyonu

Ortak bir vizyon belirleme sürecinin en önemli bileşeni beklenti yönetimidir. Tüm kesimlerin ortak bir platformda bir araya gelmesi ve bu birlikteliğin sürekliliğinin sağlanması gerekir. Ortak vizyonun çok katılımcı bir süreç içerisinde elde edilmesi, güncellenmesi ve sürekli olarak paylaşılması için kullanılacak araçlar, çalıştaylar ve periyodik toplantılar, yayınlar, geniş katılımlı web portalleri olabilir.

Tüm çalışmaların ışığında;

- ◆ Sosyal ve ekonomik yaşamın doğal ve tarihi değerler ışığında kurgulandığı
- ◆ İnsanın doğal ve kültürel mirasla barıştığı
- ◆ Doğal ve kültürel mirası merkeze koyan;
- ◆ Doğa, su ve kültür eksenleri üzerine kurulmuş;
- ◆ Farklı kültürlerin ortak değerler altında bir arada yaşadığı;
- ◆ Gücünü yerelden alıp sınırları aşan,
- ◆ Katılımcılığı yöntem olarak benimsemiş bir Trakya vizyonu kurgulanmalıdır.

2- Çeşitlilik Yönetimi

Trakya Bölgesi gerek kültürel, gerek doğal, gerekse sosyal açıdan zengin bir çeşitlilik taşımaktadır. 8500 yıldır farklı medeniyetlerin geçiş alanında olması ve belirgin tarihsel kırılma noktaları yaşamış bölgenin, günümüzde karşılaştığımız çeşitliliği, tüm bu tarihsel süreçler ve kültürel evriminin bir sonucudur. Ülke sınırlarını aşan Trakya'nın çeşitli kültürlerle içiçe bulunması da sosyal yapının çeşitlenmesine neden olmuştur.

Trakya'nın öne çıkan çeşitlilik konuları ve belirleyici bileşenleri;

- Coğrafya
- Arkeoloji
- Tarih
- Mimari
- Geleneksel yaşam kültürü
- Ekonomik kaynaklar
- Toplumsal yapı

başlıklarında değerlendirilebilir. Trakya'nın zengin çeşitliliği, birleştirici gücün yönetimi çerçevesinde ele alınıp, sürdürülebilir kalkınma dinamiklerine entegre edilmelidir. Böylesi bir çeşitliliğin yönetimi için öncelikli yaklaşımlar;

- Doğa ve kültür envanteri
- Doğal kaynakların korunması, su ve atık yönetimi
- Koruma kullanma dengesi
- Bütüncül koruma: doğal ve tarihi peyzajın bütünlük içerisinde korunması
- Planlama ve alan yönetimi
- Doğa ve kültür öncelikli sürdürülebilir kalkınma
- Sınırötesi ortak değerler etrafında uluslararası işbirliği olmalıdır.

Çeşitlilik yönetiminin en önemli hedefi koruma kullanma dengesini kurmaktır. Denetimsiz ve kualsuz sanayi faaliyetlerinin doğal ve kültürel değerlere verdiği zararın, havza yönetimi stratejileri ile bertaraf edilmesi öncelikli adımdır. Çeşitlilik, bölgenin ortak vizyonu doğrultusunda doğru yönetildiği takdirde, sürdürülebilir ekonomik kalkınmaya dönüşecektir. Yerel değerlerin çeşitliliğine dayalı bilgi temelli hizmet sektörlerinin geliştirilmesi, çeşitlilik yönetiminin nihai hedefi olmalıdır.

3- Kümelenme Stratejisi

Kümelenme stratejisinin hedefi, Trakya'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri akılcı bir sistem çerçevesinde yöneterek, barındırdıkları toplumsal ve ekonomik potansiyeli ortaya çıkarmak ve sürdürülebilir kalkınmayı tetiklemek amacıyla, aktörlerin arasındaki bağları kurmaktır.

→ *Kentsel Ağlar*

Trakya'nın karakteristik alt bölgeleri olan Meriç Havzası, Ergene Havzası, Karadeniz Bölgesi, Doğu Marmara Kıyısı, Batı Marmara Kıyısı, doğal ve tarihsel değerlerin yoğunlaştığı, doğal birer küme olarak ele alınabilir. Kentsel ağlar, bu alt bölgelerdeki doğal ve kültürel değerleri saptamak, korumak ve ekonomik potansiyelini ortaya çıkarmak amacıyla kamu-sivil-özel kesimleri örgütleyen işbirliği ağları olarak kurgulanmalıdır.

→ *Sektörel Ağlar*

Kümelenme analizinin sonucunda öne çıkan sektörlerin gelişmesi amacıyla, her sektörü oluşturan kesimlerin birbiri ile entegrasyonunu sağlayacak bir ağ sistematığının kurulması ve sektörel kümelenmelerin oluşturulması gerekmektedir.

Sektörel ağların en önemli misyonu, akademi ve bilim dünyası ile özel sektör arasındaki bağı kurmak, doğal ve kültürel değerlerin etrafında yeni ürünler ve hizmetlerin, teknik/teknolojilerin gelişmesini teşvik etmektir. Stratejik öneme sahip sektörel alanlar ;

- Kırsal kalkınma,
- Sürdürülebilir doğa ve kültür turizmi,
- Şarapçılık,
- Kültür endüstrileri/yaratıcı sektörler,
- Koruma sektörüdür.

→ *Kültürel Ağlar*

Sektörel ağların en önemli misyonu, akademi ve bilim dünyası ile özel sektör arasındaki bağı kurmak, doğal ve kültürel değerlerin etrafında yeni ürünler ve hizmetlerin, teknik/teknolojilerin gelişmesini teşvik etmektir.

Kültürel mirasın korunması ve kitleler tarafından anlaşılması için çok disiplinli işbirliği modellerinin geliştirileceği programlar ve projeler;

- "Neolitik: Avrupa'nın İlk Köyleri"
- "Traklar: Trakya'nın Ataları"
- "Bizans Döneminde Trakya"
- "Osmanlı İmparatorluğu'nun Başkenti Trakya"
- "Balkan Savaşları: somut izler ve bellek değerleri"
- "Balkan müzikleri"

gibi, Trakya'ya özgü ana temalar etrafında kurgulanmalıdır.

Karmaşık bir kültürel miras sisteminin anlaşılması ve yönetilmesi, çok farklı uzmanlık alanlarının arasında kurulacak etkileşim sistemlerinin geliştirilmesi ile mümkündür. Her bir program kapsamında kurgulanacak ağın içerisinde üniversiteler, koruma profesyonelleri, ilgili kamu kurumları, koruma kurulları ve yerel yönetimler yer almalıdır.

4- Kültürel Diplomasi

Sınırsız sınırlar çerçevesinde, Trakya'nın ortak doğal ve kültürel değerleri etrafında kurulacak uluslararası ilişkiler, bölge ölçeğinde kültürel diplomasi yönetimi konusudur.

Kültürel diplomasi;

- Potansiyellerin sınırları aşan ölçekte değerlendirilmesi
- Kapılar ve komşulukların bağlayıcı ve bileştirici güç olarak değerlendirilmesi
- Uluslararası alanda ortaklaşmış ilkelerin benimsenmesi ya da ortak yeni ilkelerin üretilmesi açısından gereklilik arz etmektedir.

Kültürel diplomasi ile;

- Ortak bilginin üretimi ve paylaşımı
- Ortak değerlerin birlikte korunması
- Karar alma süreçlerinde ortak hareket
- Ekonomik kalkınma için sinerji

hedeflenmelidir.

Kültürel diplomasi ilişkilerinin odağında yer alacak aktörler; sivil toplum kuruluşları, yerel halk, yerel yönetimler, üniversiteler ve özel sektör kuruluşlarıdır. İlgili aktörler; platformlar, programlar, projeler, etkinlikler, eğitimler sayesinde bir araya getirilebilir. Tanıtım ve bilgilendirme ağları ile medya ve sosyal medya araçlarının etkin kullanımı önemlidir. Sürecin uzun vadeli ve bütünsel yönetimi içerisinde ilgili Bakanlıkların da varlığı önemlidir.

5-Stratejik Temalar

Birleştirici gücün yönetilmesi için, gücü oluşturan bileşenlerin tematik bazda öne çıkarılması ve algılanmasının sağlanması, gücün yönetim stratejileri ve örgütlenme yaklaşımlarını belirleyecek olan ana eksenleri gösterecektir.

Stratejik temaların, "Sınırsız Sınırlar" çerçevesini belirginleştirmesi ve Trakya'nın "Sınır Ötesi Ortak Kültürel Peyzajı"nı öne çıkarması beklenmelidir. Doğa ve kültür öncelikli sürdürülebilir kalkınmaya yönelik faaliyetleri yönlendirecek ve birleştirici güçler "Doğa, Su ve Kültür" ana

öğelerinin altında belirlenecek stratejik temalar, şu başlıkların altında belirlenebilir:

→ **Birleştirici güç doğa**

- Longoz ekosistemi
- Sulak alanlar
- Sınırötesi ortak kültürel peyzaj

→ **Birleştirici güç su**

- Havza
- Akarsu
- Kıyı şeridi
- Su mimarisi

→ **Birleştirici güç kültür**

- Neolitik
- Traklar
- Hellenistik
- Roma
- Bizans
- Osmanlı
- Balkan kültürleri

6-Koruma Sektörü

Trakya'nın Neolitik çağdan günümüze uzanan Trak, Bizans, Osmanlı mirasının derin izlerini barındıran tarihsel derinliği, kalkınmayı destekleyen birleştirici güç öğelerindedir. Bu kültürel derinliği ortaya koyan arkeolojik mirası, mimarlık mirası, endüstri mirası ve benzeri kültürel varlıklara yönelik restorasyon ve renovasyon faaliyetleri, bölgenin sahip olduğu kalkınma potansiyelini harekete geçirecek önemli dinamikleri barındırmaktadır.

Trakya'nın birleştirici güç dinamiklerini kalkınmaya dönüştürecek bu

faaliyetlerin bir sektör çatısı altında toplanması ve kurumsallaşması sürecinin yönetimi, yönetim planının ana başlıklarından biri olmalıdır. Koruma sektörün ana bileşenleri:

- Mimarlık,
- Mühendislik,
- Geleneksel zanaatlar,
- Yapı endüstrisi,
- Gayrimenkul sektörü,
- Finans sektörü, gibi alanları kapsamaktadır.

Koruma sektörü bileşenlerinin; fuarlar, konferanslar, web siteleri ve yayınlar gibi buluşturucu platformlarda bir araya gelmeleri ve işbirliğine girmelerini sağlayacak mekanizmaların kurulması gerekmektedir.

Kültürel mirası koruma sektörü, güncel yaklaşımlarla çağdaş kent yaşamına entegre edilmesinin sağlanmasına yönelik disiplinlerarası çalışmaları da içermelidir. Koruma sektörü etkileşim içerisinde olduğu; proje büroları, koruma onarım mühendisliği, atölyeler ve zanaatlar, üniversiteler, kütüphaneler, müzeler, galeriler, vakıflar, inşaat malzemeleri üreticileri, turizm firmaları gibi paydaşlarla da birlikte ele alınması gerekmektedir. Kamu-özel işbirlikleri, yerel, ulusal ve uluslararası organizasyonlardan sağlanan fonlarla finansman modelleri oluşturulmalıdır.

7- Kaynak Yönetimi

Trakya'nın güç öğelerini kalkınmaya dönüştürecek faaliyetler, kısıtlı kaynakların akılcı yönetimine dayalıdır. Kaynakların sürdürülebilirlik esası doğrultusunda optimum seviyede kullanılarak, etkili ve verimli bir şekilde dağıtılması ile azami yarar sağlanmalıdır.

Kaynak yönetimine konu olacak değerler:

- Doğal kaynaklar
- Kültürel miras kaynakları

- Finansal kaynaklar
- İnsan kaynakları
- Bilgi teknolojileri

Akılcı bir kaynak yönetiminin yürütülmesi için mevcut kaynakların saptanması, kültür öncelikli yol haritasının ortaya koyduğu vizyon, strateji ve öncelikler doğrultusunda yapılacak planlama çerçevesinde değerlendirilmesi gerekmektedir. Ekonomik sektörlerin ihtiyaç duydukları kaynaklara erişiminin kolaylaştırılması önemli bir hedef olmalıdır.

8-Toplumsal Gelişme

Trakya'nın sınırsız sınırlar çerçevesinde sahip olduğu güç öğelerinin kalkınma potansiyelini ortaya koymak için bu değerlerin anlaşılması, benimsenmesi ve kullanılması gerekmektedir. Bu potansiyelin ortaya çıkması için öncelikli adım ise bilinçlenmedir. Bu bağlamda;

- Bölgesel perspektife sahip eğitimcilerin, yöneticilerin, uygulayıcılar yetiştirilmeli,
- Genç nesiller öncelikli olmak üzere, Trakya'nın sahip olduğu doğal ve kültürel miras konusunda tüm toplumu hedef alan eğitim programları düzenlenmeli,
- Ortak değerlerin görünür kılınmasını ve toplum tarafından sahiplenilmesini sağlayacak tanıtım ve iletişim programlar gerçekleştirilmelidir.

Ekonomik yatırımların ortak değerler etrafında örgütlenmesini teşvik etmek amacıyla, özel sektörü hedef alan kurumsal kapasite geliştirme projeleri geliştirilmelidir.

Bölgenin geleceği ile ilgili tartışmalarda yer almak isteyen tüm aktörlerin ortak değerler temelinde bir araya gelebilecekleri ortak platformlar ve katılımcı mekanizmalar yaratılmalıdır.

9-Yerel Liderler

Trakya'nın birleştirici gücünün dinamiğini ortaya çıkaracak yerel liderler, Yol Haritası'nın vurguladığı stratejilerin uygulanması ve sürekliliğinin sağlanması açısından kritik bir rol üstlenmelidir. Yerel liderler aynı zamanda sivil toplumun örgütlenmesini sağlayacak olan projelerin hayata geçirilmesi aşamasında tetikleyici rol üstlenecektir. Çeşitli uzmanlıkların arasındaki etkileşimin kolaylaştırılması da yerel liderlerin görevlerinin arasında olmalıdır.

Yerel liderler;

- Sivil toplum liderleri,
- Girişimciler,
- Belediye yöneticileri,
- Bilim insanları,
- Eğitimciler,

gibi çeşitlilik gösterebilir. Yerel liderler bölgesel ölçekteki üst yönetim mekanizması ile yerel faaliyetlerin arasındaki eşgüdümü sağlayacaktır.

Liderlerin ortak hedefler doğrultusunda yönetilmesi, kapasitelerinin geliştirilmesi, görevlerinin bir sistematığe bağlanması, doğa ve kültür öncelikli stratejilerle eşgüdümünün sağlanması gibi konular, Birleştirici Güç Yönetim Planı'nın önemli bir alanı olmalıdır. Bu amaçlar doğrultusunda, yerel liderler zirvesi önemli bir eşgüdüm ve politika aracı olarak değerlendirilmelidir.

10-Tanıtım ve İletişim

Trakya'nın sınırsız sınırlar çerçevesinde sahip olduğu doğa, su ve kültür değerlerinin ortak bölgesel değerler olarak algılanması ve benimsenmesi için tanıtım ve iletişim stratejilerinin ortaya koyulması ve yönetilmesi gerekmektedir.

Öne ıkarılacak konular:

- Ortak değerler
- Birleştirici güç; doğa, su, kültür
- Stratejik temalar

→ Kültür ncelikli yol haritası

→ Sınırötesi ortak değerler

başlıklarını kapsamalıdır. Bu konuların geniş kesimlerce anlaşılmasını sağlayacak tanıtım ve iletişim planının ana bileşenleri:

- Yayınlar,
- Müzeler,
- Etkinlikler,
- Ulusal ve uluslararası etkinlikler,
- Festivaller,
- şenlikler, gibi alanlar içinde ele alınabilir.

3 ÖNCELİKLİ YÖNETİM BİLEŞENİ

1. ÇEŞİTLİLİK YÖNETİMİ

“Çeşitlilik”; en genel anlamıyla sosyal, kültürel, ekonomik, coğrafi ve dini unsurları içeren, aynı zamanda bunlarla kısıtlı olmayan, çok geniş bir “nitelikler yelpazesi”ni ifade eder. Bölgesel planlama kapsamında “çeşitlilik yönetimi” ise, söz konusu bölge değerlerinin yarattığı çeşitliliğin belirli ilkelere dayandırılarak yaşatılması için geliştirilen bir çerçevedir. Değerlerin koruma ve kullanma dengesi gözetilerek, yaşatılması amacıyla geliştirilen yönetim çerçevesi en başta; temel planlama ilkelerini, işbirliği ve ortaklık çözümlerini ve örgütlenme modellerini öngörmelidir.

Trakya bölgesinin sahip olduğu farklı konulardaki birçok değer unsurunun en üst ölçekte bir arada ele alınması ve sürekli bir yönetim anlayışının geliştirilmesi gerekmektedir. Çeşitlilik yönetimiyle ilgili bir çerçevenin oluşturulması, bölgenin sahip olduğu değerler ve potansiyeller yelpazesinin ne şekilde yaşatılacağı ve nasıl bir yönetim modeliyle ele alınacağını gösterecektir. Bu noktada üzerinde durulması gereken ana başlıklar; çeşitliliğin anlaşılması, işbirliği ve ortaklıkların sağlanması ve yeni örgütlenme modellerinin geliştirilmesi ve uygulanmasıdır.

Birleştirici Güç Yönetim Planı'nın önemli bir bileşeni olarak, çeşitlilik yönetimine ilişkin göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeler doğal yapı, arkeoloji, mimari, sosyal yapı ve geleneksel yaşam kültürü ve ekonomik kaynaklar başlıklarında açıklanabilir. Bu başlıklarda ele alınan temalar ve ilkeler, bölge yönetim planına girdi oluşturacak yönlendirici konular olarak düşünülmelidir.

Doğal Yapı

Trakya bölgesinin doğal yapısını oluşturan temel değerleri dağ sistemleri, platolar ve vadiler, akarsular, göller, sulak alanlar, kıyı alanları, bitki örtüsü ve ekosistemler oluşturur. Doğal yapı öğelerinin oluşturduğu çeşitliliğin yönetimine ilişkin koruma, etkin ve dengeli kullanım ile planlama öne çıkan ilke başlıklarıdır.

→ **Koruma**

Trakya'nın sahip olduğu doğal miras öğelerinin her koşulda korunması ve geleceğe aktarılması öncelikli ilke olarak benimsenmelidir. Bu nedenle nehirler, sulak alanlar ve biyolojik çeşitlilik gibi hassas doğal yapı elemanlarının korunmasıyla ilgili önlemlerin ilgili kurumlar tarafından ivedilikle alınması gerekmektedir.

→ *Etkin ve dengeli kullanım*

Doğal yapı elemanlarının kullanımı, çeşitlilik yönetimi çerçevesinde değerlendirilmesi gereken bir konudur. Ancak, kullanım ilkeleri denge, koruma ve sürdürülebilirlik kavramlarına dayanarak belirlenmelidir. Özellikle dağlar, akarsular ve ekolojik yapı elemanları kalkınmaya bir girdi oluşturabilecek şekilde değerlendirilip, dengeli kullanım koşuluyla yaşatarak korunmalıdır. Bu noktada, kültür ve doğa odaklı stratejik sektörlerin geliştirilmesi önem kazanmaktadır. Saros körfezi, İğneada ve Şarköy'de deniz turizmi; Uçmakdere (yamaç paraşütü), Saros Körfezi (su altı sporları, yüzme), İğneada, Kıyıköy (su altı sporları, yüzme) ve Istranca dağlarında ise (doğa yürüyüşü, dağcılık, kamping) doğa sporları geliştirilebilir.

→ *Planlama*

Bugün Trakya'daki doğal kaynakları tehdit eden başlıca etken yanlış ve kontrolsüz arazi kullanımları ile sanayi faaliyetleridir. Bu tip olumsuz etkilerin ortadan kaldırılması amacıyla, havza yönetim ve eylem planları öncelikli olarak hazırlanmalı ve uygulama süreçleri kesintisiz olarak takip edilmelidir. Bunun yanında, bölge bütününde doğal kaynakların sürdürülmesiyle ilgili geniş ve tutarlı bir yönetim çerçevesi çizilmeli, doğal yapı elemanlarının tümü birbirleriyle ilişki içerisinde bu çerçevede kapsanmalıdır.

Arkeoloji

Bölgenin arkeolojik mirasının temel öğelerini Trak dönemi ve öncesinin izleri olan höyükler, tümülüsler, dolmenler ve menhirler ile Hellenistik, Roma ve Bizans dönemi izleri olan antik kentler, kaleler ve yollar oluşturur. Bölge arkeolojisinin yarattığı çeşitliliğin yönetiminde araştırma, belgeleme, koruma, yorumlama ve tanıtım ile planlama konuları öne çıkan ilke başlıklarıdır.

→ *Araştırma*

Trakya'nın sahip olduğu arkeolojik potansiyel yeni araştırmalarla gün yüzüne çıkarılmalı ve bilgi üretiminin sürdürülebilirliği sağlanmalıdır. Bu bağlamda, mevcut çalışmaların devamlılığı sağlanmalı, değerlendirmeler sonucu gerekli görülecek diğer alanlar içinse yüzey araştırmaları ve kazı çalışmaları başlatılmalıdır.

→ *Envanter*

Bölge bütününde, kent içinde ve arazide yer alan arkeolojik kalıntılar sistematik bir şekilde belgelenmeli ve tespit- tescil işlemleri tamamlanmalıdır. Belgeleme sistematigi; dönem, tarihsel bağlam,

mevcut durum, fiziksel sağlamlık ve koruma başlıkları çerçevesinde kurgulanmalıdır.

→ **Koruma**

Kalıntıların fiziksel sağlamlık tespitlerine dayanarak gerekli koruma çalışmaları başlatılmalıdır. Arkeolojik eserler için yerinde koruma ilkesi benimsenmeli, hassas yapılar için gerekli görüldüğü durumlarda müze sergilemesi veya depolama yöntemleri değerlendirilmelidir.

→ **Yorumlama ve sunum**

Trakya'nın, Trak medeniyeti ve onu izleyen dönemleri birbirleriyle ilişki içerisinde ve bütüncül bir bağlamda yorumlanmalı ve sunum ilkeleri buna göre oluşturulmalıdır. Arkeolojik alanlar bağımsız birer ören yeri olmalarından öte, çevreleriyle kurdukları ilişkiler ve Trakya bölgesindeki yerleriyle anlaşılmalı ve sunulmalıdır. Bölgenin arkeolojik mirası bölgesel bir arkeoloji çerçevesinde konumlandırılmalı ve bu ilkeler doğrultusunda tanıtılmalıdır.

→ **Planlama**

Enez ve Vize gibi bütünselliği algılanabilme potansiyeli taşıyan arkeolojik alanlar için, yasa gereği, çevre düzenleme projeleri ve yönetim planları hazırlanmalı ve bu alanlardaki sunum, tanıtım ve ziyaretçi altyapısı konuları tutarlı ve etkin bir şekilde düzenlenmelidir.

Mimari

Trakya'da mimari konusunda öne çıkan kültürel miras öğeleri çoğunlukla Osmanlı dönemine ait olup, anıtsal yapılar, sivil mimarlık örnekleri, askeri yapılar ve köprülerden oluşmaktadır. Ayrıca, Trak döneminin konut mimarisi ve onun bugüne yansımaları olan günümüz kırsal mimari dokusu da bölgenin mimari çeşitliliğinin ana unsurlarındandır. Mimari çeşitliliğin yönetiminde belgeleme, koruma, yeniden değerlendirme, yorumlama ve sunum ile planlama konuları öne çıkan ilke başlıklarıdır.

→ **Envanter**

Bölge bütününde, kent içinde ve kırsalda yer alan geleneksel yapılar ve yapı grupları sistematik bir şekilde belgelenmeli, tespit- tescil işlemleri tamamlanmalıdır. Belgeleme sistemiği; dönem, tarihsel bağlam, özgünlük, kullanım durumu, fiziksel sağlamlık, yerel yapı teknikleri ve koruma başlıkları çerçevesinde kurgulanmalıdır.

→ Koruma

Bölgedeki geleneksel konut dokularının korunması amacıyla onarım ve restorasyon çalışmalarına başlanmalıdır. Bunun yanında, işlevsiz ve bakımsız durumda bulunan hamam, askeri yapı gibi tekil yapıların koruma çalışmaları başlatılmalıdır. Özellikle tabyalar için bölge ölçeğinde bir koruma çalışması başlatılmalı ve bu yapılar bölge ölçeğinde geliştirilecek ortak bir koruma programı kapsamında ele alınmalıdır.

→ Yeniden değerlendirme (revaluation)

Taşınmaz kültür varlıklarının korunması için kullanımın ön koşul olduğu düşünülerek, işlevsiz ve bakımsız durumda olan geleneksel yapılar için koruma çalışmalarına ek olarak yeniden değerlendirme konusu üzerinde durulmalıdır. Bu bağlamda, tarihsel yapıların kapasite analizleri yapılmalı ve özgün değerleri yeniden ortaya çıkarılmalıdır.

→ Yorumlama ve tanıtım

Bölge mimarisinin yorumlanması ve tanıtımına ilişkin öne çıkan konular Trak mimarisinin günümüzde de görülebilen sürekliliği ve Osmanlı eserlerinin mimari nitelikleridir. Bu konuda özellikle Mimar Sinan eserleri bölge tanıtımında vurgulanmalıdır.

→ Planlama

Tarihi kent merkezlerinde koruma imar planları ve yönetim planlarının hazırlanması gerekmektedir. Burada göz önünde tutulması gereken nokta sadece tekil yapılara müdahale etmek kadar, bir araya gelerek geleneksel dokuyu oluşturan yapı gruplarına da bütüncül yaklaşımlı müdahalelerin yapılması gerekliliğidir.

Toplumsal Yapı ve Geleneksel Yaşam Kültürü

Trakya'nın tarihi boyunca bir geçiş alanı niteliği taşıması ve savaşlar, göçler gibi önemli kırılma noktaları yaşamış olması günümüzdeki toplumsal yapının oluşmasındaki başlıca etkenlerdir. Bu duruma bağlı olarak ortaya çıkan çeşitliliği ise farklı kültür grupları ile geleneksel yaşamın esas öğeleri olan gelenekler, üretim biçimleri, yerel ürünler, yemek kültürü ve müzik kültürü oluşturur. Toplumsal yapı ve geleneksel yaşam kültürü çeşitliliğinin yönetiminde belgeleme ile koruma ve yaşatma konuları öne çıkan ilke başlıklarıdır.

→ Belgeleme

Bölgenin sahip olduğu geleneksel yaşam kültürü öğelerinin ortaya çıkarılması ve yeniden değerlendirilmesiyle ilgili gerçekleştirilmesi

gereken öncelikli eylem belgeleme çalışmalarıdır. Belgelemede yazılı kaynakların derlenmesi, sözlü tarih çalışmalarının yapılması, yerel ürünler kataloğunun oluşturulması gibi başlıklar ele alınmalıdır.

→ **Koruma ve yaşatma**

Belgeleme çalışmalarına dayanarak, geleneksel yaşam kültürü öğelerinin korunması ve yaşatılmasıyla ilgili önlemlerin alınması gerekmektedir. Toplumsal yapının yarattığı çeşitliliğin korunması, Trakya yönetim planının öncelikli adımlarından biri olarak benimsenmelidir. Bu konuda tanıtım etkinlikleri ve benzeri projelerin geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Ekonomik Kaynaklar

Bölgenin sahio olduğu doğal ve kültürel kaynakların ekonomik kalkınmaya entegre edilmesi, yönetim planının temel hedeflerinden biri olarak benimsenmelidir. Bu konuda öne çıkan ilke başlıkları tarım, turizm ve sanayi sektörleridir.

→ **Dengeli gelişim**

Bölgedeki sektörel gelişme ve düzenlemelerle ilgili benimsenmesi gereken temel ilke dengeli bir gelişimin yönlendirilmesidir. Özellikle tarım ve sanayi sektörü uygulamalarında, toprak yapısı, nehirler ve diğer sulak alanlar gibi doğal kaynaklar üzerindeki olumsuz etkilerin sıfırlanmasına yönelik düzenlemeler geliştirilmelidir. Çevresel etki değerlendirmelerinin sürekli ve tutarlı bir şekilde yürütülmesi bu konuda öne çıkan esas eylem alanıdır.

→ **Yerel kaynakların sürdürülmesi**

Dengeli gelişimin ardından benimsenmesi gereken ilke yerel kaynakların sürdürülmesi olmalıdır. Tarım ve turizm sektörlerinin esas kaynakları olan doğal ve kültürel miras öğelerinin korunması ve sürdürülmesi, aynı zamanda bu sektörlerin de sürdürülebilmesi amacıyla önem taşımaktadır.

Çeşitlilik Yönetimi Çerçevesi

Çeşitlilik yönetimi konusunda benimsenmesi gereken ilkeler arasında, kültürel peyzaj alanlarının yönetimi bulunur. Doğa ile ilişki içindeki insan aktivitelerinin tarihsel sürecinin bir sonucu olarak karşımıza çıkan kültürel peyzaj alanları, doğal ve kültürel miras öğeleri açısından önemli bir çeşitlilik sunmaktadır. Bu nedenle, kültürel peyzaj alanlarının yönetimine dair ilkelerin belirlenmesi ve bu alanların bölgesel gelişme ve kalkınmada

birer eylem alanı olarak benimsenmesi gerekir.

Trakya bölgesinin çeşitlilik yönetimine ilişkin geliştirilecek kurgunun bölgenin değerleri ve işbirliği ortaklıklarını gözetererek oluşturulması gerekmektedir. Aynı zamanda, bölge için kültür ve doğa odaklı çeşitlilik yönetimini sağlayacak ve sürdürecektir oluşumları öngören bir kurgu geliştirilmelidir.

Bölgesel ve yerel ölçekte çeşitlilik yönetimiyle ilgili önlemleri alacak idari ve sivil birimler için; yerelde örgütlenme, fikir ve proje üretme ile eylem belirleme başlıca faaliyet alanları olmalıdır. Aynı zamanda, kültürel ve doğal mirasın korunmasına yönelik önceliklerin belirlenmesi ve projelerin geliştirilmesi de sağlanmalıdır.

Bölge çeşitliliğinin yönetilmesi, değerlerin korunması ve geleceğe taşınması amacıyla bölgesel ölçekte ve aynı zamanda çeşitlilik alanlarının her biri için kendi yönetim birimleri tarafından "çeşitlilik yönetim çerçevesi"nin üretilmesi gerekmektedir. Bu çerçeve sürecinin temel bileşenleri;

- Değerlerin saptanması ve belgelenmesi,
- Çeşitlilik konularının belirlenmesi ve değerlendirilmesi, örneğin; arkeolojik miras, biyolojik çeşitlilik vb. ile ilgili potansiyel ve sorunların saptanması,
- Yönetim ve örgütlenmeye ilişkin temel ilkelerin belirlenmesi,
- Hedef ve eylem alanlarının belirlenmesi,
- Uygulama ve izleme süreçleri,

şeklinde kurgulanmalıdır. Ne var ki, her bölgenin kendi iç dinamikleri ve nitelikleri düşünülerek yönetim süreçlerinin ve bileşenlerinin çeşitlenebileceği de unutulmamalıdır.

2. KÜMELENME STRATEJİSİ

Kümelenme stratejisinin en büyük hedefi, Trakya'nın sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri akılcı bir sistem çerçevesinde yöneterek, barındırdıkları toplumsal ve ekonomik potansiyeli ortaya çıkarmak ve sürdürülebilir kalkınmayı tetiklemek amacıyla, aktörlerin arasındaki bağları kurmaktır. Doğal ve kültürel değerlerin etrafında şekillenecek yeni örgütlenme yaklaşımları ve ekonomik faaliyetlerin harekete geçmesi için, kümelenme çalışması sonucunda ortaya çıkan stratejik kümelerin, belirli hedefler doğrultusunda yönetilmesi gerekmektedir. Karmaşık bir kültürel miras sisteminin anlaşılması ve yönetilmesi ise, çok farklı uzmanlık alanlarının arasında kurulacak etkileşim sistemlerinin kurulmasıyla mümkündür.

Bu bağlamda, kümelerin oluşturulması, örgütlenmesi, strateji, hedef ve projelerinin belirlenmesi ve faaliyetlerinin izlenmesi ve denetlenmesine ilişkin profesyonel kümelenme yönetimi mekanizmaları, kamunun öncülüğünde, sivil toplum, eğitim kurumları ve özel sektörün de içinde bulunduğu bir sistem çerçevesinde kurgulanmalıdır. Kümelenme politikalarının başarılı olması için, tüm kesimlerin beklentilerinin doğru analiz edilmesi ve ortak hedefler etrafında birleşmelerini sağlamaları gerekmektedir. Bütün faaliyetlerin, kesimlerin birbiri ile iletişimini ve entegrasyonunu kolaylaştıracak stratejileri hayata geçirmesi gerekmektedir.

♣ Kentsel Ağlar

Trakya'nın alt bölgeleri, doğal ve tarihsel değerlerin yoğunlaştığı, doğal birer küme olarak ele alınabilir. Kentsel ağlar, bu alt bölgelerdeki doğal ve kültürel değerleri saptamak, korumak ve ekonomik potansiyelini ortaya çıkarmak amacıyla kamu-sivil-özel kesimleri örgütleyen işbirliği ağları olarak kurgulanmalıdır.

→ *Ergene Havzası*

Geniş bir alanı kapsayan Ergene havzası, bir yandan insanlık tarihinin derin kültürel katmanlarının izlerini sergilerken, diğer yandan tarım ve sanayinin yoğun olarak faaliyet gösterdiği bir bölgedir. Istranca dağları ile Marmara hattı arasında kalan bölgenin koruma ve kullanma dengesinin kurulması için, bölgedeki tüm yerel yönetimler, özel sektör kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri ve eğitim kurumlarından oluşan bir kümenin kurgulanması gerekmektedir. Ergene Havzası Doğa ve Kültür Kümesi'nin, doğal ve kültür envanterini hazırladıktan sonra, var olan Ergene

havzası koruma eylem planının uygulanmasını kolaylaştıracak bir yönetim modeline kavuşması gerekir. Doğal ve kültürel değerlerin ekonomik potansiyelini tetikleyecek projelerin hayata geçirilmesi için önceliklerin saptanması ve finansal çözümlerin geliştirilmesi gerekmektedir.

→ **Meriç Havzası**

Ege Denizi'nden Istranca Dağları'na kadar uzanan Meriç havzası'ndaki yerel yönetimler, sivil toplum kuruluşları, eğitim kurumları ve özel sektör kuruluşları, Meriç Havzası Doğa ve Kültür Kümesi kapsamında birleştirilmelidir. Bu kümenin öncelikli programı, doğal ve kültürel değerlerin envanterini hazırlamak, ilgili ulusal mercilerle paylaşmak ve tescilini yaptırmak yönünde olmalıdır. Havzanın doğal ve kültürel değerlerinin yönetim planı, iletişim stratejisinin hazırlanması, kültür turizmi ve diğer sektörlerle buluşturulması, bu alt bölgedeki aktörlerin öncülüğünde yapılmalıdır. Meriç havzası ortak bir program çerçevesinde sahip olduğu değerlerin toplumsal ekonomik potansiyelini ortaya çıkaracak projeleri geliştirip finansal çözümleri bulmalıdır. Meriç Belediyeler Birliği, Evros ve Maritza ile var olan işbirliği mekanizması arasında sinerji yaratacak bir yapılanma kurgulanmalıdır.

→ **Karadeniz Istranca Bölgesi**

Istranca dağları ve Karadeniz kıyı hattından oluşan Karadeniz alt bölgesi, kırsal kent buluşmasının gerçekleşeceği alandır. Bölgedeki yerel yönetimler, kırsal yerleşimler, eğitim kurumları, özel sektör kuruluşlarının Karadeniz Istranca Doğa ve Kültür Kümesi çatısı altında bir araya gelip öncelikle envanter çalışmasının hazırlanması ve tescillerin yapılması için harekete geçmesi gerekir. Karadeniz kıyı hattı ve liman yerleşimleri, biosfer rezervleri ve kültürel değerlerin bütünsel bir strateji çerçevesinde korunması ve anlaşılması, bilimsel araştırmaların öncülüğünde tüm kesimlerin sorumluluğu altına girmelidir. Değerlerin, sürdürülebilir kalkınma için ekonomik faaliyetlerle buluşturulması için üniversiteler ve özel sektör kuruluşları ile projeler hazırlanmalı ve yenilikçi finansman çözümleri geliştirilmelidir.

→ **Batı Marmara Kıyısı**

Şarköy, Ganos/Işıklar Dağı ve antik çağlara uzanan şarapçılık kültürünün öne çıktığı bölge, Saroz Körfezi'ni de içine almaktadır. Önemli doğal zenginliklerin etrafında binlerce yıl içinde gelişmiş kültürel izlerin bütünsel bir bakışla yönetimi için, Batı Marmara Doğa ve Kültür Kümesi'nin, doğal ve kültürel varlıklarının envanterinin yapılması, öncelikli koruma stratejilerinin belirlenmesi, bu değerlerden çıkabilecek potansiyel ekonomik faaliyetlerin

kurgulanması ve bir stratejiye bağlanması amacıyla harekete geçmesi gerekmektedir. İşbirliği ağına yerel yönetimler, eğitim kurumları, sivil toplum kuruluşları, doğa koruma kuruluşları ve özel sektör kuruluşları yer almalıdır.

→ *Doğu Marmara Kıyısı*

Perinthos, Heraion Teikhos gibi Marmara Ereğlisi'ndeki önemli arkeolojik alanları ve Çorlu/Muratlı/Çerkezköy gibi sanayi yoğunluklu alanları içine alan Doğu Marmara alt bölgesinde en temel hedef, koruma ve kullanma dengesini kurmaktır. Bu bağlamda, yerel yönetimler, sanayi kuruluşları ve kültürel miras kuruluşlarının bir araya geleceği Doğu Marmara Doğa, Kültür ve Sanayi Kümesi'nin öncelikli hedefi, bölgedeki değerlerin envanterini hazırlamak, gerekli tescimleri yapmak ve değerlerin yönetim modelini oluşturmak yönünde olmalıdır. Sanayinin, bulunduğu bölgenin doğal ve kültürel değerlerinin korunmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunması, bir nevi bölgeye borcunu ödemesini sağlayacak yeni finansman modellerin kurgulanması ve bu kapsamda öncelikli projelerin geliştirilmesi gerekmektedir.

♣ **Sektörel Ağlar**

Kümelenme analizinin sonucunda öne çıkan sektörlerin gelişmesi amacıyla, her sektörü oluşturan kesimlerin birbiri ile entegrasyonunu sağlayacak bir ağ sistematığının kurulması ve sektörel kümelenmelerin oluşturulması gerekmektedir. Bu kümeleri oluşturan kesimlerin coğrafi yakınlığı faydalıdır ancak zorunlu değildir. Trakya'nın doğal ve kültürel değerlerinin barındırdığı potansiyelin değerlendirilmesini mümkün kılacak ekonomik faaliyetler çerçevesinde, her bir sektör kapsamına giren aşamaların ve aktörlerin, belirli program ve projeler çerçevesinde birbiri ile ilişkilendirilmesini öngören sektörel ağların yönetim mekanizmasının kurgulanması gerekmektedir. Sanayi ve ticaret odalarının bu bağlamda önemli bir misyonu bulunmaktadır.

Sektörel ağların en önemli misyonu, akademi ve bilim dünyası ile özel sektör arasındaki bağı kurmak, doğal ve kültürel değerler etrafında yeni ürünler ve hizmetlerin, teknik/teknolojilerin gelişmesini teşvik etmektir. Kültürel mirasın iletişimi ise, kitlesel medya araçlarını da kullanan önemli bir alandır. Tüm bu faaliyetlerin gelişmesi amacıyla, bu alanda faaliyet gösterecek girişimcilerin ve KOBİ'lerin desteklenmesi de öngörülmelidir. Sözkonusu girişimciler ve KOBİ'lerin, bilgiye ulaşması ve yorumlayabilmesi ise en kritik konudur.

→ *Kırsal Kalkınma*

Doğal ve kültürel değerlerin içiçe geçtiği kırsal yerleşimler ve ilgili ekonomik faaliyetlerin barındırdığı değerlerin yaşatılması ve kalkınma ile buluşturulması amacıyla köylerin örgütlenmesi ve kırsal alanlarda KOBİ'lerin desteklenmesi gerekmektedir. Kırsal Kalkınma Ağı'nda işbirliği yapacak kesimler kırsal yerleşimler, üniversiteler, özel sektör ve STK'lar olmalıdır. Böyle bir işbirliğinin hedefi, özgün yerel gıda markalarının ve el işi ürünlerin geliştirilmesi ve artı değer yaratılmasıdır. Ağın en önemli işlevi ortak stratejiler ve projeler belirlemek, finansman çözümleri bulmak, ortak iletişim ve pazarlama faaliyetlerinin stratejisini belirlemek ve yürütmektir. Örnek olarak, Istranca Dağı Köyler Ağı'nın, kırsal yerleşimler, STK'lar, Kırklareli Üniversitesi, ilgili yerel yönetimler, ziraat odaları ve sanayi ve ticaret odalarını bir araya getirmesi hedeflenmelidir.

→ *Sürdürülebilir Doğa ve Kültür Turizmi*

Trakya'nın doğal ve kültürel zenginliklerini anlamak ve deneyimlemek üzerine kurulu olan bu alanda, kültürel miras yöneticileri, bilim kuruluşları, turizm ve iletişim sektörünü bir araya getirecek ağların kurgulanması ve işlevsel hale getirilmesi gerekmektedir. Kültürel miras kümelenme çalışmalarının sonucunda öne çıkan değerlerin belirli bir kurguya göre senaryosunun yazılması ve turizm stratejisinin oluşturulması, farklı disiplinlerden aktörlerin bir araya gelmesiyle mümkün olacaktır. Kültür rotalarının belirlenmesi, belirli yapıların turizme kazandırılması, sektördeki insan kaynaklarının eğitimi gibi konular, bu ağın programları arasında yer almalıdır.

Şarapçılık: Roma İmparatorluğu'ndan beri, hatta mitolojik anlatılara göre tanrıların dünyada olduğu dönemlerden beri şarapçılık üretiminin merkezi olan bölgenin öncelikle bu değerleri ortaya çıkaran eşsiz mikroklima özelliklerini korumak için harekete geçmesi gerekmektedir. Yerel çeşitliliğin değerlendirilmesi ve butik markaların geliştirilmesi, markaların ulusal / uluslararası pazara ulaşması gibi faaliyetler sektörel ağın kurgulanması ve yönetilmesi ile mümkün olacaktır. Bu alana girmesi gereken kesimler üniversiteler, kırsal alanlar, kırsal girişimciler, KOBİ'ler, iletişim şirketleridir. Ayrıca arkeobotanikçilerle Roma döneminde bölgede üretilen üzüm çeşitlerinin ve şarap üretim tekniklerinin gün yüzüne çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılarak, antik ürün pazarının oluşturulması sağlanabilir.

→ *Kültür Endüstrisi/Yaratıcı Sektörler*

Ticari faaliyetler ve sanayiye yaratıcı ve yenilikçi ürünler üretebilecek

bir donanıma sahip sektörler olarak ele alınabilir. Örnek olarak geleneksel mimari ve tasarımlardan yola çıkarak yeni yorumlara dayalı özgün tasarımların yaratılması ve Trakya'nın estetik değerlerinin ortaya koyulması amacıyla yaratıcı sektörler ağının kurulması önerilmelidir. Üniversitelerin tasarım bölümleri, özel sektör kuruluşları, esnaf ve sanatkâr birliklerini belirli programlar ve projeler çerçevesinde bir araya getirecek ağın, yaratıcı sektörler kümesinin oluşturulmasında bir adım olması beklenmelidir. Bu faaliyetlerin sonucunda özgün markaların yaratılması ve ulusal / uluslararası pazarlarda yer alması beklenmelidir. Yaratıcı sektörlere yapılacak teşvikler ve yatırımlar ile, bölgenin imajının yeniden kurgulanması, kimliğinin pekiştirilmesi, tanıtımı, özgün ekonomik değerlerinin pazarlanması, iş olanaklarının yaratılması sağlanabilir. Aynı zamanda, sosyal içerme, yaşam kalitesi ve yaşam boyu eğitim olanakları yaratarak, sosyal kalkınma ve kaynaşma da bu yolla sağlanabilecektir.

→ **Koruma sektörü**

Kültürel mirasın saptanması, korunması ve anlaşılması çoğu zaman önemli teknik altyapıların kullanımını gerektiren hizmetlere ihtiyaç duymaktadır. Arkeolojik ve mimari varlıkların taranması, projelendirilmesi, bilgisayarda modellenmesi gibi teknolojik konularda uzmanlaşmış KOBİ'lerin çoğalması ve gelişmesini desteklemek için bir Kültürel Miras Kümesi'nin geliştirilmesi amacıyla, bu alanda faaliyet gösteren profesyonellerin ve şirketlerin bilimsel kuruluşlarla bir araya gelmesini ve ortak projeler yapmasını sağlayacak ağın oluşturulması ve yönetilmesi gerekmektedir. Bölgenin kültürel miras potansiyeli göz önünde tutulduğunda, kültürel mirası koruma sektörü, bölge için yeni istihdam olanakları sağlaması ve turizmle ilişkilendirilmesi açısından stratejik bir sektör olarak nitelendirilebilir.

♣ **Kültürel Miras Ağları**

Trakya'nın kültürel mirasına ilişkin kümelenme stratejileri iki amaç doğrultusunda kurgulanmalıdır: mirasın korunması ve mirasa karşı duyarlılığın ve ilginin güçlenmesi. Bu strateji uzun vadede kültürel mirasa olan talebin artmasına yol açacak ve kalkınmaya katkıda bulunacaktır. Ancak, kültürel mirasın metalaşmasına izin vermeyen, mirasın değerini ön plana çıkaran bir yaklaşımla, bilgi ağırlıklı bir alanın gelişmesi hedeflenmelidir.

Kültürel mirası kümelenme ağlarının kurgulanması, kültürel mirasın

karmaşık yapısı dolayısıyla çeşitli alanları bir araya getirmelidir. Arkeolojik, kentsel, anıtsal, somut olmayan değerlerin ve birbirleriyle olan bağların anlaşılması, çok farklı disiplinlerden uzmanların ve yöneticilerin bir arada çalışmasını gerektirir. Tarih, arkeoloji, mimarlık, restorasyon, sosyoloji, antropoloji, jeoloji, ziraat gibi disiplinlerin işbirliğini sağlayacak kültürel ağların belirli programlar etrafında kurgulanması gerekmektedir.

Kültürel mirasın korunması ve kitleler tarafından anlaşılması için çok disiplinli işbirliği modellerinin geliştirileceği programlar,

- “Neolitik: Avrupa’nın İlk Köyleri”
- “Traklar: Trakya’nın Ataları”
- “Bizans Döneminde Trakya”
- “Osmanlı İmparatorluğu’nun Başkenti Trakya”
- “Balkan Savaşları: somut izler ve bellek değerleri”
- “Balkan müzikleri”

gibi, Trakya’ya özgü ana temalar etrafında kurgulanmalıdır. Bu programlar, konuların bilimsel araştırma aşamasından, kitleler tarafından algılanması ve anlaşılmasına kadar tüm faaliyet alanlarını kapsamalıdır. Bu bağlamda müzeler ve arkeoparklar, en önemli çağdaş iletişim araçları arasında yer almaktadır. Her bir program kapsamında kurgulanacak ağın içerisinde üniversiteler, koruma profesyonelleri, ilgili kamu kurumları, koruma kurulları ve yerel yönetimler yer almalıdır.

Trakya’nın en özgün kültürel değeri olan Traklar belki de en az anlaşılandır. Trakya’nın özgün peyzajının öğeleri olan tümülüsler, genellikle doğal bir oluşumdan farksızdır. Oysa ki tarih ile bilgisayar mühendisliği arasında kurulacak bir işbirliği çerçevesinde tümülüslerin dijital rekonstrüksiyonu ve sanal tümülüs gezilerinin dijital ortamlarda yaratılması, Trak mirasını anlaşılır kılacaktır. Trak mirasının bir bütün olarak korunması, Trakya peyzajı ile müzelerdeki objeler arasındaki bağın kurulması, yeni müzelerin kurulması, Trak tarihi ve kültürünün anlaşılmasını sağlayacak eğitim ve iletişim programlarının hayata geçirilmesi için, üniversitelerin tarih ve arkeoloji bölümleri, Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi, teknoloji şirketleri, iletişim şirketleri, koruma profesyonelleri ve yerel yönetimlerin Trak Kültürü Kümelenmesi Ağı’nda yer alması gerekmektedir.

Balkan savaşları’nın somut izleri olan tabyaları Trakya ölçeğinde bütünsel bir yaklaşımla bir koruma ve yeniden işlevlendirme programına

kavuşturmak amacıyla, tarihçiler, koruma profesyonelleri, STK'lar, üniversiteler ve yerel yönetimleri içine alacak Tabyalar Ağı'nın kurgulanması gerekmektedir.

Balkan savaşlarının somut olmayan izleri ise Kırklareli Üniversitesi Balkan Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Trakya Üniversitesi Balkan Araştırma Enstitüsü Balkan Uygulama ve Araştırma Merkezi, kütüphaneler, STK'lar, tarihçiler ve yerel yönetimleri içine alacak bir ağın programları çerçevesinde araştırılmalı ve anlaşılmalıdır.

Bölgenin toplumsal çeşitliliğine dayalı özgün müzik kültürü, müzik endüstrisinin gelişebileceği önemli bir altyapı sunmaktadır. Yetenekli çocuk ve gençlerin müzik eğitimi alabilecekleri merkezlerin kurulması, müzisyenlerin dinleyicilerle buluşmasının sağlanması için fırsatlar yaratılmalıdır.

3. KÜLTÜREL DİPLOMASİ

Trakya; Yunanistan, Bulgaristan ve Türkiye'nin paylaştığı bir ortak bir değerdir. Bu değer ortak olduğu ölçüde çeşitlenmektedir. Bu çeşitlilik bir tehdit unsuru değil, büyük bir potansiyeldir. Çeşitlilik ile bu çeşitliliğin paylaşımı, yereller arası güven ilişkilerinin oluşturulması için gereklidir. Güven ilişkileri, uluslararası ve kamu içerikli diplomatik ilişkilerin ötesinde ve sürdürülebilir bir işbirliğinin, ilişki ve çatışma yönetiminin olmazsa olmazı olarak nitelendirilebilir. Bu noktada, bu ilişkilerin üretimi, mevcut olanların değerlendirilmesi ve yönetimi için bir yaklaşım gereklidir. Stratejik mekansal bir planlama sınırları aşan bu yapıları ve nasıl ilişkileneceklerini tariflemektedir. Bu mekansal ilişkilerin gerçekleştirilmesinin yolu ise kültürel diplomasıdır.

♣ Kültürel Diplomasi Yönetiminin Gerekliliği

Günümüzde Türkiye; Avrupa ile daha güçlü bağlantıları hedefleyen pek çok ulaşım, enerji, iletişim ağı projesine imza atmaya hazırlanmaktadır. Ancak bu bağlantılar; diplomatik ilişkiler ve eğitim, kalkınma vb. farklı alanlardaki işbirlikleri için yeterli olamamaktadır. Karadeniz Kıyısında Istranca Dağları ve Meriç Koridoru üzerinde rasyonel sınırları aşan bu mekansal yapının; düşünce, bilgi, değer, sistem, ve kültürün diğer öğeleriyle harmanlanması yoluyla potansiyellerinin sınırları aşan ölçekte değerlendirilmesi, bugün artık bir gerekliliktir.

Trakya; Anadolu'yu, Balkanlar'ın kuzeyi ile Karadeniz kıyısında Burgas,

ADIM 1. Kültür diplomasisinde ön plana çıkarılacak tematik alanlar

Kültür

- Balkanlar-Anadolu ilişkileri,
- Neolitik dönem höyük yerleşimleri
- Trak kabileleri tümülüsleri, dolmenler ve menhirler
- Roma ve Bizans dönemleri yerleşimleri, kaleleri, su kemerleri ve yolları
- Via Egnatia ve Via Militaris gibi önemli ulaşım koridorları
- Meriç Havzası, Ergene Havzası ve dar kıyı ovalarında şarap ve zeytinyağı üretimi

Doğa

- Kuzeyde; Istranca dağları
- Dik falezli kıyı şeridi ve dar kıyı ovaları (İğneada, Midye, Çilingöz)
- Meriç Koridoru
- Aşağı Meriç Havzası'ndaki taşkın ovası (tarım alanları) ve sulak alanlar (Sığırcık, Pamuklu ve Gala gölleri)

ADIM 2. Aktör analizinin ve demografik bilginin üretilmesi

- Sivil Toplum ve kar amacı gütmeyen başka kuruluşların, ticari ilişkilerin ve yerel yönetimlerin envanterinin çıkarılması

- Demografik dataların üretilmesi

- Sivil Toplum ve kar amacı gütmeyen başka kuruluşların, kültür ve doğal miras konularıyla entegre edilerek kurulması

- Yerel Yönetimler arası ilişkilerin kültür ve doğal miras konularıyla entegre edilerek kurulması

- Toplumun temsil edilmeyen ya da ezilen kesimlerinin kültürel diplomasi stratejisine entegrasyonu

- Ticari ilişkiler üzerinden kültür ve doğal miras konularıyla ilgili bir kültürel diplomasi programı üretilmesi

- Akademinin kültürel diplomasi stratejisine entegrasyonu

ADIM 3. Kültür diplomasisinin gerçekleştirilmesi ve sürdürülmesi için gerekli mekanizmaların üretilmesi

- Karşılıklı güvene dayalı kültürel diplomasi platform ve programlarının oluşturulması

- Planlama, Analiz, Etki değerlendirme

- Kapasite geliştirme ve eğitim yoluyla kültür diplomasi faaliyetlerinin tabanını oluşturacak kültür ve doğa değerleri alanında farklı yaş, cinsiyet ve ekonomik grupların eğitimi ile dil eğitimleri

- Bilgilendirme, Tanıtım

- Teknoloji, medya ve sosyal medyanın kültür diplomasisine dayalı ilişkilerin sürdürülmesinin bir aracı olarak kullanılması

Varna, Dobrich ve Constanta ile, Ege kıyılarında ise Selanik ile birleştirir. Türkiye'nin Batı Trakya'ya açılan sınır kapıları güneyden kuzeye; İpsala, Uzunköprü, Pazarkule, Kapıkule, Hamzabeyli ve Dereköy sınır kapıdır. Bu kapılardan Dereköy, Kırklareli'ne bağlı olup, diğer kapılar Edirne sınırları içindedir. Yunanistan ile, Sofulu - Pazarkule ile, Didymoteicho - Uzunköprü ile, Dedeağaç – Enez ve Bulgaristan ile Svilengrad - Kapıkule ile, Malko Tarnovo - Dereköy ile, Tsarevo - Pınarhisar komşuları ön plana çıkmaktadır. Bu kapılar ve komşuluklar, kültür diplomasisi yaklaşımı kapsamında ayırıcı olmak yerine bağlayıcı ve bileştirici olarak değerlendirilmelidir. Hep koruma ve sürdürme, hem de ekonomik artı değer üretimi kapsamında değerlendirilmelidir.

Kültür ve doğa alanında uluslararası bağlantılarının kurulması Trakya'nın bir bölge olarak ulusal ve global ölçeklerdeki görünürlük ve temsiliyetinin güçlendirilmesi açısından önemlidir. Ancak daha da önemlisi, sahip olduğu evrensel doğal ve kültürel mirasın korunmasında ve yönetiminde uluslararası alanda ortaklaşmış ilkelerin benimsenmesi ya da ortak yeni ilkelerin üretilmesi meselesidir.

Özetle kültürel diplomasi;

- potansiyellerinin sınırları aşan ölçekte değerlendirilmesi,
- kapılar ve komşuluklar, kültür diplomasisi yaklaşımı kapsamında ayırıcı olmak yerine bağlayıcı ve bileştirici olarak değerlendirilmesi, ve
- uluslararası alanda ortaklaşmış ilkelerin benimsenmesi ya da ortak yeni ilkelerin üretilmesi,
- açısından gereklilik arz etmektedir.

♣ Kültürel Diplomasinin Yönetiminin Amacı

Kültürel diplomasi yönetimi, iletişim yoluyla uzun erimli ortak çıkarları üreten ve bu çıkarları güven ve işbirliği ağlarıyla sürdüren, geleneksel bakış açısını yaratıcı ve yeni bir bakışla değiştiren bir Trakya hedeflemektedir.

Kültürel diplomasi ile diplomatik ilişkilerin ötesinde sürdürülebilir, demokratik ve insan haklarını gözetilen güven ağlarının oluşturulmasının yanı sıra ortak bilginin üretimi ve paylaşımı, karar alma süreçlerine katılmaları ve karar üretmeleri ve bu kararlarda doğal ve kültürel değerleri koruyan bir tutum, ekonomik artı değeri de hedefleyen

ortaklaşmış ilişkiler de hedeflenmektedir. Birleştirici ve ortaklaşmış ilişkilerin üretimi başarılı kültürel diplomasi yönetimine bağlıdır.

♣ Kültürel Diplomasi Yönetiminin Adımları

İyi bir kültürel diplomasi yönetimi aktörlerin mobilizasyonu ve bu mobilizasyonun devamlılığı için kültürel diplomasi yönetiminin belirli adımları gerçekleştirilmesi gerekmektedir:

Stratejik Temalar Belirlenmesi: Bu temalar, aktörlerin etrafında bir araya geleceği, birleştirici temalar olmalıdır. Bu çerçevede, Trakya kültürel diplomasisi için stratejik önem arzeden konular kültürel ve doğal değerler olmak üzere iki başlıkta özetlenebilir. Trakya için üretilecek kültür diplomasisi yönetim stratejisi de öncelikli olarak bu konulara eğilmeli ve bu konular çerçevesinde stratejik iletişim ağları geliştirmelidir.

Aktörlerin Tanımlanması ve Analizi: Ortaklaşmış ilişkilerin odağında yer alacak aktörler; sivil toplum kuruluşları, yerel halk, yerel yönetimler, üniversiteler ve iş adamlarıdır. Yapılacak kapsamlı analiz, bu aktörlere dair bilgiler vereceği gibi, olası başka aktörlerin de tanımlanmasını sağlayacaktır.

Sürdürülebilirlik için Gerekli Mekanizmaların Oluşturulması: Analizin ardından, bu aktörlerin bir araya getirilmesi için gerekli girişimler ve bu birlikteliğin sürdürülmesi için tanımlanacak mekanizmaların tariflenmelidir. Bu mekanizmalar platform ve programlar; stratejik planlama, analiz ve etki değerlendirme; yerelde ve uluslar arası düzeyde sınırları aşan kültür-doğa temalarıyla ortak yaşama ve iş yapma kültürüne yönelik eğitimler; tanıtım ve bilgilendirme ağları ile medya ve sosyal medya araçlarının etkin kullanımınıdır.

Tüm bu adımların tasarımı ve yönetiminin kendiliğinden gerçekleşmeyeceği açıktır. Kültür diplomasinin etkin yönetimi için bir birim oluşturulmalı ve gerekirse planlama, analiz ve etki değerlendirme alanında profesyonel çalışanlar istihdam edilmelidir.

6.3. BÖLGE KALKINMA PLANI

TRAKYAKA tarafından 2015 yılı Kalkınma Planı hazırlıklarına baz olmak üzere Yol Haritası ve Birleştirici Güç Yönetim Planı önemli girdi sağlamalıdır. Trakya Bölge Kalkınma Planı özellikle bu ilk iki ürünün çıktılarını göz önünde bulundurarak, kültür öncelikli stratejileri ve proje-programları dikkate alan bir yapı içinde hazırlanmalıdır.

BÖLÜM 7

Eylem Planı, Programlar, Projeler

7.1. EYLEM PLANI

YAPILACAK İŞLER	SORUMLU	İŞBİRLİĞİ	ÜRÜN	SÜRE
YOL HARİTASI				
Kırklareli Çalıştayı	Kırklareli Belediyesi	Edirne Belediyesi, Tekirdağ Belediyesi	Çalıştay ve Raporu	21 Mart 2012
Taslak rapor	TKB-TBB	ÇEKÜL-Kentsel Strateji	Taslak Rapor	30 Nisan 2012
Tekirdağ Çalıştayı	Tekirdağ Belediyesi		Çalıştay Raporu	5 Mayıs 2012

BİRLEŞTİRİCİ GÜÇ YÖNETİM PLANI

Yönetim Planı Hazırlama Kurulu	TRAKYA KENT-TRAKAB-TKB	Edirne, Kırklareli, Tekirdağ Belediyeleri	Plan Çerçeve Raporu	Şubat 2013
Çalıştay (uluslararası)	TRAKYA KENT- TRAKAB - TKB	Edirne, Kırklareli, Tekirdağ Belediyeleri	Çalıştay Raporu	Mart 2013
Yönetim Planı Hazırlama	TRAKYA KENT - TRAKAB			Haziran 2013

BÖLGE KALKINMA PLANI

Birleştirici Güç Zirvesi	TRAKAB	TRAKAB-TRAKYAKA-ÇEKÜL	Zirve Raporu	Mart 2014
Kalkınma Zirvesi	Tekirdağ Belediyesi	Valilikler-Belediyeler	Zirve Raporu	Haziran 2014

7.2. 4 TEMEL STRATEJİ EYLEM PLANI

STR 1: SINIRSIZ SINIRLAR

Amaç

İdari sınırları aşan bütünlük bir bakış açısının oluşturulması.

Sorumlu

RAMTRAKYA
TRAKYAPOLİS
TRAKYAKENT

Ürün: Sınırsız Sınırlar Vizyon Planı

Süre: 6 ay

İşbirliği:

Üniversiteler
Özel Sektör

STR 2: BÖLGESEL AĞLAR

Amaç

Yeni bölgesel dinamikler ve işbirliği stratejilerinin geliştirilmesi amacıyla bölgesel ağlar sistematığının kurgulanması.

Sorumlu

TRAKAB
SİVİL ÖRGÜTLER (Sanayi ve Ticaret Odaları)

Ürün Bölgesel Ağlar Strateji Planı

Süre: 6 ay

İşbirliği:

Üniversite
Özel Sektör

STR 3: BÖLGEYE AİT OLMA**Amaç**

Bölgedeki değer ve kaynakların korunması için aidiyet hissinin güçlendirilmesi

Sorumlu;
İlgili Bakanlık

Ürün; Bizim Bölge, Bizim Yol Haritası

Süre; 12 Ay

İşbirliği:
Üniversite
STK

Str 4: GÜCÜN YÖNETİMİ**Amaç**

İnsan ve diğer kaynaklar başta olmak üzere ortaya çıkan gücün yönetiminin kurgulanması

Sorumlu
TRAKAB
TRAKYAKENT

Ürün; Birleştirici Güç; Yönetim Planı

Süre; 12 Ay

İşbirliği:
Yerel Liderler Platformu

7.3. ÖNERİ PROGRAM VE PROJELER

Sınırsız Sınırlar – Bölgeye Ait Olma

Proje

"Trak Mirasını Görünür ve Anlaşılır Kılmak "

Yürütücüler:

İ.Ü. Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi

İşbirliği:

- İ.Ü. Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Merkezi
- Bulgaristan'daki bir üniversite
- Harita Mühendisleri Odası
- Bilgisayarda üç boyutlu modelleme yapan bir şirket
- İl Millî Eğitim Müdürlükleri
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- İletişim ajansı
- Arkeoloji müzesi
- STK'lar

Faaliyetler

- 1) Trak anıtları ve objelerinin envanterinin hazırlanması
- 2) Traklarla ilgili tarihi belgelerin toplanması ve tercüme edilmesi
- 3) Trakların haritasının hazırlanması
- 4) Trak araştırmaları merkezinin kurulması
- 5) Trak tümölüslerinin dijital modellemesi ve orijinal içeriklerinin rekonstrüksiyonu, müzelerdeki objelerle ilişkilendirilmesi

Sınırsız Sınırlar – Kültürel Diplomasi

Proje

"Balkanların Anıları"

Yürütücüler:

Üniversite sosyoloji bölümü

Uzunköprü Belediyesi

TRAKYAKENT

İşbirliği:

- Üniversite
- TRAKYAKENT
- Ramtrakya Belediyeler Birliği
- Polis Belediyeler Birliği
- İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
- Muhtarlar
- STK'lar

Faaliyetler

- 1) Hedef grupların belirlenmesi
- 2) Veri toplanması
- 3) Yayın ve belgeselin hazırlanması
- 4) Uzunköprü'de restore edilen kilisede arşiv ve kültür merkezinin kurulması

Sınırsız Sınırlar – Kültürel Peyzajlar

Proje

"Trakya'nın Kültürel Peyzajında Savunma Yapıları"

Yürütücüler:

TRAKYAKENT

Trakya Üniversitesi Mimarlık Fakültesi

İşbirliği:

- Trakya Üniversitesi Mimarlık ve Tarih Bölümleri
- Kırklareli Belediyesi
- TRAKYAKENT
- Ramtrakya Belediyeler Birliği
- Polis Belediyeler Birliği
- STK'lar

Faaliyetler

- 1) Savunma yapıları envanteri ve haritasının hazırlanması
- 2) Savaşlar tarihi araştırmasının yapılması
- 3) Savunma yapılarına bütüncül yönetim modelinin hazırlanması, kültürel peyzajlara vurgu yapılması
- 4) Öncelikli yapıların restore edilmesi ve yenden işlevlendirilmesi
- 5) Çevre düzenlemeleri, bilgilendirme tabelaları ve gece aydınlatmalarının yapılması
- 6) Çağdaş sanat eserlerinin tabyalar ve doğal peyzajla ilişkili olarak sergilenmesi

Bölgeye Ait Olma – Eğitim

Proje

"Kentlilik bilinci ve Ortak Kültürel Miras Eğitim Programı"

Yürütücüler:

TKB

İl Milli Eğitim Müdürlükleri

İşbirliği:

- Üniversite
- TKB
- TRAKYAKENT
- Ramtrakya Belediyeler Birliği
- Polis Belediyeler Birliği

Faaliyetler

- 1) Eğitim programlarının yürütülmesi
- 2) Sınır ötesi okullarla ortak etkinlik yapılması
- 3) Üç dilde yayın hazırlanması
- 4) Gezici proje sergisinin düzenlenmesi

Çeşitliliğin Yönetimi – Bölgeye Ait Olma

Proje

"Istranca Dağ Köylerinde Tarımsal Gelişme ve Ekoturizm Projesi"

Yürütücüler:

Kırklareli Belediyesi

Üniversite Ziraat Fakültesi

İşbirliği:

- Üniversite
- TRAKYAKENT
- Ramtrakya Belediyeler Birliği
- Turizm sektör temsilcileri

Faaliyetler

- 1) Köylerin saptanması ve örgütlenmesi
- 2) Dağ köyleri tarımsal kalkınma projesinin yürütülmesi
- 3) Ev pansiyonculuğu projesinin yürütülmesi
- 4) Bölgenin doğa ve kültür haritasının çıkarılması
- 5) Ekoturizm projesinin yürütülmesi

Sınırsız Sınırlar – Bölgeye Ait Olma – Gücün Yönetimi

Proje

"Trakya Ortak Vizyon Web Portalı"

Yürütücüler:

TRAKAB

Yerel Liderler

İşbirliği:

- Üniversite
- TRAKYAKENT
- STK'lar
- İletişim şirketi

Faaliyetler

- 1) Yerel liderler platformunun kurulması
- 2) Yerel forumların örgütlenmesi
- 3) İletişim ve halkla ilişkiler stratejisinin yürütülmesi
- 4) Web portalinin yönetilmesi

Sınırsız Sınırlar – Bölgeye Ait Olma

Proje

"Su Yapıları Mirasını Bölge Bütününde Algılanabilir Kılmak"

Yürütücüler:

TRAKYAKENT

İşbirliği:

- Üniversite
- TKB
- STK'lar
- İletişim şirketi
- Turizm sektörlerinin temsilcileri

Faaliyetler

- 1) Trakya'nın su yapılarının envanteri ve haritasının hazırlanması
- 2) Su yapılarının Trakya bütününde tarihsel süreç içerisindeki senaryosunun yazılması
- 3) Köprülerin çevresinde çevre düzenleme, sağlıklılaştırma, aydınlatma ve bilgilendirme çalışmalarının yapılması
- 4) Yayın üretilmesi
- 5) Tanıtım ve turizm stratejisinin yürütülmesi

SÖZLÜK

Agro-Turizm: Tarım sektöründe üretim sürecine katılmayı, çiftliklerde konaklamayı ve çiftliklerden doğrudan alış-veriş yapmayı sağlayan bir turizm kolu.

Arkeo-Turizm: Arkeolojik alanlara, müzelere, tarihsel olayların yorumlama ve canlandırma merkezlerine ziyaretler ve bunların promosyonuna yönelik yapılan tüm etkinlikler.

Arkeo-Tarım: Arkeolojik alanlarda, geçmişte üretilen tarım ürünlerinin tekrar gün yüzüne çıkarılıp üretilmesidir.

Alan Yönetimi: Belirli bir alanının korunmasını, yaşatılmasını, değerlendirilmesini sağlamak amacıyla, işletme projesini, kazı plânı ve çevre düzenleme projesi veya koruma amaçlı imar plânını dikkate alarak oluşturulan yönetimdir.

Alan Yönetim Planı: Yönetim alanının korunması, değerlendirilmesi ve yaşatılması amacıyla katılımcı bir ortamda, mevcut planlama ve koruma çalışmalarını da dikkate alarak hazırlanan, önerilen projelere dair uygulama etapları ve bütçe öngörülerini yapan bir plandır.

Bölge Yönetim Planı: Bir bölgenin geleceğine dair yönleri, stratejileri ve eylem önceliklerini, belirli bir zaman çerçevesi içerisinde ve bölgesel aktörleri atayarak, sunan stratejik bir çerçevedir.

Çeşitlilik Yönetimi: Söz konusu bölge değerlerinin yarattığı çeşitliliğin belirli ilkelere dayandırılarak yaşatılması için geliştirilen bir çerçevedir.

Çarpan Etkileşimi: Çeşitliliğin ortaya çıkardığı zenginlik, büyük yatırımlar ve sektörel gelişme dinamikleri tüm değerlerin birbirleri ile etkileşimini.

Çarpan Etkileşim Stratejisi Çerçevesi: Dün, bugün ve yarın zaman dilimi içinde, ortak değerler, beklentiler ve gelecek stratejilerini ortaya koyan ve yeni bir yönetim yaklaşımı ile planını içeren bir eylemler bütünü.

Eko-Turizm: Küçük gruplar halinde yapılan, hasa, bozulmamış ve korunan doğaya dayalı sınırlı aktivitelerle birlikte yerel düzeydeki küçük ve orta ölçekli firmalar tarafından verilen hizmetleri kapsamaktadır.

Entegre Havza Yönetimi: Su sistemlerinin daha geniş bir doğal çevrenin bir parçası ve sosyo-ekonomik çevreyle ilişkili olarak ilgi gruplarının katılımıyla, havza ölçeğinde ele alındığı yönetimdir.

Eylem Planı: Eylemlerin detaylı bir halde nasıl, nerde, ne zaman, hangi araçlar kullanılması gerektiğini, hangi ortaklıklarla yapılması gerektiğini anlatan plan türü.

Gastro-Turizm: Bir bölgenin yerel mutfak ürünlerinin yada şarapların tadımına yönelik yapılan aktiviteleri kapsamaktadır.

Havza Yönetim Planı: Bir havzadaki ilgili tüm kesimlerin katılımıyla, doğal kaynakların korunması ve sürdürülebilir kullanımına yönelik ortak bir yönetim anlayışına ulaşılması ve bu yönde yapılacak faaliyetleri belirleyerek sorumlulukların tanımlandığı plandır.

Kaynak Yönetimi: Kaynakları optimum seviye de kullanarak etkili ve verimli bir şekilde dağıtılması ile maksimum yarar sağlanmasıdır._

Koruma Sektörü: Arkeolojik miras, mimarlık mirası, endüstri mirası ve benzeri kültürel varlıklara yönelik restorasyon ve renovasyon faaliyetlerinin tümü.

Kültürel Canlandırma: Kültürel mirasın canlandırılmasıyla sosyal kalkınmanın sağlanması.

Kültürel Diplomasi: Diplomatik ilişkilerin ötesinde sürdürülebilir, demokratik ve insan haklarını gözeten güven ağlarının oluşturulmasının yanı sıra ortak bilginin üretimi ve paylaşımı, karar alma süreçlerine katılmaları, karar üretmeleri, bu kararlarda doğal ve kültürel değerleri koruyan bir tutumla ,ekonomik artı değeri de hedefleyen ortaklaşmış uzun erimli ortak çıkarları üreten ve bu çıkarları güven ve işbirliği ağlarıyla sürdürebilecekleri siyasal etkileşim.

Kültür Endüstrisi/Yaratıcı Endüstri: Popüler kültürü meydana getiren Basılı ve Görsel Medya, Festivaller, Tiyatro, Dans, Müzik, Mimarlık, Güzel Sanatlar, Müze, Sanat Galerisi, Edebiyat, Zanaat, Moda, Tasarımı, Kültürel Turizm gibi alanlardaki faaliyetlere, organizasyonlar için kullanılan kavram.

Kültürel Kaynak Envanteri: Kültürel kaynakların belirli bir zaman diliminde durumunu gösteren kaynaklar.

Kültürel Kümelenme: Kültürel üretim ve tüketim ile kültür ve eğlence faaliyetlerinin yoğun olarak yaşadığı, çekim merkezi haline gelmiş, çok iyi bilinen, markalaşmış, çok kullanımlı kent alanları.

Kültürel Miras: Geçmiş nesiller tarafından oluşturulmuş ve günümüze kadar gelmiş soyut ve somut değerler bütünü.

Kültürel Mirasın Korunması: Kültürel mirasın güncel yaklaşımlarla çağdaş kent yaşamına entegre edilmesinin sağlanmasına yönelik disiplinlerarası çalışmaları içermektedir.

Kültürel Miras Kümelenmesi: Kültürel mirasın yönetimi ve sürdürülebilir kullanımı amacı ile konu ile ilgili tüm aktörlerin bir

araya geldikleri ekonomik ve sosyal bir kalkınma modeli.

Kültürel Haritalanma: Belirli bir coğrafi alanda üretim zincirlerinin; insan ve kurumsal ilişkilerinde içerisinde olduğu değer zincirlerinin açık bir fotoğrafının oluşturulmasıdır.

Kültürel Peyzaj: Her türlü insani, kültürel, simgesel boyutları ve taşıdığı anılarla ve tüm somut ve soyut bileşenleriyle, doğa ile insan birlikteliğinin tarih boyunca yaşadığı değişim ve gelişimin izlerini sergileyen miras alanları.

Kültürel Planlama: Karar vericilerin bölgedeki kültürel kaynakların tanınmasını ve bu kaynakları stratejik yollarla önemli kalkınma hedefleri için kullanılmasının sağlanmasıdır.

Kültürel Strateji: Vatandaşların yerel topluma aktif katılımını teşvik etmek ve güçlendirmek için belirli bölgede büyümeyi ve sosyal kaynaşmayı gözeterek yapılan kalkınma stratejileri.

Kümelenme: Aynı bölgede, aynı iş kolunda ve aynı değer zincirinde faaliyet gösteren; birbiriyle işbirliğinde bulunan ve aynı zamanda birbirine rakip olan; aralarında ticari ilişki bulunan işletmelerin ve onları destekleyici kurumların bir araya geldikleri örgütlenme modeli.

Kümelenme Yönetimi: Yeni örgütlenme yaklaşımları ve ekonomik faaliyetlerin harekete geçmesi için, kümelenme çalışması sonucunda ortaya çıkan stratejik kümelerin, belirli hedefler doğrultusunda yönetilmesidir.

Somut Olmayan Kültürel Miras / Geleneksel Yaşam Kültürü: Toplulukların, grupların ve kimi durumlarda bireylerin, kültürel miraslarının bir parçası olarak tanımladıkları uygulamalar, temsiller,

anlatımlar, bilgiler, beceriler ve bunlara ilişkin araçlar, gereçler ve kültürel mekanlar anlamına gelir.

Strateji Planı: Amaçlara ulaşmasını sağlayacak çok taraflı kararların incelenmesi, hazırlanması ve uygulanmasını hedefleyen plan. _

Trakya Çarpan Etkileşim Yönetim Planı: 'Birleştirici Gücün' temel bileşeni doğa, su ve kültür temalarını dün, bugün ve yarın zaman dilimleri ile değerlendiren, sınır ötesi coğrafyayı çerçeve olarak ele alan ve sınır ötesi işbirliği ortamlarını belirleyen bir plan.

Vizyon Planı: Çizilen vizyonuna ulaşmak için gerekli olan yol haritaları ve klavuz ilkelerin gösterildiği plan.

Bölge Yönetim Planı: Bir bölgenin geleceğe dair yönleri, stratejileri ve eylem önceliklerini, belirli bir zaman çerçevesi içerisinde ve bölgesel aktörleri atayarak, sunan stratejik bir çerçevedir.

